

Handelingen 17- 18- 19- 20- 21
- 22- 23- **24**- 25- 26

VLAAMSE RAAD

1985-1986

Vergaderingen van juni 1986

BELANGENCONFLICT VOORSTEL VAN DECREET CCF OMBUDSMAN
BELANGENCONFLICT VOORSTEL VAN DECREET CCF TAALGEBRUIK
GEVOLGEN PINKSTERPLAN op BELEID VLAAMSE GEMEENSCHAP
HUISVUILPROBLEMATIEK VLAAMS-BRABANT
ERKENNING WESTHOEK ALS PRIORITAIR GEBIED ESF
TV-BIJDRAGE BETREFFENDE KERNENERGIE
WERKING EN FINANCIERING VZW VL-ANDERS
OPHEFFING BESCHERMING PLATEAU VAN KASTERT TE RIEMST
BRT-UITZENDINGEN EN BESPARIINGSPLAN NATIONALE REGERING
TERBESCHIKKINGSTELLING KABINETSMEDEWERKERS DOOR PARTICULIERE
INSTELLINGEN
MEDIARAAD
MIDDELENBEGROTING 1986
UITGAVENBEGROTING 1986
PROBLEMATIEK STORT BOCKX TE BEERSE
STOPZETTING SUBSIDIERING VZW ALFABETISERING VLAANDEREN
COMMISSIE VAN ONDERZOEK OPERA VOOR VLAANDEREN
WERKINGSBEGROTING RAAD
BEGROTINGSTABELLEN

Inhoud

Nr. 17   **Donderdag 5 juni 1986**

Berichten van verhindering, blz. 459

Begrotingsstuk

Indiening en verwijzing, blz. 459

Ontwerp van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 459

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 459

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 460

Moties

Indiening, blz. 460

Verslagen

Indiening, blz. 460

Arrest van het Arbitragehof

Indiening, blz. 460

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 460

Motie voorgesteld door de heren G. Verhaegen, J. Van Elewycyk, A. Denys en H. Schiltz betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het bij de Conseil de la Communauté française ingediend voorstel van decreet „visant à créer un ombudsman médiateur pour la protection des droits et de la défense des intérêts légitimes des habitants francophones de la région flamande, plus spécialement dans la périphérie bruxelloise et dans les communes de la frontière linguistique”, Stuk CCF 27 (1985-1986) - N° 1 - 146 (1985-1986) - Nr. 1

Bespreking, blz. 460

Spreker : de heer L. Dierickx

Hoofdelijke stemming, blz. 461

Motie voorgesteld door de heren G. Verhaegen, J. Van Elewycyk, A. Denys en H. Schiltz betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het bij de Conseil de la Communauté française ingediend voorstel van decreet „régulant l'emploi des langues pour les mandataires publics dans la région de langue française et portant application du Pacte international relatif aux droits civils et politiques fait à New York en ce qui concerne la protection contre toute discrimination linguistique à l'égard de la langue française, de sa diffusion, de son usage notamment par rapport à la liberté de choix du corps électoral et assurant aux minorités culturelles francophones la protection des droits culturels et linguistiques garantis par la convention”, Stuk CCF 41 (1985-1986) - N° 1 - 147 (1985-1986) - Nr. 1

Bespreking, blz. 462

Hoofdelijke stemming, blz. 463

Motie van orde

Agenda, blz. 463

Sprekers : de heer J. Van Elewycyk, Minister G. Geens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 464

Nr. 18   **Maandag 16 juni 1986**

Berichten van verhindering, blz. 465

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 465

Verslagen

Indiening, blz. 465

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 465

Rouwhulde, blz. 465

Voorstel van resolutie van de heer N. De Batselier c.s. betreffende de gevolgen van het Pinksterplan van de Regering-Martens VI op het beleid van de Vlaamse Gemeenschap - 143 (1985-1986) - Nr. 1

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Interpellatie van de heer H. Schiltz tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de procedure gevolgd door de centrale Regering bij de opstelling van het zogenaamde Pinksterplan en de gevolgen van de door de centrale Regering hierbij genomen beslissingen voor de financiële toekomst van de Vlaamse Gemeenschap en voor de begroting 1986 en volgende

Bespreking, blz. 466

Sprekers : de heren N. De Batselier, H. Schiltz, Minister G. Geens, de heren J. Van Elewycyk, E. Gryp, A. Denys, G. Verhaegen

Dringende vraag (R.v.O. art. 66,5)

Dringende vraag van de heer P. Peeters tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de dreigende en onaanvaardbare plannen tot vestiging van een centraal stort voor het huisvuil van alle gemeenten van Vlaams-Brabant in het bos van Aa te Zemst en over de dringende noodzaak een definitieve en voor het leefmilieu aanvaardbare oplossing uit te werken voor het huisvuilprobleem in Vlaams-Brabant, blz. 479

Vragen (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer M. Decoster tot de heer P. Deprez, Gemeenschapsminister van Externe Betrekkingen, over de erkenning van de Westhoek als prioritair gebied in het kader van de tewerkstellingsinitiatieven van het Europees Sociaal Fonds, blz. 479

Vraag van de heer J. Gabriels tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de TV-bijdrage betreffende kernenergie in de Terloops-uitzending op 17 mei jongstleden, blz. 480

Vraag van de heer W. Seeuws tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de werking en financiering van de VZW VI-Anders, blz. 481

Vraag van de heer J. Gabriels tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de eventuele opheffing van de bescherming van het plateau van Kastert te Riemst, blz. 481

Vraag van de heer F. Vandenbroucke tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het verlenen van de auspiciën van de Vlaamse Executieve aan een non-profit beurs georganiseerd door de VZW VI-Anders en de implicaties hiervan, blz. 482

Vraag van de heer J. Van Elewycyk tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de BRT-uitzendingen en het besparingsplan van de Regering, blz. 482

Vraag van de heer L. Vanvelthoven tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid? en de heer J. Pede, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening, over kabinetsmedewerkers op willige basis ter beschikking gesteld door particuliere instellingen, blz. 483

Vraag van mevrouw M. Vogels tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnzorg, over mogelijke steun aan de beurs VI-Anders, blz. 484

Dringende vraag (R.v.O. art. 66,5)

Dringende vraag van de heer J. Van Elewycyk tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de Mediarad, blz. 485

Regeling van de werkzaamheden, blz. 485

Nr. 19   **Dinsdag 17 juni 1986**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 487

Motie van orde

Agenda, blz. 487

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986 - 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata) - 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)
Interpellatie van de heer J. Sleenckx tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de problemen rond het stort Bockx te Beerse (Toegevoegd aan de begrotingsmaterie leefmilieu)

Interpellatie van de heer V. Van Eetvelt tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het stopzetten van de subsidiëring van de VZW Alfabetisering Vlaanderen (Toegevoegd aan de begrotingsmaterie cultuur)

Algemene bespreking, blz. 487
Sprekers : Minister L. Waltniel, de heer F. Vermeiren, verslaggever

Regeling van de werkzaamheden, blz. 494

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 495
Sprekers : de heren J. Dupré, J. Van Elewycq, H. Schiltz

Regeling van de werkzaamheden, blz. 507

Nr. 20 **Dinsdag 17 juni 1986**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 509

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)

- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 509

Sprekers : de heer A. Denys, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heer P. Tant, Minister L. Waltniel, de heren J. Van Elewycq, H. Schiltz

Leefmilieu, blz. 523

Toegevoegde interpellatie van de heer J. Sleenckx tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de problemen rond het stort Bockx te Beerse

Sprekers : de heren F. Cauwenberghs, verslaggever, L. Vanvelthoven

Regeling van de werkzaamheden, blz. 526

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking, (Voortzetting)

Leefmilieu (Voortzetting), blz. 527

Toegevoegde interpellatie van de heer J. Sleenckx tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de problemen rond het stort Bockx te Beerse

Sprekers : de heren J. Bosmans, M. Capoen, E. Gryp, mevrouw O. Lefeber, de heren F. Vermeiren, O. Meyntjens, W. Van Durme, A. Geens, J. Sleenckx, Minister J. Lenssens

Binnenlandse aangelegenheden, blz. 548

Sprekers : de heren A. Vangronsveld, verslaggever, G. Temmerman, G. Cardoen, J. Desseyn, J. Bosmans, H. De Loor, E. Vankensbilck, Minister J. Pedé

Stadsvernieuwing, blz. 564

Sprekers : de heren J. Leclercq, J. De Roo, W. Van Durme, mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, de heer O. Meyntjens, Minister J. Pedé

Regeling van de werkzaamheden, blz. 575

Nr. 21

Woensdag 18 juni 1986
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 577

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Ruimtelijke Ordening
Natuurbehoud en Groenvoorziening
Landinrichting en Waterbeheersing, blz. 577

Sprekers : de heren V. Van Eetvelt, verslaggever, J. Leclercq, J. De Seranno, J. Sauwens, M. Van houtte, mevrouwen M. Vogels, T. Merckx-Van Goye

Regeling van de werkzaamheden, blz. 598

Nr. 22

Woensdag 18 juni 1986
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 599

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Ruimtelijke Ordening
Natuurbehoud en Groenvoorziening
Landinrichting en Waterbeheersing
(Voortzetting), blz. 599

Sprekers : Minister J. Pedé, Minister J. Lenssens, Minister P. Deprez

Motie van Orde

Stand van zaken, blz. 607
Spreker : de heer H. Schiltz

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie, Tewerkstelling en Energie, blz. 608
Spreker : de heer C. Moors, verslaggever

Motie van Orde

Stand van Zaken, blz. 609
Sprekers : de heer H. Schiltz, Minister G. Geens, de heer J. Van Elewycck

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie, Tewerkstelling en Energie (Voortzetting), blz. 611
Sprekers : de heren N. De Batselier, W. Cortois, W. Desaeyere, M. Didden, mevrouw M. Vogels, de heren F. Vandebroucke, J. Laverge, E. Van Rompuy, A. Geens, mevrouw L. Detiege

Motie van Orde

Stand van zaken, blz. 629
Spreker : de heer J. Van Elewycck

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)

— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie, Tewerkstelling en Energie (Voortzetting), blz. 629
Sprekers : Minister G. Geens, de heren N. De Batselier, A. Denys

Huisvesting, blz. 634

Sprekers : de heren H. De Loor, C. Marchand (verslaggever), W. Taelman, O. Meyntjens, W. Van Durme, J. Van Elewycck, J. De Seranno, J.-P. Pillaert, Minister P. Akkermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 651

Nr. 23 **Donderdag 19 juni 1986**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 653

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Welzijn, Gezondheid, blz. 653

Sprekers : mevrouw C. Boeraeve-Derycke, verslaggever, de heren M. Vandenhove, A. Diegenant, L. Vanhorenbeek, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heren L. Dhoore, P. De Weirdt, mevrouwen C. Smitt, N. Maes, M. Vogels en de heer L. Hancké

Regeling van de werkzaamheden, blz. 673

Nr. 24 **Donderdag 19 juni 1986**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 675

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Welzijn en Gezondheid (Voortzetting), blz. 675

*Sprekers : de heren R. Vannieuwenhuyze, J. Valkeniers, E. De Groot, Minister R. Steyaert, Minister J. Lenssens, de heer L. Hancké

Onderwijs en Vorming, blz. 695

Sprekers : de heren F. Piot, verslaggever, A. Laridon, C. Moors, H. Coveliers, E. Vandersmissen, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heer P. Breyne, mevrouw N. Maes, de heer A. Diegenant, Minister T. Kelchtermans

Buitenlandse en Externe Aangelegenheden, blz. 716

Sprekers : de heren L. Lenaerts, namens de heer A. Steverlyncx, verslaggever, E. Derycke, M. Decoster, F. Baert, H. Suykerbuyk, Minister P. Deprez

Regeling van de werkzaamheden, blz. 730

Nr. 25 **Vrijdag 20 juni 1986**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 731

Voorstel van decreet

Intrekking, blz. 73 1

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Algemene bespreking (Voortzetting)

Cultuur, Media, Sport, blz. 731

Toegevoegde interpellatie van de heer V. Van Eetvelt tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het stopzetten van de subsidiëring van de VZW Alfabetisering Vlaanderen

Sprekers : de heren F. Bosmans, verslaggever, W. Seeuws, M. Desutter, A. De Beul, mevrouwen A. Neyts-Uytbroeck, M. Van Puymbroeck, de heren M. Galle, P. Breyne, mevrouw N. Maes

Regeling van de werkzaamheden, blz. 754

Nr. 26 **Vrijdag 20 juni 1986**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 755

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Algemene bespreking (Voortzetting)

Cultuur (Voortzetting), blz. 755

Toegevoegde interpellatie van de heer V. Van Eetvelt tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het stopzetten van de subsidiëring van de VZW Alfabetisering Vlaanderen

Sprekers : de heren J. Vandermarliere, J. Van Elewycyk, W. Van Durme, J. Devolder, G. Moens, W. Luyten, L. Hancké

Media, blz. 765

Sprekers : de heren J. Bosmans, verslaggever, H. Van Rompaey, L. Van den Bossche, H. Coveliers, J. Van Elewycyk, W. Van Durme

Sport, blz. 774

Sprekers : de heren F. Cauwenberghs, verslaggever, M. Colla, F. Van Steenkiste, A. Diegenant, O. Van den Broeck, P. De Weirdt, V. Van Eetvelt, mevrouwen N. Maes, M. Van Puymbroeck, Minister P. Dewael, de heren J. Van Elewycyk, W. Luyten

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking, blz. 796

Hoofdelijke stemming, blz. 796

Sprekers : de heren H. Schiltz, G. Verhaegen

Ontwerp van decreet houdende de begro-

ting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986

— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Artikelsgewijze bespreking, blz. 798

Sprekers : de heer J. Van Elewycyk, Minister L. Waltiel, de heren H. Schiltz, H. Suykerbuyk, P. Tant, H. Coveliers

Hoofdelijke stemming, blz. 821

Sprekers : de heren J. Van Elewycyk, H. Schiltz, A. Denys

Commissie van Onderzoek over de Opera voor Vlaanderen

Benoeming van de leden, blz. 824

Werkingsbegroting van de Raad

Beraadslaging en stemming, blz. 824

Spreker : mevrouw C. Smitt, verslaggever

Regeling van de werkzaamheden, blz. 825

Bijlagen

Begrotingstabellen, blz. 827

VOORZITTER : de heer F. Grootjans

– *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

– *De vergadering wordt geopend om 14.00 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

J. De Bremaeker, A. Schellens, P. Van Der Niepen ; gezondheidsredenen.

T. Declercq, A. Steverlynck ; buitenslands.

H. De Loor, J. Gabriels, A. Geens, K. Van Miert, F. Willockx ; ambtsverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986

– 6 (19851986) – Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)

– 7 (19851986) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986

– 6 (19851986) – Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)

– 8 (19851986) – Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

TOEGEVOEGDE INTERPELLATIE
(R.v.O. art. 67, 9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

WELZIJN EN GEZONDHEID
(Voortzetting)

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het begrotingsdebat.

De heer Vannieuwenhuyze heeft het woord.

De heer R. Vannieuwenhuyze (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ter gelegenheid van de bespreking van het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986 zouden wij graag uw aandacht vragen voor enkele punten van het gezondheidsbeleid.

Het volmachtenbesluit tot wijziging en aanvulling van de wet op de ziekenhuizen, dat bij beslissing van de Kabinetsraad van 14 april 1986 een koninklijk besluit is geworden, heeft naast de invoering van het statuut van de ziekenhuisgeneesheer de ziekenhuiswet van 1963 in vele van haar basisprincipes zowel wat de erkenning, de financiering als de programmatie betreft, grondig gewijzigd.

Het besluit scheidt de mogelijkheid bij middel van een reeks wettelijke maatregelen zeer ingrijpend de ontwikkeling van de ziekenhuissector af te remmen en de financiële leefbaarheid van

een aantal ziekenhuizen aan te tasten, namelijk door de budgettaire enveloppebeperkingen, een verdere uitbreiding van het vergunningsstelsel tot verbouwingswerken, de vermindering van bedden naar totaal verouderde programmatiecriteria, de afschaffing van diensten.

Een deel van genoemde beslissingen, samen met deze ter zake opgenomen in het Spaarplan worden ter uitvoering aan de Gemeenschapsminister van Gezondheidsbeleid, bevoegd voor het beleid inzake zorgenverstrekking, zowel wat de intramurale en extramurale zorgenverstrekking betreft, doorgespeeld. De onrust en de zorg ter zake groeit dan ook elke dag, niet alleen bij de ziekenhuisbeheerders, maar ook en niet in het minst bij het verzorgend personeel, dat zich met afdanking bedreigd voelt.

De afschaffing van 2000 bedden in de algemene ziekenhuizen in 1987 en 4000 bedden in 1988, samen met een vermindering van de enveloppe voor de universitaire ziekenhuizen, zou alleen al een verlies geven, vertrekkend van de actuele tewerkstelling van 6000 jobs in de algemene ziekenhuizen, waarvan ongeveer 2000 in de privé-sector in Vlaanderen, en een verlies van 15 procent van de tewerkstelling binnen de verpleegdagprijs in de universitaire ziekenhuizen.

De syndicale organisaties, voor wie het verlies van 6.000 jobs onaanvaardbaar is, verzetten zich nochtans niet tegen de geleidelijke vermindering indien het bewezen is dat er, ook in het Vlaamse landsgedeelte, een teveel aan ziekenhuisbedden is.

Vannieuwenhuysse

Vooraleer de beslissing tot afbraak wordt genomen, vragen we dat de bestaande programmatiecriteria door een objectieve deskundige instantie, in samenwerking met de Nationale Raad voor Ziekenhuisvoorzieningen grondig worden geëvalueerd en dat de vaststellingen in een rapport worden vastgelegd. De programmatie dient rekening te houden, niet alleen met de huidige toestand, maar met de evolutie op langere termijn, zelfs naar het jaar 2000 toe. Ook dienen de programmatiecriteria beter omschreven te worden. Hierbij moet bijzonder aandacht worden besteed aan de psychiatrie en de geriatrie.

Het aangevat vrijwillig sluitingsprogramma voor ziekenhuisbedden zou niet alleen moeten worden voortgezet maar door allerlei maatregelen, bijvoorbeeld met bedden volgens artikel 5, de verbetering en verhoging van de sluitingspremies enzovoort, nog meer moeten worden aangemoedigd. Deze vrijwillige afbraakoperaties zouden dan ook naar de toekomst toe moeten worden veilig gesteld ten opzichte van eventuele dwingende maatregelen.

De middelen, vrijgekomen door de vrijwillige geleidelijke vermindering, zouden volledig in de gezondheidssector of tijdelijk zelfs in het ziekenhuis moeten kunnen behouden blijven om ontbrekende schakels in de intramurale ketting te realiseren, zoals partiële hospitalisatie, bedden volgens artikel 5 en dergelijke, of om onvoldoende vergoede activiteiten of onderbezette diensten in het ziekenhuis beter uit te bouwen en de personeelsnorm te verhogen, zodat de kwaliteit van de verzorging wordt verbeterd en het personeel, vrijgekomen door de vermindering van het aantal bedden, opnieuw of verder in dienst wordt genomen.

Ter gelegenheid van uw inleiding tot de bespreking van uw begroting 1986 zegde u, mijnheer de Minister, dat in het ziekenhuis meer kwaliteitsbewakende systemen met intern en extern toezicht aan bod moeten komen. Ter zake denkt u aan het verplicht maken van overlegorganen en medische registratie met statistische verwerking.

Wij kunnen dit onderschrijven, maar zien niet goed in hoe dit verder kan, wanneer men de inkomsten steeds afslankt en de uitgaven wil doen groeien. De maatregelen van het Spaarplan betreffende de bijzondere tewerkstellingsprogramma's zijn zeker geen aanmoediging. De lasten die men de ziekenhuizen door allerlei maatregelen oplegt, worden steeds groter en de middelen hiertoe nodig worden niet gegeven, zelfs verminderd. Wij aanvaarden de vooropgezette aanmoediging van samenwerking tussen ziekenhuizen, maar pleiten wel voor een betere verdeling in het verzorgingsaanbod in de ziekenhuisregio, voor de uitdrukkelijke aanvaarding van de rol van de lokale ziekenhuisfunctie, alsmede voor de uitvoering van een structuur van regionale en supraregionale functie van sommige ziekenhuizen of ziekenhuisverbanden.

De prioriteiten inzake het subsidiëeringsbeleid lijken ons redelijk waar de nadruk wordt gelegd op het verder afwerken van lopende bouwprojecten en op de realisatie van meer rust- en verzorgingsbedden. Wat we niet begrijpen is dat de diensten of de apparatuur nodig voor deze diensten niet meer zou worden gesubsidieerd van zohaast in het bedrag van de RIZIV-nomenclatuur een deel als afschrijving van de apparatuur zou zijn ingebouwd. Is het misschien de bedoeling een nieuwe nomenclatuur uit te werken waarin het deel ereloon en het deel gebruik van apparatuur duidelijk af te lezen zijn?

Voor het beleid inzake scanners stellen wij vast dat de nuloptie die zegt dat er geen subsidies meer worden gegeven, wordt vooropgezet, maar de wetgeving ter zake is nog steeds niet gewijzigd en dient dus nog te worden toegepast. Het is steeds een principe geweest wettelijke maatregelen te nemen voor de toekomst.

Wettelijke maatregelen voor het verleden verhogen de rechtszekerheid zeker niet! Zou het niet beter zijn bepaalde apparaten of diensten uit de bestaande afzonderlijke programma's weg te halen? Ik denk aan de scanners, aan het ziekenhuislabo, enzovoort. Het ziekenhuis is aanvaard in

een planning en moet toch normaal kunnen werken. Nu worden meestal de grote ziekenhuizen die het financieel het minst nodig hebben, bevoordeligd en de middelgrote en kleinere ziekenhuizen blijven in de kou staan.

Wat nu de subsidiëring in de verzorgingsinstellingen betreft, durven we aandringen opdat ter zake passende maatregelen zouden worden genomen om te komen tot een vluggere afhandeling van de dossiers en tot een vluggere uitbetaling van de toegestane subsidies.

Door allerhande vertragingen wegens administratieve en vooral wegens thesaurieproblemen komt de subsidiëring meer en meer neer op financiering van de meerkost van de subsidiëeringsomweg. In bepaalde gevallen stijgen de kosten van de investeringen in de eindfase zo hoog boven het initieel bedrag dat de totale subsidie verloren gaat en de initiatiefnemer het initieel voorziene bedrag volledig zelf mag financieren.

Men constateert zelfs een grote achterstand in de betalingen van soms lang uitgevoerde werken. Voor de zeventien psychiatrische ziekenhuizen van West-Vlaanderen bedroeg dit vóór enkele tijd negentig miljoen frank. Voor de verzorgingsinstellingen is dit een onhoudbare toestand, maar wat meer is, de subsidiëring zelf verliest haar betekenis.

Mogen er ter zake, mijnheer de Minister, maatregelen worden verwacht of zijn die reeds genomen? Heeft men een overzicht van de totale achterstand in de betalingen van reeds uitgevoerde gesubsidieerde werken?

Beknopt zouden we graag nog enkele bedenkingen maken bij en vragen stellen betreffende de preventieve en sociale gezondheidszorg.

Met voldoening lezen we dat er meer aandacht zal worden gegeven aan de dienst „Geestelijke Gezondheidszorg”. De begrotingscijfers zullen zeker toelaten de achterstallige vergoedingen, of zeker het grootste deel van de achterstallige vergoedingen, aan de diensten uit te betalen.

Tot onze spijt moeten we echter vast-

Vannieuwenhuyze

stellen dat de werkingskosten sedert 1981 niet meer werden aangepast, noch werden geïndexeerd. Is het nog mogelijk, mijnheer de Minister, deze in 1986 aan te passen? Eveneens stellen we vast dat de diensten „Geestelijke Gezondheidszorg” van de agglomeratie Brussel nog steeds niet zijn opgenomen of ressorteren onder de Vlaamse Gemeenschap.

Hoewel daarom reeds sedert lang werd verzocht, zien we dat niets in de begroting hiertoe is opgenomen. Welke vooruitzichten zijn er voor deze diensten, en mogen zij enige hoop hebben weldra te worden opgenomen en te worden geholpen?

Belangrijke nieuwe middelen in de begroting werden vrijgemaakt voor het medisch schooltoezicht. Het geeft de mogelijkheid de artsen beter te honoreren voor de geleverde prestaties, een probleem, dat reeds herhaalde malen aan de orde kwam, en nu uiteindelijk ook een oplossing krijgt. Te betreuren is echter het feit dat een deel van het hulppersoneel dient af te vloeien. Door de ruime opdrachten aan het medisch schooltoezicht toebedeeld zal er nood zijn aan personeel om de opgedragen taken naar behoren te vervullen. Zou het dan ook niet mogelijk zijn, bij voorbeeld langs het Interdepartementeel Fonds, aanvullend personeel te verkrijgen, voldoende gemotiveerd om de jongeren tot een bewuste keuze voor gezond leven aan te zetten? Diëtisten, leerkrachten enzovoort zouden in samenwerking met de verschillende équipes van de centra voor medisch schooltoezicht zeer mooi werk kunnen doen. Desnoods kunnen deze bijzondere équipes per regio en/of per provincie worden ingezet.

Het is eveneens verheugend dat de vervoerkosten van de leerlingen naar de centra geen verdere moeilijkheden bieden. Alleen kunnen we moeilijk begrijpen dat op een ogenblik dat alle diensten moeten bezuinigen, het medisch schooltoezicht nog steeds een premie moet betalen aan de Nationale Maatschappij van de Buurtspoorwegen. De besluitwet van 1946 kent het monopolie toe aan de maatschap-

pijen voor de buurtspoorwegen om het vervoer te verzekeren van de leerlingen naar de centra. De gevraagde vergoeding bij de buurtspoorwegen voor het vervoer van de leerlingen ligt hoger dan bij de private vervoerders. Wanneer de buurtspoorwegen het vervoer van de leerlingen niet kunnen verzekeren, dient de private autocaruitbater zelfs een afkoopsom van 5 procent te betalen op de aangerekende prijs en voor de agglomeratie Brussel wordt zelfs een afkoopsom van 10 procent gevraagd. Aldus betekent het medisch schooltoezicht een financiële steun voor de buurtspoorwegen. Is de tijd niet gekomen om, door overleg met de Minister van Verkeerswezen – aan deze toestand een einde te maken?

De jongste tijd moeten wij vaststellen dat, ingevolge het besluit van 19 maart 1986 betreffende het medisch schooltoezicht, de administratieve diensten van het medisch schooltoezicht, de inrichtende machten van de centra verplichten de personeelsleden, die nochtans uit eigen beweging ontslag nemen of op een natuurlijke wijze afvloeien, te vervangen, ook wanneer zij in overtal zijn.

Mogen we u vragen, mijnheer de Minister, deze aangelegenheid, gesteund op artikel 57 § 3 betreffende het medisch schooltoezicht, te willen onderzoeken opdat genoemd artikel op een zinvolle wijze zou worden toegepast.

Ten slotte nog dit. We stellen vast dat de bedragen voor het preventiebeleid inzake gezondheidsvoorlichting en -opvoeding gespreid zijn over zeer vele artikelen in de begroting en dienen te worden verdeeld over nog meer diensten en instellingen. Het zijn facultatieve toelagen, niet gebaseerd op enig reglement, en ingevolge de mogelijkheden voorzien in de begroting. We stellen dan ook de vraag of het niet aangewezen is deze bedragen onder één artikel te brengen in de begroting. Een overleggroep zou meteen kunnen worden samengesteld om na te gaan wat betreffende gezondheidsvoorlichting en -opvoeding dient te worden gedaan en wie het dan ook gaat doen. We zijn ervan overtuigd dat dit de efficiëntie in de hand zou werken en dat de gezondheids-

voorlichting en -opvoeding er baat zouden bij hebben.

Ik had ook nog even willen ingaan op de anti-dopingsactie maar de tijd is beperkt.

Meer dan ooit is het nodig, mijnheer de Minister, dat we ook voor wat betreft het ziekenhuisbeleid en de preventie en sociale gezondheidszorg tot rust komen. Allen die er bij betrokken zijn en er zich dagelijks voor inzetten moeten kunnen rekenen op duidelijkheid en rechtszekerheid. Eerst dan zal u kunnen rekenen op de positieve bereidheid en inzet van velen om mee te werken aan een efficiënt gezondheidsbeleid waarvoor wij u graag steunen. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Gemeenschapsminister, mijnheer de Gemeenschapsminister, collega's, bij de bespreking van deze begroting heb ik enkele vragen wat de sector van de Volksgezondheid en het Volkswelzijn betreft.

In de eerste plaats richt ik mij tot Minister Lenssens in verband met de afbouw van de ziekenhuisbedden. Mijnheer de Minister, naar verluidt zouden thans 2.000 bedden verdwijnen, het volgend jaar 6.000, om uiteindelijk in vier jaar tijds te komen tot 12.000 bedden. Dit was in de Regeeringsverklaring vermeld – en ik spreek niet van het Spaarplan – bij het aantreden van de nationale Regering.

De eerste opmerking die mij van het hart moet is het feit dat men gedurende zoveel jaren het aantal bedden heeft opgetrokken ondanks de talrijke waarschuwingen van mensen van het vak, niet verbonden aan een bepaalde zuil en waarvan men bijgevolg kon vermoeden dat zij de zaken min of meer objectief benaderden.

Namens onze fractie betreuren wij dat zoveel kapitaal en energie werden verspild tot het opbouwen van bedden die vandaag moeten worden afgebouwd. Vooral in de sector van de aca-

Valkeniers

demische ziekenhuizen is deze toestand dramatisch.

Mijnheer de Minister, hoe gaat deze afbouw gebeuren? Wij stellen vast dat de nationale Minister van Sociale Zaken hiermee druk bezig is. Ik meen nochtans dat uiteindelijk de Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu het initiatief zal moeten nemen. Inderdaad, mijns inziens bepaalt de nationale Minister het quotum en is de Gemeenschapsminister bevoegd voor het plaatsen of de afbouw van bepaalde bedden.

Mijnheer de Minister, graag had ik van u vernomen hoeveel „spookbedden” vandaag bestaan. Wat bedoel ik met een „spookbed”? Het is een bed dat eigenlijk sinds een hele tijd niet meer wordt bezet. U weet dat reeds veel soortgelijke bedden bestaan, onder meer in de sector van de pediatrie en de materniteit. Misschien zijn dit de eerste 2.000 bedden waarover de nationale Minister spreekt, bedden die in principe reeds zijn afgeschaft en waarvoor reeds een vermindering van de personeelsformatie bestaat. Mijn vraag is hoeveel „spookbedden” er naar schatting vandaag bestaan.

Een tweede vraag: wat zal de rol zijn van de programmatiecommissie? Verklaart de Minister zich akkoord om deze Commissie te volgen of is hij van plan eigenhandig op te treden? Inderdaad, ik meen dat het om niet-bindende adviezen gaat.

Een volgend probleem dat mij van het hart moet – en ik richt mij ook tot u, mevrouw de Minister – betreft de rust- en verzorgingsbedden. Zoals reeds vroeger gezegd, ben ik een radicale tegenstander van dergelijke bedden. Eerst en vooral blijft dit een discriminatie uitmaken in de sector van de Bejaardenzorg. Naar schatting bestaan ongeveer 75 en misschien wel 90.000 bedden in de bejaardenzorg. Mijn cijfers verschillen zoveel van de uwe omdat – zoals u zelf weet – zeer vele bedden niet officieel bekend staan.

Ik zou bijna van „zwarte bejaardenbedden” durven spreken, in rusthuizen die geen officiële aanvraag heb-

ben ingediend en waar soms vijf, zes, tien of twintig bejaarden verblijven.

Waarom ben ik een tegenstander van de RVT-bedden? Zelfs wanneer u tot de uitvoering zoudt komen van de geplande 20.000 bedden blijven er grosso modo nog altijd 60.000 bejaardenbedden die niet in dat statuut thuishoren, die niet gesubsidieerd worden en waar uiteindelijk de volle prijs moet worden betaald, zijnde een som van 25 à 35.000 frank per maand per bejaarde, terwijl die prijs in de rust- en verzorgingsbedden ongeveer de helft bedraagt. Er blijft dus een discriminatie. Ik vraag dan ook aan de Minister wie specifiek in die RVT-bedden thuishoort. Wij moeten realistisch zijn. Wanneer men vandaag die sector doorlicht en men gaat naar de bejaardentehuizen kijken dan moet men toegeven dat nagenoeg alle bejaarden zwakke invalide of semi-valide bejaarden zijn. Wij weten allen dat met de thuisverzorging, de warme maaltijden aan huis, het feit dat er meer mensen thuis zijn – bij voorbeeld de bruggepensioneerden – de bejaarden die thans in de tehuizen worden opgenomen zeer zwak zijn. Collega Hancké heeft het mij daarnet nog gezegd. In een bejaardentehuis in Antwerpen waar hij deel uitmaakt van de raad van beheer is de gemiddelde leeftijd van de bejaarden 84 jaar. Ik wil niet beweren dat het overal zo is, maar dit geeft er ons toch een idee van. Het gaat dus eigenlijk allemaal om die invalide bejaarden. Ik vraag u dan ook, mijnheer de Minister, wie in die RVT-bedden thuishoort. Zijn het de zwaksten onder hen of diegenen met de langste arm?

Ik vrees dat men in de plaats van de zwakste groepen, degenen die over de minste inkomsten beschikken, in die RVT-bedden onder te brengen, de voorrang zal geven aan diegenen die hun politieke invloed bij de raad van beheer en bij het bestuur van deze tehuizen kunnen laten gelden. Daarom zeg ik dat wij als VU daarvan tegenstander zijn. Dit wordt immers een nieuwe zuil zoals er reeds zovele zijn.

Wanneer u van oordeel is dat er voor die sector toch geld moet worden uitgegeven – waar ik niet tegen ben – dan wil ik ervoor pleiten dat dit alle

bejaarden ten goede zou komen.

Ik wil er ook voor pleiten, en in die zin kan ik uw beleid volgen, dat er meer geld zou worden voorzien voor de bouw van bejaardentehuizen. Ik ben het volledig met u eens wanneer u beslist 300 miljoen frank meer uit te trekken voor subsidies voor de nieuwbouw. Ik kan het echter niet eens zijn met de werkingskosten zoals die voor de RVT-bedden worden geformuleerd. Ik vraag dan ook dat men er nog eens goed zou over nadenken. Ik vraag dit niet alleen aan de Gemeenschap+ maar ook aan de nationale Regering. Dit wordt immers een put die niet te dempen zal zijn. U moet het maar uitrekenen: 20.000 bedden aan gemiddeld 1.000 frank subsidie per dag geeft ongeveer 20 miljard frank per jaar. Het heeft geen zin aan de ene kant een put te dichten en er aan de andere kant één te graven.

Ik ben trouwens van mening, ik heb het reeds vroeger gezegd, dat men in zijn jeugd en in de volwassen leeftijd moet denken aan de tijd dat men bejaard zal zijn en derhalve bepaalde schikkingen moet treffen. Het gaat niet op, zoals het vandaag gebeurt, dat de Gemeenschap betaalt voor welstellende bejaarden terwijl de familie nadien met het fortuin gaat lopen. Mevrouw de Minister, u weet goed dat dit zeer dikwijls gebeurt, ik moet u geen voorbeelden geven.

In verband met het afwerken van de lopende bouwwerken zou ik meer in detail kunnen gaan maar dit zou mij te ver leiden. Ik wil u toch één voorbeeld geven. In het ziekenhuis waar ik werkzaam ben werd een kleine a-dienst gebouwd. Deze werd door de Minister ingehuldigd en de pers werd vergast op het pilootproject van de Vlaamse Gemeenschap: een dagdienst voor psychiatrische patiënten. Die dienst werd ongeveer negen maanden geleden opengesteld, maar daarbij blijft het. Er is geen sprake van erkenning. Wanneer u bouwprojecten afwerkt dan zou ik u vragen u te vergewissen van het feit of ze zullen worden opengesteld, zo niet is het een grote klucht, zoals in de kliniek waar ik werk.

De samenwerking tussen de ziekenhuizen lijkt mij ook een lachertje

Valkeniers

maar de discussie dienaangaande zou ons te ver leiden. Ik durf aandringen op een schriftelijk antwoord op mijn vraag hoeveel samenwerkingsakkoorden er reeds zijn tot stand gebracht, waar en over hoeveel bedden het in die gevallen ging.

Inzake de programmatie van de diensten vraag ik u, in mijn hoedanigheid van arts, wat het verschil is tussen de organisatie van een ziekenhuisdienst en de programmatie van de zware apparatuur, waarover men het vroeger had. Voor mij is het moeilijk om dat verschil in te schatten.

De manier waarop men is tewerkgegaan met betrekking tot het plaatsen van de scanners vind ik schandalig. Ik heb dat destijds in het nationale Parlement aangeklaagd. Vandaag zie ik dat Wallonië qua aantal scanners zeer sterk is bevoordeligd. In Vlaanderen werden zij als naar gewoonte net vóór de verkiezingen toegewezen. Graag vernam ik hoe op dit ogenblik de stand van de scanners is, vermits de plaatsing ervan nu is vrijgelaten en of zij worden gesubsidieerd, zoals door de vorige Regering werd gezegd. Wij zijn daar principieel tegen omdat wij van oordeel zijn dat dit een dubbele betaling inhoudt. Wanneer men eerst de scanners betaalt en nadien de prestaties kan recupereren langs het RIZIV, dan heeft het geen zin hen volledig te subsidiëren. Hoe is de stand op dit ogenblik? Hoeveel werden er toegewezen die momenteel nog niet zijn geplaatst? Wat met de subsidiëring van de nog te plaatsen scanners?

Mijnheer de Minister, het is u zeker niet onbekend dat wij inzake gezondheidszorgen erg worden benadeeld ten opzichte van Wallonië, niet alleen in verband met de scanners maar voor het systeem in zijn geheel. Het meerverbruik in Wallonië bedraagt boven 13.000 per hoofd. Mocht men in Vlaanderen op een dergelijke wijze misbruik maken van de technische prestaties en de gezondheidszorgen dan zou dit 78 miljard frank meeruitgaven betekenen voor de Staat. Onze fractie is ervan overtuigd dat er meer dan ooit tot een federalisering moet worden overgegaan van gans het ge-

zondheidsbeleid en de sociale voorzorg. U als Minister weet heel goed dat de conflicten die er in de vorige Regering waren tussen de nationale en de Gemeenschapsminister dit nog meer onderstrepen. De organisatie van de ziekenhuizen ressorteert onder uw bevoegdheid. Wanneer men dat statuut doorneemt dan vindt men in detail terug hoe de ziekenhuizen moeten worden georganiseerd, maar daaraan komt u helemaal niet te pas. Hoe is het mogelijk dat, daar waar u bevoegd is, de nationale Minister alles regelt en de Vlaamse Regering stom blijft en zelfs niet protesteert wanneer op een dergelijke manier haar bevoegdheid wordt beknot.

Preventie en gezondheidsvoorlichting voor de jeugd komen telkens voor in elke Regeringsverklaring, zowel nationaal als regionaal. Nochtans komt daarvan weinig terecht. Alleen constateer ik dat de jeugd meer rookt, meer drugs neemt en meer drinkt. Volgens mij moet die voorlichting dus tekort schieten. Zoals vanmorgen nog werd onderstreept is er bij de jeugd veel meer delinquentie. Wat haalt die gezondheidsvoorlichting uiteindelijk uit? Maar wat komt ervan en wat is uiteindelijk het resultaat in de praktijk?

De geplande Aids-campagne werd u afgenomen door uw collega in de nationale Regering.

Minister J. Lenssens : Ik heb dienaangaande reeds geantwoord deze voormiddag.

De heer J. Valkeniers : Het gaat niet op dat de nationale Regering op een dergelijke manier de weinige bevoegdheden die u reeds hebt, ondermijnt. Ik kon spijtig genoeg deze voormiddag hier niet aanwezig zijn; mijn werk in de kliniek heeft het mij belet. Wij stellen vast dat dit allemaal gebeurt zonder veel protest uit te lokken.

Wat de verbetering van de thuisgezondheidszorg betreft, wil ik een waarschuwing laten horen. Terecht staat er in de Regeringsverklaring dat er geen nieuwe structuren mogen komen. Ik ben persoonlijk zeker geen voorstander van wijkgezondheidscentra. Zij kampen nu reeds met zware financiële moeilijkheden en ik vraag mij af welke voordelen zij hebben op

de andere geneeskundige organisaties. Het spijt mij dat ik het moet zeggen, maar ik heb de indruk dat de politiek hierbij een grote rol speelt.

Wat de geestelijke gezondheidszorg betreft, ga ik ook met u akkoord. Er moet meer samenwerking komen en een evaluatie van de bestaande toestand is dringend noodzakelijk. Ik vraag mij echter wel af wat die samenwerking betekent. In Asse hebben wij ook een zogezegde samenwerking met een geestesgezondheidscentrum. In de acht jaar dat het bestaat, werden in totaal twee patiënten naar ons verwezen. Ik heb vroeger reeds voorspeld dat er geen samenwerking zou komen, maar concurrentie. En wanneer u eerlijk bent, zult u moeten toegeven dat hier geen positief resultaat werd geboekt.

Een evaluatie is zeker noodzakelijk omdat de erkenning van die centra aan geen enkele voorwaarde is onderworpen. Al hebben ze slechts vijf patiënten per jaar, toch worden ze erkend en krijgen een volledige staf personeel. Dit is onzinnig en ik pleit hier voor criteria.

Het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn is nog steeds niet gesplitst, mevrouw en mijnheer de Minister. De reactie van de Vlaamse Executieve is zeer zwak en zij laat de nationale overheid ook hier weer begaan.

In de welzijnssector is ook meer samenwerking nodig en een evaluatie. Er zijn centra voor maatschappelijk welzijn, centra voor levens- en gezinsproblemen, tele-onthaal, het ligt allemaal dicht bij elkaar. Er zijn zoveel diensten dat soms één persoon door zeven sociaal assistenten van zeven verschillende centra wordt begeleid.

Het probleem van de vertrouwensartsencentra hebt u proberen af te voeren in de Commissie, mevrouw de Minister, omdat u pleit voor vertrouwensplatforms. Ik heb daarover nadien een correspondentie gevoerd met Professor Dr. Clara. Hij is het helemaal niet eens met uw visie. Hij vindt de vertrouwensartsencentra positief en noemt de vertrouwensplatforms praatbarakken. Ik zeg u dit ten titel van inlichting zodat u voorbereid bent wanneer de besprekingen daar-

Valkeniers

omtrent na het reces in de Commissie zullen worden hervat:

In verband met het Rijksfonds voor Sociale Reclustering van de Mindervaliden spreekt men ook sinds jaren over een splitsing. Wij zien dat de Vlaamse Regering eens te meer haar knechtschap ondergaat en woordelijk wel protesteert maar dat er wat de daad betreft niet zo veel van in huis komt. Wij hebben ook de indruk dat de CVP eens te meer op verschillende echelons anders praat en anders ageert.

Wat de controle op de OCMW-ziekenhuizen betreft weet ik niet, mevrouw de Minister, hoever uw bevoegdheid reikt. Ik kan u evenwel zeggen dat dit ook een groot circus is. Ik citeer een voorbeeld in mijn gemeente. In het openbaar ziekenhuis van Anderlecht werd een afgevaardigde gedelegeerd die afgevaardigd beheerder is van de Gasthuiszusters van Antwerpen. Hij heeft verschillende ziekenhuizen onder zijn beheer zodat hij de materie kent. Deze afgevaardigde heeft mij eergisteren gezegd dat hij reeds meer dan twee jaar wacht op een antwoord op zijn vragen gesteld aan het hospitaal van Anderlecht over het bestuur en de besparingen aldaar. Ook daar weer zien wij dat het bestuur eens te meer met een kluitje in het riet wordt gestuurd. En dat er geen effectieve controle gebeurt.

Wanneer ik dat allemaal naga verbaas ik er mij niet over dat hier zo weinig „volk” aanwezig is en dat er uiteindelijk zo weinig via de media naar buiten komt. Het blijkt eens te meer duidelijk dat deze Vlaamse Regering meer dan ooit een zeer klein „aanhangwagentje” is van de nationale Regering. **(Applaus bij de VU)**

De Voorzitter : De heer De Groot heeft het woord.

De heer E. De Groot (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en mijnheer de Minister, geachte collega's, wanneer collega Valkeniers spreekt over het niet aanwezig zijn van „volk” – wellicht bedoelt hij dan de pers in de persbureaus – dan is dit misschien wel het gevolg van het feit

dat een begroting van volksgezondheid gewoonlijk geen gevoelens doet oplaaien.

Ofschoon wij er allemaal bij betrokken zijn en ieder van ons ervan overtuigd is dat de gezondheid nog steeds de grootste schat is lijkt het dat de media zich toch weinig betrokken voelen en weinig weerklank te geven aan wat over de gezondheid wordt gezegd.

Wanneer wij de begrotingsmiddelen waarover de Vlaamse Regering voor volksgezondheid beschikt vergelijken met deze van de nationale Regering stellen wij vast dat de middelen en bijgevolg ook de mogelijkheden van de Vlaamse Regering eerder beperkt zijn en dus niet belangrijk zouden kunnen zijn.

Ik wil dat evenwel tegenspreken om de eenvoudige reden dat binnen de bevoegdheid van de Vlaamse Executieve de preventie en de gezondheidsvoorlichting een belangrijke rol spelen. Het is dus niet nodig dat wij ons steeds blind blijven staren op het curatieve gedeelte van de gezondheidszorg alleen.

Collega Valkeniers heeft zoëven gesproken over gezondheidsvoorlichting. Ik zou daar ook eventjes willen op ingaan omdat ik meen dat de meeste geneesheren het eens zijn dat hier nog heel belangrijke taken zijn weggelegd.

De heer J. Valkeniers : U gaat dus met mij akkoord dat er niets gebeurt.

De heer E. De Groot : Hier stelt zich een probleem omdat het beleid van volksgezondheid geen salami is die men in schijfjes kan snijden. Het volksgezondheidsbeleid moet als één geheel kunnen worden gevoerd. In dit specifieke geval moet er dan ook een ruime samenspraak zijn tussen de Vlaamse Regering en de nationaal bevoegde Ministers.

De heer J. Valkeniers : Breng die bevoegdheid dan over naar de Gemeenschapsregering, dat is toch veel gemakkelijker.

De heer E. De Groot : Mijnheer de Minister, een belangrijk aantal middelen worden voor de gezondheidsopvoe-

ding en -voorlichting voorzien. Alhoewel gezondheidsopvoeding en -voorlichting uiteraard een taak is van de geneesheren is zij toch geen taak voor hen alleen en dient de overheid hier ook een belangrijke inspanning te leveren.

Trouwens, deze inspanning gebeurt niet alleen ten bate van de volksgezondheid *stricto sensu*, maar heeft ook zijn effecten op de begroting wanneer zij op een degelijke wijze wordt uitgevoerd.

Het komt er dus niet alleen op aan films te maken, affiches en prachtige luxebrochures uit te geven, maar men dient ook aan werkelijke opvoeding en voorlichting te doen. Wanneer wij spreken over opvoeding dan denken wij aan onderwijs. Ik ben van oordeel dat het onderwijs hier nog schromelijk in gebreke blijft en het noodzakelijk is dat op de scholen wel degelijk gezondheidsopvoeding en -voorlichting zou worden gegeven. Ik meen dat het nuttig zou zijn wanneer, in onderling overleg, de Ministers verantwoordelijk voor de gezondheidszorg en voor de nationale opvoeding, leerprogramma's zouden opstellen voor én de basisscholen én de middelbare scholen. Het lijkt mij trouwens onbegrijpelijk dat men in de cursus biologie wel leert over alle mogelijke bloemen en planten maar men de basisgegevens die men nodig heeft om zich verder als mens op een deugdelijke manier te kunnen ontwikkelen niet meekrijgt.

Het is inderdaad zo dat gezondheidsopvoeding op een degelijke manier, langs de school om, aan de scholieren moet worden meegegeven. Ik hoop dat men daaraan ten spoedigste iets zal doen.

Wat de gezondheidsvoorlichting betreft meen ik dat men zich moet richten tot doelgroepen, ik denk bijvoorbeeld aan de bejaarden. Men heeft hier de mogelijkheid om de bonden van de gepensioneerden in te schakelen om voorlichting te geven specifiek op de derde leeftijd gericht. Wij weten allemaal dat de derde leeftijdsgroep problemen heeft die gepaard gaan met het ouder worden. Bij deze mensen vindt men ook het meest kwalen,

De Groot

en dit heeft voor gevolg dat zij ook de grootste „pillenslikkers” zijn.

Ik vind dat men deze mensen inzake voorlichting niet aan zichzelf mag overlaten. Een degelijke inspanning moet daar worden geleverd. Misschien kan dit worden uitgewerkt samen met een andere voorlichting, met name deze voor de veiligheid van de bejaarden.

Omdat de media dikwijls de voorlichting langs de negatieve zijde geven is het nog meer noodzakelijk dat de overheid duidelijke inspanningen doet. Dikwijls krijgen wij geen informatie, maar desinformatie. Uiteraard nemen de sensatiebladen de leiding en spijtig genoeg worden die veel gelezen. Op die manier krijgt de burger een totaal verkeerd beeld van allerlei ziekten en behandelingsmethodes en wordt hij er dikwijls toe gedreven zich tot kwakzalvers te wenden. De ernstige pers besteedt veel aandacht aan hartoperaties, eicelimplantingen, hersenoperaties, en dergelijke. Dat geldt ook voor media als radio en televisie. Men vermeldt dikwijls alleen het sensationele, het buitengewone.

Misschien begrijpt u hoezeer ik verbaasd was toen ik een tijdje geleden op onze geliefde BRT-radio een kruidenpraatje hoorde waar men met veel elan debiteerde dat met lindeschors, of met poeder van lindeschors bijvoorbeeld huidkanker kon worden genezen, door het poeder op de kanker te strooien, en dat aftreksels van lindeschors ook zeer efficiënt zijn tegen bijvoorbeeld epilepsie.

Men kan zich bijgevolg afvragen of het nut heeft dat de overheid pogingen doet voor degelijke gezondheidsvoorlichting en dat een andere staatsinstelling dergelijke nonsens uitzendt.

De heer J. Valkeniers : Verwacht u dan dat de commerciële TV die op komt is het anders zal doen ? Zal die geen reclame maken voor kruiden die te krijgen zijn bij de apotheker ?

De heer E. De Groot : Ik kan niet in de toekomst kijken en ik heb hier ook geen kristallen bol bij. Men moet daar

wel aan denken. Voor dergelijke belangrijke problemen mag men niet alleen de sensationele toer opgaan.

Wij stellen vast dat er allerlei berichten in de wereld worden gezonden die heel wat mensen in verwarring brengen, want voor velen geldt nog „ze hebben het op de radio gezegd”.

Ik vraag mij af wat er moet gebeuren, en ik richt mij tot mijn collega neuropsychiater, met patiënten die hun anti-epileptica in de vuilbak gooien en zichzelf behandelen met lindebloesem of zoiets.

De heer J. Valkeniers : Ik keur dat niet goed. Het gaat om het bestrijden van een mentaliteit die vandaag bij de mensen wordt ingepompt. Men beweert dat alternatieve geneeskunde veel beter is dan de andere. Als men op de TV dergelijke informatie geeft, dan is dat reclame.

De heer E. De Groot : Geachte collega, ik ben heel gelukkig dat u mij begrijpt en de lijn van mijn ideeën volgt. Men moet inderdaad iets doen aan de mentaliteit.

Dat kan alleen wanneer men bijvoorbeeld op de scholen gedurende vele jaren een degelijke opleiding geeft, wat men vroeger levensleer noemde, waar een aantal basisprincipes worden bijgebracht die later niet zo snel door een of ander sensationeel artikel aan het wankelen kunnen worden gebracht.

Nu denkt iedereen in dezelfde richting, dat is de tijdsgeest. Nu is er een nieuw taboe gecreëerd, namelijk dat met alternatieve geneeskunde niets verkeerd kan gaan omdat de klassieke artsen jaloers zijn op de successen van hun alternatieve collega's.

Mevrouw N. Maes : Wat natuurlijk soms waar is, dat moeten wij toegeven. Wij stellen dat vast als patiënt.

De heer E. De Groot : U misschien wel, maar voor mij is dat zeker niet het geval.

De heer J. Valkeniers : U moogt diegenen die niet ziek zijn en denken dat ze ziek zijn niet verbieden naar een alternatieve arts te gaan, want wij hebben al werk genoeg.

De heer E. De Groot : In ieder geval is het voor mij onbelangrijk dat iemand een of andere therapie voorschrijft op basis van paardebloemen wanneer het gaat over zweetvoeten, maar ben ik veel ongeruster wanneer het gaat over kanker of over epilepsie. We moeten toch vaststellen dat bepaalde mensen, volledig ongegrond, verklaren dat ze met een of andere therapie kanker kunnen genezen.

Wanneer het over zaken van levensbelang gaat dan lijken dergelijke beweringen, die natuurlijk ook ruimschoots weerklink vinden in de pers, totaal onverantwoord en zou ik ze zelfs misdadig durven noemen. Ik sta niet alleen met dergelijke beweringen want, wanneer men zou zeggen dat een klassiek arts bepaalde bemerkingen maakt in verband met alternatieve geneeskunde, durf ik erop wijzen dat professor Germonprez, die docent is in homeopathie aan de Universiteit van Rijsel, verklaringen in dezelfde zin heeft afgelegd. Het zijn trouwens diegenen die dergelijke verklaringen afleggen, zonder enige grond van waarheid, die andere collega's, alternatieve geneesheren die het wel goed menen, in een slecht daglicht stellen.

Mijnheer de Minister, ik hoop dat men de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding eens ernstig zal aanpakken vanaf de basis en dat in de scholen ook een leerprogramma, aangepast aan de huidige noden, zal worden opgelegd.

Naast de gezondheidsvoorlichting wil ik het ook nog even hebben over de zware medische apparatuur. Hier stelt zich het probleem dat nationaal wordt vastgesteld hoeveel toestellen er zullen komen en dat regionaal wordt bepaald waar ze zullen komen, ofschoon het moeilijk is het aantal toestellen te bepalen wanneer men niet op voorhand weet hoe ze moeten worden verdeeld, gezien de spanningen die er zullen op volgen.

Wij weten allen dat onze geneeskunde stilaan onbetaalbaar dreigt te worden, mede dank zij de snelle vlucht die de medische technologie heeft op het ogenblik en die nog mag verwacht worden voor de volgende jaren. Men zal dus meer dan nu moeten programmeren welke toestellen men zal aan-

De Groot

kopen en welke niet. Er is nood aan een belangrijke kosten-baten-analyse. Nemen wij bijvoorbeeld de niersteenverbrijzelaar; die veel geld kost en nog veel meer aan werkingskosten zal betekenen voor onze begroting. Welnu, wanneer wij vaststellen dat korte tijd na de aankoop reeds nieuwe toestellen bestaan die veel goedkoper zijn in aanschaf en in gebruik, dan meen ik dat wij hier toch niet over één nacht ijs mogen gaan en dat slechts na het maken van een degelijke kosten-baten-analyse tot plaatsing mag worden overgegaan. Ik wil trouwens wijzen op het gevaar voor de medische monopolies die, gezien de grote kostprijs van die toestellen en het feit dat er slechts enkele in ons land zullen mogen geplaatst worden, zullen ontstaan. Men zal dus op basis van zeer objectieve criteria tot plaatsing moeten overgaan. Het mag zeker niet willekeurig gebeuren en ook niet de schijn wekken van een of andere politieke beslissing.

De heer J. Valkeniers : Collega, de vrije sector is van oordeel dat die niersteenverbrijzelaar die in de officiële sector is geplaatst, geen vat heeft op de nierstenen van patiënten uit de vrije sector. Hoe lost u dat op ?

De heer E. De Groot : Daar zullen we de nefrologen moeten voor raadplegen, mijnheer Valkeniers, want dat is een zeer moeilijk probleem.

Mijnheer de Minister, ten slotte wil ik ook iets zeggen over de preventie en de opsporing van kanker. Wij weten dat kanker één van de belangrijkste doodsoorzaken is van onze landgenoten en we stellen vast dat op het ogenblik reeds bescheiden inspanningen worden gedaan inzake voorlichting en opsporing.

Eén van de belangrijkste doelstellingen die moet worden nagestreefd is het doorbreken van het taboe van het woord kanker. Het is nu zo onder de mensen, maar ook nog dikwijls onder de geneesheren, dat zij het woord niet bij zijn naam durven noemen. Het is noodzakelijk dat men de bevolking inlicht over wat kanker precies is, hoe men de ziekte kan opsporen en hoe men aan zelfonderzoeken kan doen,

wat reeds in bescheiden mate gebeurt wat borstkanker bij de vrouw betreft. Tevens dient de bevolking ingelicht over de therapeutische mogelijkheden. Het gebeurt nog te vaak dat vele mensen denken dat van het moment het woord kanker valt, men ten dode is opgeschreven. Dit is in vele gevallen niet waar wanneer tijdig wordt ingegrepen. De patiënt die echter alleen al denkt dat hij kanker heeft, zal, spijtig genoeg, het bezoek aan de dokter uitstellen en blijven uitstellen dikwijls tot op het moment dat men voor een ongeneeslijke zaak staat. Ter zake is het dus een belangrijke opdracht dit taboe te doorbreken en een degelijke voorlichting te geven. Zoals ik daarstraks heb gezegd moeten wij de mensen waarschuwen voor de kwakzalverij die dikwijls met zich brengt dat de goede therapie slechts kan worden toegepast wanneer het te laat is.

Mijnheer de Minister, dat was het belangrijkste wat ik u te zeggen had. Ik hoop dat u zult rekening houden met de door mij gemaakte opmerkingen. Ik weet dat de sector Volksgezondheid geen emoties doet oplaaien behalve wanneer het over belangrijke financiële middelen gaat. Ik wens u dan ook een inventief succesrijk beleid toe wat het gezondheidsbeleid betreft. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : Minister Steyaert heeft het woord.

Minister R. Steyaert (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik vang aan met mijn dankbetuigingen voor de verslaggeefster voor haar zeer precieze rapportering. Het Vlaams Welzijnsbeleid beweegt zich binnen een ingewikkelde context. Het is waar dat de economische crisis gevolgen heeft die een zware terugslag hebben op een deel van onze bevolking, waardoor opnieuw velen terecht komen in de verschillende voorzieningen en diensten van de welzijnszorg.

Het is waar dat maatregelen die de nationale Regering neemt ook bepaalde gevolgen hebben voor de wijze waarop wij binnen het Vlaams Welzijnsbeleid moeten functioneren. Het is waar dat wij dit alles moeten opvangen met beperkte middelen, ondanks het feit

dat de opmerking soms wordt gemaakt dat ik, globaal gezien, met een groot pakket van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap wegloop.

Het is ook juist dat er gezien de evolutie in de sector van het Welzijnswerk nieuwe behoeften ontstaan, waar wij enige tijd geleden misschien geen aandacht voor hadden en die nu ook binnen het welzijnsbeleid een respons moeten krijgen. Tegenover al deze remmingen, die ik zeker niet wil ontkennen, kan ik niet anders dan hardnekkig een aantal stappen blijven zetten om de opvang van de moeilijkheden mogelijk te maken.

Ik heb steeds geprobeerd zoveel mogelijk gebruik te maken van de verschillende voorhanden zijnde middelen, zelfs al zijn dat middelen die niet specifiek tot het welzijnsbeleid als dusdanig behoren. Ik heb steeds geprobeerd om er zoveel mogelijk gebruik van te maken wanneer de middelen het welzijnsbeleid in Vlaanderen kunnen vooruit helpen. Zo wil ik erop wijzen dat ik als eerste een beroep heb gedaan op overeenkomsten met Minister Hansenne toen hij het stelsel van het IDF ingesteld heeft.

Ik wil er ook op wijzen — een beetje in tegenspraak met hetgeen hier door verschillende sprekers naar voren werd gebracht — dat ik niet bang ben mij hard op te stellen ten aanzien van bepaalde visies die inzake het welzijnsbeleid binnen de nationale Regering leven. Ik denk bijvoorbeeld aan wat er gebeurd is binnen de jeugdbescherming. Ik meen dat de leden van de Vlaamse Raad — die mij trouwens daarin gevolgd hebben en ik ben hen daarvoor dankbaar — heel goed weten dat het decreet op de jeugdbijstand allesbehalve in de smaak is gevallen bij de nog steeds verkondigde nationale visies.

Wanneer dit decreet en het aanvullende decreet binnen zeer korte tijd in het Staatsblad zullen verschijnen, zal blijken of het mogelijk is tot verdere uitvoering over te gaan. In ieder geval zal ik het blijven verdedigen. Ik kan u trouwens mededelen dat op dit ogenblik een aantal toepassingsbesluiten ervan reeds op mijn werktafel liggen. Ik heb er geregeld voor gezorgd, on-

Steyaert

langs nog naar aanleiding van de besprekingen tussen de Vlaamse Executieve en de nationale Regering inzake het saneringsplan, telkens binnen de eisen van de Vlaamse Regering een luik aan te brengen met vermelding van de veroorzaakte moeilijkheden binnen het Vlaams Welzijnsbeleid.

Er dient ook gewezen te worden op de realisaties van decreten of van ontwerp-decreten die nog verder ter studie liggen.

Ik denk aan het decreet op het bejaardenbeleid en aan dit op de bijzondere jeugdbijstand. Verder aan het ontwerp van decreet dat nu aan de Raad van State is voorgelegd over het Vlaamse fonds voor de integratie van personen met een handicap. Ik denk ook aan de verschillende besluiten die reeds van toepassing zijn op het vlak van het bredere welzijnswerk, onder andere, de besluiten over de centra voor maatschappelijk werk, over de centra voor levens- en gezinsvragen, over de begeleidingsdiensten voor migranten en nog andere.

Het waarmaken van een welzijnsbeleid steunt niet alleen op het probleem van de subsidies. Ik verzet mij tegen de bewering dat ons beleid alleen maar een subsidiebeleid is. Langs de weg van reglementering, evaluatie en onderkennen van bepaalde feitelijke toestanden en het bevorderen van bepaalde werkwijzen, is bewezen dat het om meer gaat dan alleen het verleden van enig geld. Er zijn ook nieuwe oriëntaties naar voren gekomen. Ik zal blijven werken in die richting en bovendien wil ik in deze ambtsperiode een bepaald gegeven sterk op de voorgrond plaatsen, namelijk het kwaliteitsonderzoek van hetgeen wij binnen het welzijnswerk aan het doen zijn.

Er werd gepleit voor de verduidelijking van het verantwoordingsprogramma. Reeds in een voorbije periode is daar aandacht aan geschonken. Uit het document betreffende het ontwerp van decreet van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap blijkt dat er inspanningen in die richting zijn gedaan. Ik ben graag bereid — om in te gaan op uw verzoek, mijnheer Hancké

— aan dit probleem verder aandacht te schenken, maar de eerlijkheid verplicht mij te zeggen dat het niet mogelijk is om nominatim alle toewijzingen die een gevolg zijn van bestaande reglementeringen binnen de welzijnszorg, aan te geven in het verantwoordingsprogramma.

Ik heb in de Commissie reeds meege-deeld dat mijn prioriteiten bij de investeringskredieten gingen naar de bejaarden- en gehandicaptenzorg, met in het bijzonder aandacht voor afwerkingsdossier en dossiers van brandbeveiliging.

Ik noteer dat u mijn aandacht vraagt voor nieuwe aanvragen van woonwagenterreinen. Ik heb ook interesse voor deze groep van mensen die belangstelling verdienen.

Ik wil vervolgens evenverwijlen bij de jeugdzorg. Ik wees reeds op het bestaan van het decreet op de bijzondere jeugdzorg van 27 juni 1985. Inspanningen zijn gedaan voor subsidiëring van nieuwe vormen van opvang, weliswaar minimaal, maar de weg is geopend. Ik denk aan de dagcentra voor jonge mensen, aan de inspanningen voor het begeleid zelfstandig wonen.

Er werden vragen gesteld over de plaatsing, de preventie en het druggebruik.

Mevrouw Vogels, u hebt mij erop gewezen dat er een probleem is bij de plaatsingen in gezinnen en de gezinsbegeleiding. Ik heb nota genomen van uw beschouwingen en zal ze laten onderzoeken. Het is steeds mijn stelling geweest dat plaatsingen in pleeggezinnen moeten kunnen gebeuren met de medewerking van diensten die een degelijke begeleiding kunnen verzekerden. Daar rijzen bij u vragen over.

Mevrouw M. Vogels : Mevrouw de Minister, ik sprak over gezinsbegeleiding als ambulante vorm van ondersteuning, eigenlijk over gezinsbegeleiding zoals omschreven in het kader van de omzendbrief 44. In die omzendbrief zegt u dat de jeugdbescherming een beroep moet doen op bestaande diensten voor gezinshulp en -consultatie. Hoe langer hoe duidelijker stellen wij vast dat die bureaus niet zijn aangepast om gezinnen uit de jeugdbe-

scherming ambulant te begeleiden. Deze gezinnen hebben vaak zo'n complexe en onstabiele structuur dat de bestaande diensten niet gewapend zijn om die gezinnen te begeleiden.

Minister R. Steyaert : Dan had ik uw vraag verkeerd begrepen, mevrouw. Ik neem er nota van want ik wil in dit verband liefst heldere toestanden.

Het begeleid wonen van jongeren, die geen inkomsten hebben, is inderdaad een probleem. Ik hoop hiervoor de aandacht van de Staatssecretaris voor Maatschappelijke Emancipatie te kunnen verkrijgen. Een gedeelte van de oplossing ligt eigenlijk bij haar. Ik wil dit voorts onderzoeken, mede omdat ik meen dat er verschillende aspecten aan verbonden zijn. Ik heb reeds gedacht aan de mogelijkheid — ook dit is maar een fragment van een oplossing — om ook voor deze jonge mensen artikel 60, § 7, van de organische wet betreffende de OCMW's, namelijk k het openstellen van tewerkstellingsmogelijkheden in het bijzonde te benadrukken. Voor andere groepen heb ik de toepassing ervan vergemakkelijkt via de objectieve normen van het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn.

Wat de inspraak van jongeren betreft, u weet dat deze decretaal bepaald is. Ze moet echter nog worden geëxpliciteerd in uitvoeringsbesluiten. Ik heb daarnet al gezegd dat verschillende uitvoeringsbesluiten ter tafel liggen : 20 van de 34 die dienen te worden genomen. Binnen deze 20 uitvoeringsbesluiten wordt prioritair werk gemaakt van de nieuwe instanties die operationeel moeten worden gemaakt, zoals de comités voor bijzondere jeugdzorg, het Bureau voor Jeugdbijstand en de bemiddelingscommissies. Eén van die uitvoeringsbesluiten betreft specifiek de omschrijving van de wijze waarop de inspraak van de jongeren moet verlopen.

De heer Diegenant had het eveneens over het probleem van de plaatsing van jongeren en meer in het bijzonder de plaatsing in gezinnen.

Ik citeer even enkele cijfers omdat die misschien het probleem wat verduidelijken. De gegevens dateren van

Steyaert

maart 1986 en zijn dus vrij recent. Op het ogenblik zijn er in totaal 6.733 plaatsingen gebeurd waarvan 5.888 door de jeugdrechtbanken en 845 op vraag van jeugdbeschermingscomités. 2.190 daarvan zijn plaatsingen in pleeggezinnen. De overige 4.543 plaatsingen gebeurden in een inrichting.

De trend naar andere oplossingen dan plaatsing in een inrichting heb ik reeds gestimuleerd door de subsidiëring van andere vormen van opvang, zoals de dagcentra waarin voor een deel in de begeleiding van de gezinnen voorzien is, en de mogelijkheid van begeleid zelfstandig wonen. Op het ogenblik worden 91 jonge mensen in een dagcentrum opgevangen en genieten 93 jongeren van het systeem van begeleid zelfstandig wonen.

Ik moet u nog zeggen dat, volgens onze informatie, een duizendtal jonge mensen in familieverband zijn geplaatst. Zij staan dus onder toezicht maar verblijven bij een oom, een tante, een broer of zuster. Wij beschikken echter niet over juiste cijfers ter zake aangezien deze plaatsingen gebeuren via de jeugdrechtbanken en wij daarvoor geen rechtstreekse verantwoordelijkheid dragen.

Er werd hier ook gesproken over het probleem van de preventie. De kredieten voor preventieve campagnes opgenomen in artikel 12.24.02 zijn inderdaad verminderd. Ik moet er evenwel op wijzen dat ter zake ook andere initiatieven belangrijk zijn en dat men het probleem in zijn totaliteit moet beschouwen. Ik denk hier onder meer aan de preventie langs de Jongeren Informatie- en Adviescentra die vragen en problemen benaderen vanuit de totale belevingswereld van de jongeren en langs die weg ook bijdragen tot de algemene preventie. Anderzijds zal in de uitvoeringsbesluiten bij het decreet op de bijzondere jeugdbijstand een systeem opgenomen worden voor rapportering aan de Vlaamse Executieve van de verschillende initiatieven die op het vlak van de algemene preventie worden genomen. Er werd hier gewag gemaakt van een hele reeks programma's ter preventie die

door verschillende jeugdbeschermingscomités worden opgesteld. Elk van die programma's is het wellicht waard te worden onderzocht. Coördinatie is hier echter noodzakelijk ten einde de meest interessante initiatieven te kunnen weerhouden. Het is onze bedoeling op dit vlak een betere rapportering tot stand te brengen dan tot nog toe het geval was. Ik wil er ook op wijzen dat sommige leden van de nieuwe comités voor bijzondere jeugdbijstand uitsluitend zullen worden belast met de algemene preventie. Zoals u weet voorziet het decreet in een verscheidene opdracht binnen de comités en zullen een aantal consulents van de sociale dienst alleen voor algemene preventie worden ingezet. De inzet van de comitéleden en van de consulents-ambtenaren op het vlak van de preventie zal aldus in aanzienlijke mate kunnen toenemen.

De drugpreventie, waarvoor u in het bijzonder mijn aandacht hebt gevraagd, is inderdaad een zeer moeilijk probleem. Ik beschik niet over cijfers in verband met drugproblemen van 9 à 12-jarigen. Wel beschik ik over gegevens nopens de toename van alcohol en hasjgebruik bij 13-jarigen en ouder.

De heer J. Valkeniers : En dat ondanks de voorlichting in de scholen.

Minister R. Steyaert : Inderdaad. Dit wijst erop dat die voorlichting opnieuw onder de loupe moet worden genomen, wellicht moet worden geïntensifieerd en zich niet moet beperken tot algemene gegevens maar meer de nadruk moet leggen op de ernstige gevolgen van druggebruik. Zoals u weet worden op dit vlak heel wat initiatieven genomen, zowel door verschillende ziekenhuizen als door opvangcentra. Al deze initiatieven verschillen onderling, maar uiteindelijk komt het erop neer de jonge mensen zo efficiënt mogelijk te helpen. De heer Diegenant heeft ook gewezen op de noodzaak van een betere structurering in eigen leven zodat deze jonge mensen de moeilijkheden waarmee zij kampen en die hen soms naar druggebruik leiden, beter zouden aankunnen. Op dit ogenblik bestudeer ik de mogelijkheid om voor deze initiatieven die zich in het welzijnsbeleid si-

tueren — ik denk bijvoorbeeld aan een aantal therapeutische gemeenschappen — subsidiëring te verzekeren van het fonds 1981. Deze problematiek vraagt een eigen benadering waaraan wij in het kader van het welzijnsbeleid een eigen respons moeten geven.

Inzake migranten ben ik steeds voorstander geweest van een globaal beleid. Ik zeg dit niet om de vragen die tot mij werden gericht, af te wijzen. Maar het moet toch duidelijk gesteld worden dat het niet mogelijk is om louter binnen het onthaalbeleid van de Vlaamse Gemeenschap, zeer zware problemen die voor migranten gesteld zijn op te lossen. Ik denk dan aan problemen inzake onderwijs, huisvesting, gezondheid, ook inzake cultuur...

De heer J. Valkeniers : . . . vooral inzake tewerkstelling !

Minister R. Steyaert : . . . inderdaad, mijnheer Valkeniers. In die zin verheug ik mij over de oprichting van een studiecmissie voor de immigratie waar een grotere coördinatie zou moeten worden nagestreefd. Mijn diensten hebben met deze studiecmissie regelmatig samengewerkt.

Wat dan het eigen meer beperkte onthaalbeleid betreft, heb ik ook aandacht gehad voor een reglementering op het vlak van de omkadering van een aantal verenigingen. Ik denk aan het besluit over de begeleidingsdiensten. Ik denk aan de vraag die ik heb gesteld aan de Hoge Raad voor Migrantten over wat er moet gebeuren met de subsidiëring van de eigen migrantenverenigingen. Tot mijn spijt heb ik op dat vlak nog geen duidelijk antwoord gekregen. Dit is een ingewikkeld probleem, want men vergeet al te vaak welke grote diversiteit er bestaat bij de migrantten. Dit blijft echter één van de zorgen voor de onmiddellijke toekomst.

Sta mij toe te wijzen op enkele minder gekende initiatieven voor migrantten in het kader van het welzijnsbeleid. Ten behoeve van migrantten opgesloten in arresthuizen lopen bijvoorbeeld twee tolkprojecten — één in Antwerpen en één in Gent — om deze personen en hun gezin, samen met de diensten voor forensische welzijns-

Steyaert

zorg bij te staan. De taalbarrière vormt hier inderdaad een zwaar bijkomend probleem.

Er werd mij gevraagd naar mijn intenties op het vlak van de werking naar de migrantenkinderen en de migrantenvrouwen toe vanuit Kind en Gezin. Bij de goedkeuring van het decreet betreffende Kind en Gezin heb ik er op gewezen dat via deze instelling bijzondere aandacht zou moeten worden besteed aan de problematiek van de gezondheid en de verdere begeleiding van kind en moeder in het migrantengezin. Ik ben mijn collega's Lenssens en Kelchtermans dankbaar omdat zij aanvaard hebben om op het vlak van de Vlaamse Gemeenschap een intern ministerieel overleg te plegen van waaruit op een meer gecoördineerde wijze de problemen van deze groepen zouden kunnen worden besproken. Ik zal dit overleg binnenkort laten starten.

Er is ook even sprake geweest van de problematiek van de politieke vluchtelingen en — even terug naar de migranten toe — van de gezinshereniging. Ik ga ermede akkoord dat er een te lange wachttijd bestaat voor de toekenning van het statuut van politieke vluchteling. Het is ook juist dat een permanente vertraging bestaat op het vlak van het onderzoek van dossiers inzake gezinshereniging.

Ik heb dit laatste probleem reeds aangebracht bij de Commissie voor de Immigratie, Het gaat hier inderdaad om een nationale bevoegdheid.

Wat de vluchtelingenproblematiek betreft die momenteel grote proporties aanneemt, ben ik in contact met de Staatssecretaris voor Maatschappelijke Emancipatie.

Ook het probleem dat verband houdt met een circulaire op grond waarvan een administratieve praktijk groeide om in sommige gemeenten migranten te verplichten een vingerafdruk te plaatsen moet onderzocht worden. Het betreft een circulaire van 24 april 1961. Het is zeer duidelijk dat ik mij absoluut verzet tegen een dergelijke handelswijze.

Ik had trouwens de gelegenheid hier-

tegen binnen de studiecmissie te protesteren. Ook andere leden deelden onze gevoelens op dit vlak en ageren op dit terrein. Mijnerzijds ben ik bereid elke mogelijke steun te geven aan initiatieven die een gemeentelijk integratiebeleid bevorderen.

Op het vlak van de OCMW's en binnen het kader van de objectieve criteria die voor het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn gehanteerd worden, heb ik bij de vermelding van kwetsbare groepen, ook telkens de aandacht voor migranten gevraagd.

Ik vrees dat ik de heer Hancké nochtans zal ontgoochelen omdat ik hem moet mededelen dat ik op zijn amendementen niet zal ingaan. Mijnheer Hancké, u heeft een amendement neergelegd waarbij u een verhoging van de subsidiëring voorstelt voor de Foyer te Brussel enerzijds en anderzijds voor de begeleidingsdiensten inzake de integratie van migranten. Het betreft uw amendement op artikel 33.11.02. De Foyer is geen erkende begeleidingsdienst en kan niet ressorteren onder de desbetreffende reglementering. De Foyer is echter nominatim vermeld in de begroting onder het artikel 33.16.02.

Wat de uitvoering van de reglementering van subsidie aan de begeleidingsdiensten betreft, volstaat het ingeschreven bedrag in de begroting. Het gaat hier over forfaitaire weddetoelagen. In vergelijking met andere sectoren uit het welzijnswerk zijn deze diensten eigenlijk een beetje bevoordeeld. Ik zet dit woordje onmiddellijk tussen haakjes.

Vanuit de bekommernis voor harmonisering van de subsidiebedragen binnen de welzijnssectoren, ligt het in mijn bedoeling deze bedragen ook in de andere sectoren geleidelijk aan op te trekken. De subsidiëring gebeurt voor de begeleidingsdiensten op basis van 900.000 frank per jaar en per persoon, wat niet weinig is en zeker heel wat hoger ligt dan in andere sectoren.

Wat uw amendement betreft bij artikel 33.12.02 strekkende tot verhoging van het krediet van 3 naar 6 miljoen frank, kredietverhoging ten aanzien van de migrantenorganisaties en de vorming van multiplicatoren ten be-

hoeve van de migrantenwerking, wordt in de aanvragen om betoelaging van migrantenorganisaties vastgesteld dat het overgrote deel van deze organisaties sociaal-culturele of sportieve activiteiten organiseert, hetgeen binnen de welzijnszorg niet subsidiëerbaar is.

Ik ben de mening toegedaan dat het niet redelijk zou zijn om, buiten de middelen die ook voor migranten voorzien zijn in de cultuurbegroting in de sectoren Volwassenvorming en Jeugdvorming, in de begroting welzijnszorg ook nog kredieten in te schrijven voor dezelfde soort activiteiten.

De kredieten die wij in artikel 33.12.02 voorzien beogen veeleer de ondersteuning van specifieke klemtonen in de organisatievorming bij migranten en dus eerder het opzetten van het organisatieleven dan het organisatieleven zelf. Zo ondersteun ik specifieke inspanningen voor het op gang brengen van het Marokkaanse organisatieleven, van het organisatieleven bij de vrouwen en van een aantal andere projecten.

Wat nu de vorming betreft van multiplicatoren ten behoeve van de migrantenwerking ben ik van mening dat dit in eerste instantie onder de bevoegdheid valt van de Gemeenschapsminister voor Onderwijs en Vorming. Ik had reeds de gelegenheid u te zeggen dat wij op dat vlak een project van samenwerking hebben.

Uw amendement bij het artikel 33.13.02 ertoe strekkend het krediet van 2,9 miljoen frank te verhogen naar 8 miljoen frank ten gerieve van de verenigingen en de instellingen die taalonderwijs verstrekken voor de migranten kan ik helaas niet aanvaarden. Ik vestig er uw aandacht op dat ik dit krediet verdubbeld heb in vergelijking met vorig jaar. Het is bovendien ook niet de bedoeling dat wij binnen het welzijnswerk een stuk onderwijsstelsel zouden uitbouwen. Ook daar moet ik de samenwerking met Minister Kelchtermans aanspreken. Dit artikel betreft wel de ondersteuning van lessen die door vrijwilligers worden gegeven onder meer door buurtwerkers, door verenigingen of organisa-

Steyaert

ties voor de migranten. Het is dus een heel andere taak dan de stelselmatige invoering van taalcursussen zoals men dat in het onderwijssysteem zou kunnen doen.

Dan blijft er nog een amendement over de toelage tot aanmoediging van het organiseren en het ontwikkelen van integratie-activiteiten. Dat is het artikel 33.14.02. Daar kan ik alleen maar stellen dat ik het krediet reeds een stuk heb opgetrokken. Daar het hier echter vooral gaat over de ondersteuning van initiatieven op het lokale vlak kan ook hier van de lokale autoriteiten enige ondersteuning worden gevraagd. Ook hier is het de bedoeling met bepaalde initiatieven te zoeken wat nu eigenlijk op het lokale vlak zou moeten gebeuren. Wij weten allen dat, op enkele uitzonderingen na, de vraag gesteld blijft naar de waarde van de gemeentelijke adviesraden. Er is ook een nood aan tolkdiensten. Nieuwe experimenten zijn lopende. Dit alles is nu aan een onderzoek onderworpen. Ik kan er niet aan denken dit krediet op dit ogenblik nog verder op te trekken.

Hiermee kom ik dan tot het luik „thuishulp” waarvoor binnen de welzijnszorg voornamelijk de diensten gezins- en bejaardenhulp in aanmerking komen. Deze diensten leven op dit ogenblik inderdaad binnen een gewijzigde context onder andere veroorzaakt door de trend naar „deshospitalisering”. Ook ontstonden er nieuwe initiatieven die zich naast de gezins- en bejaardenhulp ontwikkelen, onder meer de kraamzorg die hier werd vernoemd. Ik denk ook aan de vele vragen die gesteld worden op het vlak van nieuwe vormen van ondersteuning van wat men de mantelzorg is gaan noemen, de zorg van familieleden, vrienden, kennissen, burens enzovoort.

Dit jaar nog zal ik een beleidsnota over de diensten voor gezins- en bejaardenhulp aan de Vlaamse Executieve voorleggen. Wij moeten onze visie verruimen omtrent de wijze waarop deze diensten hun taken waarmaken. Ik denk dat ze voor vernieuwende opdrachten staan die wij moeten

toetsen aan de nieuwe gegevens die ik daarjuist heb vernoemd, en die van grote invloed zijn op hun werk. Er is waarschijnlijk een aanpassing van de reglementering nodig niet alleen op het vlak van de betoelaging van prestatie-uren maar ook op het vlak van werkstellingsfacetten.

Mevrouw Smitt heeft gesproken over een reorganisatie van de diensten. Het is juist dat wij de automatisering onder ogen moeten nemen, automatisering die, zoals in de sector van de gehandicaptenzorg, ook verbonden is aan een nieuw boekhoudkundig plan dat gemakkelijker hanteerbaar zou zijn en de administratieve rompslomp enigszins zou vereenvoudigen.

Mevrouw Smitt, ik onthoud uw suggesties in verband met de problemen die zich stellen voor bepaalde leeftijdsgroepen bij deze bejaarden- of gezins-hulpsters. U deed een suggestie op het vlak van de benutting van de T-services van de RVA. Dit vraagt onderzoek en ik durf niet onmiddellijk antwoorden of het al dan niet kan, maar dit probleem heeft mijn aandacht. Ik zal pogen daarmee rekening te houden binnen de nieuwe visie die ik naar voren wil schuiven.

Inzake kraamzorg is het juist wat mevrouw Smitt heeft gezegd, met name dat er op dit ogenblik als het ware een soort onevenwicht is ontstaan, een soort concurrentie, door het feit dat de kraamzorg is uitgebouwd onder andere met BTK- en DAC-projecten en dus niet direct te kampen heeft met de grote zorgen die diensten voor gezins- en bejaardenhulp hebben op het vlak van loon- en weddeschalen. Er moet dus naar een evenwicht worden gezocht. Ik hoop een regeling te kunnen treffen met betrekking tot de kraamhulp. Ik wacht hiervoor op het advies van de Vlaamse Hoge Raad voor het Gezin die de hele problematiek van de uitbouw van kraamhulp alsook van gezins- en bejaardenhulp bestudeert, in evenwicht met mekaar, eventueel met bepaalde vormen van samenwerking.

Even is er ook sprake geweest van een betere specificering van de doelstellingen van bepaalde diensten. Deze bekommernis is inderdaad de mijne

inzake de uitbouw van gezins-, bejaarden- en kraamhulp. Binnen het bredere welzijnsveld zijn overigens op dit vlak reeds stappen gezet doordat binnen de Besluiten van de Vlaamse Executieve over de Centra voor Maatschappelijk Werk en deze over de Centra voor Levens- en Gezinsvragen duidelijke specificering van de opdrachten van elk van deze centra is gegeven, daar waar in het verleden het gevaar van overlapping zeker niet denkbeeldig was.

Mevrouw Van Puymbroeck stelde mij een vraag in verband met de Vereniging voor Autisme. Deze vereniging wordt reeds gesubsidieerd maar meteen stelt zich de hele problematiek van de ondersteuning van de zelfhulpgroepen. Op dit ogenblik meen ik niet tot subsidiëring van de groepen afzonderlijk te kunnen overgaan. Er zijn ongeveer 700 zelfhulpgroepen ontstaan in een periode van nauwelijks vier jaar. De optie die ik daar heb gedaan betreft de ondersteuning van deze diensten, een administratieve of organisatorische ondersteuning, door bemiddeling van het „Trefpunt-Zelfhulp”. Dit probleem wordt trouwens ook bestudeerd samen met de vragen gesteld door het Platform voor Voluntariaat. Ook hier wordt naar mogelijke oplossingen gezocht.

Ik wil nog even een woord zeggen over het beleid inzake de minder-validen. Ik ben het niet eens met degenen die beweren dat er op het vlak van de minder-validen geen ernstige inspanningen zouden zijn geleverd.

— De heer Olivier, Eerste-ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.

Ik wil er even aan herinneren dat op vier jaar tijd de begroting van 4 naar 7,6 miljard frank werd opgetrokken. Dit is geen geringe inspanning. Bovendien wijs ik op de inspanningen die werden gedaan op het vlak van een vernieuwde benadering van dit probleem : inspanningen om een grotere diversificatie in de opvang van minder-validen te verwezenlijken, inspanningen die werden gedaan om het grote probleem van de volwassen wordende minder-validen aan te pakken en inspanningen om dank zij de informatica tot een vluggere regeling

Steyaert

van de dagprijzendossiers te kunnen overgaan.

Het is waar, en ik heb geen reden om het te verzwijgen, het overstappen naar het gebruik van de informatica levert zekere moeilijkheden op. Er zijn in een eerste periode problemen ontstaan in het Centrum voor Informatica zelf; er zijn moeilijkheden gerezen bij een aantal instellingen die niet gewend waren om op deze wijze tewerk te gaan en soms hun inlichtingen niet tijdig hebben overgemaakt. Ik meen dat wij deze weg moeten voortzetten ondanks de moeilijkheden. De uiteindelijke doelstelling is toch te bereiken dat de dagprijzdossiers in plaats van drie à vier jaar op definitieve berekening te moeten wachten, veel vlugger zouden afgehandeld worden. Een groot aantal dossiers, niet allemaal uiteraard, worden op het ogenblik reeds sneller afgehandeld en men kent de definitieve dagprijzen van een vorig jaar nu veel vlugger dan dit vroeger het geval was.

Wat betreft het begeleid wonen van minder-validen werd mij erop gewezen dat in plaats van de 100 miljoen frank die in een vorig jaar in de begroting werden ingeschreven, nog slechts 50 miljoen frank werd behouden. Dit is waar, maar het is het gevolg van de ervaring die wij op dit vlak hebben opgedaan. Ik heb destijds die 100 miljoen frank gezien als een impuls voor een nieuwe wijze van begeleiding van de mindervaliden. Deze impuls is aanleiding geweest tot een zeer grote veelheid van projecten. Het is niet zo dat elk project even goed uitgebalanceerd is en even goed bedacht. Het was nodig een zekere concertatie daarrond te hebben. De dossiers die werden aanvaard corresponderen voor 1985 met een bedrag van 30 miljoen frank. Dit maakt inderdaad een groot verschil uit. Misschien had ik iets te ver gemikt. In elk geval wil ik dergelijke initiatieven verder helpen uitbouwen. Daarom werd het reële bedrag van 30 miljoen frank opgetrokken tot 50 miljoen frank voor 1986, zodat nog andere projecten kunnen worden gesubsidieerd. Dit gaat trouwens gepaard met wat op het ogenblik ter studie ligt, namelijk het opstellen van

een reglementering op het vlak van het zelfstandig wonen van gehandicapten. Beide reglementeringen hebben met mekaar iets te maken. Wij hopen in de loop van dit jaar nog met een ontwerp ter zake klaar te komen.

Nog enkele woorden over de bejaardenproblematiek. Ik ben er dankbaar voor dat men heeft willen erkennen dat op dit vlak een grote inspanning werd gedaan, meer bepaald wat betreft de investeringen. Deze investeringen beogen de uitbouw van het zelfstandig en het beschermd wonen van bejaarden. Er moeten ter zake nog heel wat inspanningen worden geleverd. Ook het bouwen of verbouwen van rusthuizen blijft op het programma. De eerste prioriteiten liggen hier bij de afwerkingsdossiers en de brandbeveiliging.

Er zijn echter ook nieuwe initiatieven nodig. Het is duidelijk dat op dat vlak weer contact met collega Lenssens nodig is — ter zake hebben wij reeds samenwerkingsverbanden — omdat het probleem van de rusthuizen ook te maken heeft met de erkenning van de RVT-bedden.

In het kader van de investeringen voor de rusthuizen heb ik ook bijzondere aandacht voor het groeiende probleem van de opvang van demente bejaarden. Dit probleem kan niet zonder meer worden opgelost door deze mensen naar rusthuizen te verwijzen. Zij moeten een onderkomen hebben, maar de begeleiding van deze personen staat eigenlijk nog in de kinderschoenen. In samenwerking met wat op het vlak van de geriatrie wordt verricht moeten wij hier nog heel wat stappen zetten.

De heer J. Valkeniers : Dat is het geheim van het leven,

Minister R. Steyaert : Er werden reeds zeer goede initiatieven genomen. Er kunnen modellen naar voren worden geschoven. Het is nu zaak tot spreiding van dergelijke initiatieven over te gaan.

Aan de heer Vandenhove wil ik zeggen dat bij de betoelaging van de rusthuizen commerciële initiatieven niet in aanmerking komen. Enkel de openbare instellingen of de VZ Ws die zich

niet commercieel opstellen komen voor subsidiëring in aanmerking.

De heer M. Vandenhove : Ook de VZW's kunnen die richting uitgaan.

Minister R. Steyaert : Mijn diensten verrichten de nodige inspecties. Zij kennen mijn standpunt ten aanzien van de commerciële uitbating van deze rusthuizen. Zij zullen er zorg voor dragen dat de nodige maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat wij een verkeerde richting zouden uitgaan.

De heer J. Valkeniers : Indien die ge-commercialiseerde privé-sector niet zou bestaan dan zou het hele bejaardenbeleid in mekaar vallen.

Minister R. Steyaert : Ik hoor u graag zeggen dat de privé-sector een eigen rol heeft.

De heer J. Valkeniers : Dat is zo. Ga maar eens na hoeveel er rond Brussel zijn.

Minister R. Steyaert : Dat belet niet dat overheids gelden niet naar de commerciële sector moeten gaan. Op privé-vlak werden behoorlijke inspanningen gedaan inzake de rusthuizen. Het is nodig dat wij daaraan ook nog een serieuze impuls zouden geven.

Mevrouw Maes heeft de aandacht van de Vlaamse Executieve gevestigd op het demografisch probleem. Ik kan volledig instemmen met de door haar naar voren gebrachte bekommernissen. Inderdaad, wij hebben geen duidelijk beleid op het vlak van de bevolkingsproblematiek. Voor mijn sector kan ik er alleen maar op wijzen dat door het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudien inzake het bejaardenprobleem onder meer de evolutie van de leeftijdscategorieën en de nieuwe richtingen die inzake opvang en huisvesting moeten worden ingeslagen zeer interessante studies werden verricht, die mij trouwens enorm hebben geholpen bij het voorbereiden van het nieuw bejaardendecreet. Deze morgen heb ik toevallig nog een nieuwe studie van het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudien gekregen, die opnieuw zeer duidelijk wijst op de behoeften binnen deze sector en de voorzieningen die nodig zijn.

S teyaert

Dit is maar één aspect van het probleem dat u heeft aangehaald. Binnen mijn eigen sectoren ben ik graag bereid in de mate van het mogelijke in die richting verder onderzoekswerk te laten uitvoeren. Dat onderzoekswerk moet evenwel praktisch en betekenisvol zijn voor het te voeren beleid. Inderdaad, ik heb enige moeite met onderzoeken die mij zeer mooie theoretische gegevens verschaffen maar waarvan ik in feite bij de beleidsvoering niet altijd een onmiddellijk gebruik kan maken.

Ik ben ervan overtuigd dat breed wetenschappelijk onderzoek noodzakelijk is maar op een ogenblik van schaarste wil ik toch, binnen mijn eigen bevoegdheden, de gelden besteden aan dat onderzoekswerk dat toelaat er onmiddellijk gebruik van te maken, binnen te verwezenlijken objectieven.

Mevrouw Smitt heeft haar bekommernis uitgedrukt met betrekking tot de diensten voor tele-onthaal. Ik moet beamen dat daar op dit ogenblik geen uitbreiding mogelijk is hoewel dit zeer waardevolle diensten zijn.

Een andere problematiek die zij naar voren heeft geschoven betreft bepaalde onthaalcentra voor vrouwen waar bij subsidiëring geen rekening gehouden wordt met de aanwezigheid van kleine kinderen. De noodzaak om hiervoor, niet alleen op het financiële vlak maar ook op het personeelsvlak, bepaalde maatregelen te treffen kan ik alleen maar beamen. Ik kan haar mededelen dat ik ter zake een onderzoek heb laten instellen, daar zij mij dit vroeger reeds had gesignaleerd. Het is mijn hoop dat de resultaten van dit onderzoek ons zullen helpen om aan deze toestand te verhelpen. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : De heer Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik wens mevrouw Boeraeve-Derycke, verslaggever van dit onderdeel van de Vlaamse begroting, te danken en te feliciteren. Haar degelijk verslag, zowel mondeling als schriftelijk,

ontslaat mij ervan om te herhalen wat in het verslag geschreven staat en hier naar voren is gebracht.

Toch weet ik dat ik er niet zo goedkoop kan van af komen. De collega's die het woord hebben gevoerd verwachten terecht op een aantal punten een beleidsantwoord.

De heren Vanhorenbeek, Hancké en Valkeniers hebben elk vanuit een andere invalshoek gesproken over de bevoegdheid met betrekking tot de gezondheidszorg. Ik heb niet de minste moeite om te erkennen dat in de sfeer van de gezondheidszorg de bevoegdheidsverdeling die voortvloeit uit de staatsvorming van 1980 zeker niet uitmunt door duidelijkheid, laat staan „eenduidigheid”.

Deze sector moet allereerst en prioritaair in aanmerking kunnen komen voor een correcte uitvoering van de staatsvorming en ook voor een uitbreiding van de bevoegdheden van de Gemeenschappen.

De heer J. Valkeniers : Dus zult u mijn voorstel nog aannemen ?

Minister J. Lenssens : Mijnheer Valkeniers, het zou uit den boze zijn alleen maar te kankeren en te zeggen dat wij te weinig geld hebben en dergelijke. Wij hebben misschien minder bevoegdheden dan we graag zouden hebben, maar we hebben er meer dan men bij de Volksunie steeds beweert. Onze bevoegdheden bestrijken misschien een beperkt domein, maar daar hebben wij werkelijk politieke macht.

Hier denk ik aan heel de sector van de investeringen in de ziekenhuizen. Men kan geen ziekenhuis exploiteren zonder gebouw en zonder infrastructuur. De Gemeenschap is volledig verantwoordelijk.

De heer J. Valkeniers : Maar intussen hebben de Walen het grootste deel van de koek binnengehaald.

Minister J. Lenssens : Dat is helemaal niet bewezen. In het Franstalig landsdeel zijn er minder overtollige ziekenhuisbedden dan in Vlaanderen in verhouding tot de geprogrammeerde bedden. Ik kom daar straks op terug.

De heer J. Valkeniers : Daar hebt u gelijk, maar het verbruik in Wallonië is veel hoger dan in Vlaanderen.

Minister J. Lenssens : Dat heeft ook te maken met de demografie, de bevolkingsopbouw, de leeftijdsstructuur.

Mijnheer Valkeniers, als wij dit land aan elkaar willen houden is er toch iets van solidariteit nodig.

Mevrouw Van Puymbroeck heeft gevraagd of de spuiten en naalden voor diabetici kunnen worden terugbetaald op basis van een bepaald begrotingsartikel. Het artikel dat u vermeldt laat dat niet toe, maar wij onderzoeken of dat niet kan via een ander artikel. Ik kan hier geen antwoord improviseren, 'maar ik onderzoek het probleem.

Vele sprekers hebben hier gehandeld over het probleem van de overtollige ziekenhuisbedden, de heer Denys tijdens het algemeen begrotingsdebat in het begin van de week, de heren Hancké, Vannieuwenhuyze en Valkeniers vandaag.

De heer Vannieuwenhuyze heeft in het begin van deze bespreking vermeld dat er onrust heerst bij het personeel en bij de beheerders van de ziekenhuissector in Vlaanderen. Dat is juist. Men zou voor minder als men sommige interpretaties van de cijfers hoort.

Ik zal straks aantonen dat deze vrees in de Vlaamse Gemeenschap grotendeels ongegrond is.

U weet dat er in de Vlaamse Gemeenschap 5.000 ziekenhuisbedden van de algemene sector boven het aantal, toegelaten volgens de programmatiecriteria, zijn. Dat betekent 15 procent te veel. In Wallonië zijn er 2.798 bedden teveel, of 12 procent, dus relatief minder. In het hoofdstedelijk gebied Brussel is er een overschot van 3.427 bedden, of 70 procent meer.

U weet dat de ziekenhuizen sinds 1982 vrijwillig konden omschakelen naar RVT-bedden.

Collega Hancké, u hebt een ander cijfer geciteerd, maar op dit ogenblik zijn er ongeveer 3.500 RVT-bedden ofwel erkend en in gebruik genomen

Lenssens

ofwel is de procedure aangevat nadat door het beheer de beslissing werd genomen. Wij staan dus nog meer dan 7.500 RVT-bedden achter op het geprogrammeerde aantal, zijnde twee per duizend inwoners. Dit is evenwel gekoppeld aan de reductie van ziekenhuisbedden, zoals door de heer Hancké werd gevraagd. U hebt gelijk, wanneer u zegt dat die band tussen afbouw van ziekenhuisbedden en opbouw van rust- en verzorgingstehuisbedden moet behouden blijven, al was het maar om het budgettaire effect ten dele te bereiken.

Op het vlak van de samenwerking met de nationale overheid kan ik zeggen dat alle pogingen die hier zouden gebeuren en reeds gebeurd zijn, mijnheer Valkeniers, om een wig te drijven in de beleidsconceptie tussen de nationale minister van Sociale Zaken en mijzelf, zullen schipbreuk lijden, want wij zijn tot een volkomen eensluidend beleidsconcept gekomen.

De heer J. Valkeniers : Dat is niet moeilijk, want u bent van dezelfde partij.

Minister J. Lenssens : U denkt dat er binnen de christen-democratie geen meningsverschillen bestaan ? Dan hebt u het mis voor. Het zou maar een arme partij zijn mocht iedereen hetzelfde denken.

De heer J. Valkeniers : Jullie zijn niet alleen van dezelfde partij, maar ook van dezelfde stand.

Minister J. Lenssens : U schijnt onze partij niet goed te kennen. Maar laat ons dit even ter zijde laten.

Ik zeg dat ter zake een beleidsconceptie klaar ligt, die is neergeschreven in een ontwerp van protocol dat volgende week zowel aan de Ministerraad als aan de Vlaamse Executieve als aan de Franse Gemeenschapsexecutieve zal worden voorgelegd. Ik zal hier geen lezing geven van alles wat erin staat, het zal te zijner tijd na goedkeuring in het Belgisch Staatsblad verschijnen.

Dit sluit aan op het vorige protocol dat mijn voorganger, minister Dewulf, in 1982 met de Minister van Sociale Za-

ken en met de Franse Gemeenschap heeft afgesloten.

Ik zal nu in het kort een zestal aspecten in verband met de reductie van ziekenhuisbedden op een rijtje zetten en nadien even ingaan op de randbemerkingen die daarrond door verscheidene collega's werden gemaakt.

Wat mijzelf betreft moet ik duidelijk stellen dat die beddenreductie veel méér is en moet zijn dan een eenvoudige boekhoudkundige of begrotingsoperatie. Dit moet leiden tot een kwaliteitsverbetering van de zorgen en, waar nodig, de kwaliteitsgezondheidszorg meer binnen het bereik brengen van mensen met een zeer bescheiden vorming en inkomen. Het moet de mogelijkheid creëren om, getit op de bevolkingsveroudering, ook in Vlaanderen, de ombuiging naar rust- en verzorgingstehuizen te realiseren.

De heer J. Valkeniers : Dat is een verkeerde optie.

Minister J. Lenssens : Mijnheer Valkeniers, mevrouw Maes heeft vragen gesteld aan mevrouw Steyaert in verband met de demografische evolutie en het beleid dat er zou moeten op inspelen. Wel, de Executieve speelt daar ten dele op in, ervan uitgaande dat er vanaf nu tot 1995 per jaar gemiddeld 3.500 tachtig-plussers en 12.400 zestig-plussers in Vlaanderen zullen bij komen.

De heer J. Valkeniers : Dat is toch geen verklaring voor de RVT-bedden.

Minister J. Lenssens : Dat is wel een verklaring omdat het bewezen is dat – en u als dokter zou dat moeten weten – hoe ouder de bevolking wordt en hoe meer tachtig-plussers er zijn, hoe groter de behoefte aan medische en paramedische zorg voor die bevolkingsgroep is.

De heer J. Valkeniers : U begrijpt mij niet. Ik zeg dat de discriminatie tegenover de andere bejaarden, die hoofdzakelijk semi-valide zijn, blijft bestaan en dat u door de RVT een nieuw net in het leven roept waar alleen degenen zullen komen die over een lange arm beschikken...

Minister J. Lenssens : Ik weet dat u er

tegen zijt, maar ik zal u straks antwoorden.

De heer J. Valkeniers : . . . terwijl het juist de zwakken zijn die er nood zullen aan hebben.

Minister J. Lenssens : Ik laat die appreciatie voor u, mijnheer Valkeniers.

Ten eerste, mijn stelling is dat die beddenreductie veel meer betekent dan een gewone begrotingsoperatie.

Ten tweede, er is geen sprake van een lineaire afbouw. Ik ben daar een fervent tegenstander van. Een lineaire afbouw zou diegenen benadelen die in het verleden op een billijke manier hun beddenaantal hebben bepaald ten aanzien van diegenen die vroeger hun beddenbestand hebben vergroot, en politieke steun hebben gezocht en gevonden om die bedden met allerlei argumenten te laten erkennen.

Ten derde, ik zal ook niet aanvaarden dat de afbouw van de overtollige bedden eenzijdig gebeurt ten nadele van de Vlaamse Gemeenschap. Dit betekent een gelijktijdigheid in de reductie van alle overtollige bedden.

Ten vierde, ook de academische ziekenhuizen moeten ter zake inleveren. Het is ondenkbaar en onaanvaardbaar dat de academische ziekenhuizen die al te groot werden geconcentreerd niet zouden moeten inleveren. De inlevering geldt voor alle ziekenhuizen.

Ten vijfde, ik ben van oordeel dat het facultatieve karakter nog een aantal maanden moet worden gehandhaafd, dit betekent dus het omschakelen naar RVT met de formule van de schadeloosstelling. In het protocol zal worden bepaald dat dit facultatief karakter geldt tot het einde van dit jaar. Intussen zullen wij onderzoeken in welke mate vanaf 1 januari 1987 bijkomende druk moet worden uitgeoefend op de beheersinstanties van de ziekenhuizen, en dit geldt vooral in de subregio's zoals Kortrijk, Gent en Antwerpen, die een groot aantal overtollige bedden bezitten.

Na één jaar zullen de begeleidende maatregelen anders zijn, dit om ons toe te laten – dit is een antwoord aan de heren Hancké en Vannieuwenhuy-

Lenssens

ze — na 1 januari 1987 een pool van RVT-bedden per Gemeenschap aan te leggen.

Zo kunnen wij komen tot een subregionale spreiding van de RVT-bedden, daar waar een onevenwicht zou bestaan door de band tussen de afbouw van ziekenhuisbedden en het oprichten en erkennen van de RVT-bedden.

Een zesde punt heeft betrekking op het probleem van de afbouw van ziekenhuisbedden, dus van de overvloedige bedden. Ik ben voorstander van overleg in de sector. In de komende weken zal ik zoveel als nodig rond de tafel zitten met de vertegenwoordigers van de VOV — de Vereniging van Openbare Verzorgingsinstellingen — en de WI — de Vereniging van Verplegingsinstellingen aangesloten bij Caritas Catholica. Ook de syndicale organisaties die reeds een onderhoud hebben aangevraagd inzake dit overleg, moeten worden betrokken bij de besprekingen.

Ten zevende, inzake de omkadering van acute ziekenhuisdiensten is het mijn opvatting — hier is de Minister van Sociale Zaken bevoegd, die de intentie heeft ter zake iets te doen — dat de omkadering in ziekenhuisdiensten dus moet worden opgevoerd om het verplegend personeel toe te laten meer intens en evenwichtig te werken.

De heer J. Valkeniers : Zij hebben geen schuld aan de huidige situatie.

Minister J. Lenssens : Voor de personeelsomkadering per RVT-bed kan 1.000 frank per dag worden aangewend, wat de opvang in de eerste maanden zal verzekeren van eventueel overvloedig personeel in de ziekenhuizen. De equivalentieregel is immers één ziekenhuisbed voor 2 à 2,5 RVT-bedden. Dit geeft een licht positief saldo ten voordele van de sector rust- en verzorgingstehuizen. Ik verheer niet dat op lange termijn een probleem kan ontstaan wanneer wij vanuit de pool de bijkomende RVT-bedden gaan spreiden, waardoor de gelijklopendheid voor de opvang van overvloedig personeel van ziekenhuizen niet altijd geografisch zal overeen-

Deelgezicht op de W-fractie, met vooraan de heren V. Anciaux en A. De Beul, Ondervoorzitter van de Raad. Voorgrond : Voorzitter van de Vlaamse Executieve G. Geens

stemmen met nieuwe arbeidsplaatsen in de sector van de rust- en verzorgingstehuizen.

Ziedaar, geachte collega's, in zeven punten mijn opvatting over de aanpak van de ziekenhuisafbouw. Daar komt bij — dat is ook in het ontwerp van protocol voorzien — dat een hele reeks andere maatregelen — in antwoord op de vraag van de heren Valkeniers, Hancké en Vannieuwenhuyze — werden getroffen, waarvoor u de juridische en wettelijke basis vindt in het bijzonder machtenbesluit nr. 407, dat begin mei in het Staatsblad is verschenen. Het gaat over het minimum aantal diensten waaraan een hospitaal moet voldoen om te blijven bestaan. Het is onmogelijk dat een hospitaal met bijvoorbeeld 46 bedden voldoende kwaliteit en verscheidenheid in haar diensten kan leggen, wat toch noodzakelijk is om een goede gezondheidszorg te realiseren.

Elke dienst zal ook een minimum aantal bedden moeten hebben om erkend te blijven, vooral in de sector van de pediatrie bedden en de materniteitsbedden.

Dat wil zeggen dat de kleine materniteiten met minder dan twintig bedden bijvoorbeeld in de toekomst prioritair voor afbouw in aanmerking zullen komen. Ook de relatie van pediatrie met materniteit zal een criterium worden.

Dat zijn maar enkele voorbeelden, collega Valkeniers, die moeten toelaten een beeld te schetsen hoe wij de geleidelijke reductie van het aantal ziekenhuisbedden zien.

Ik voeg er onmiddellijk aan toe dat ik mij niet vastleg op de 6.000 ziekenhuisbedden die de nationale Regering in het Sint-Annaplan heeft voorgesteld. **(Protest van de heer Valkeniers)** Dat wil niet zeggen dat ik mij niet inschrijf in het objectief.

De heer J. Valkeniers : De heer Hancké gaat nog gelijk krijgen.

Minister J. Lenssens : Het cijfer van 6.000 bedden komt niet voor in het protocol dat zal worden afgesloten. Hoe dan ook, het is een lovenswaardig streefdoel van de nationale Regering.

De heer J. Valkeniers : Mijnheer de Minister, daarover moet u nu toch

Valkeniers

eens wat toelichting geven.

Er wordt gezegd dat er dit jaar 2.000 bedden zullen worden afgebouwd en volgend jaar 6.000. Dat is in totaal 8.000.

Minister J. Lenssens : U vergist zich, mijnheer Valkeniers. Het gaat in het Pinksterplan van de centrale Regering over de afschaffing van 6.000 bedden van nu tot eind 1988. Maar laten wij daarover hier niet discussiëren. U kunt daarover altijd de Minister van Sociale Zaken ondervragen in de Senaat.

De heer J. Valkeniers : U hebt daarstraks gezegd akkoord te gaan met de beslissing van de nationale Regering.

Minister J. Lenssens : Neen, ik zeg dat ik mij inschrijf in het beleid voor het terugschroeven van het aantal acute ziekenhuisbedden tot het aantal voorzien in de programmatie.

De heer J. Valkeniers : U is het met de beslissing van de nationale Regering zo erg eens dat u in eenzelfde adem uw toezegging uitblaast. (*Gelach*) Uw woorden zijn nog niet koud en u voegt er al aan toe dat u zich niet verbindt om dat aantal te respecteren.

De heer J. Lenssens : Ik wil mij niet vastpinnen op een cijfer, maar onderschrijf de intentie van de nationale Regering. Ik wil aan het objectief meewerken.

De heer J. Valkeniers : Zou ik niet weten dat u sociale wetenschappen hebt gestudeerd, zou ik denken dat u een advocaat bent.

Minister J. Lenssens : De heren Hancké en Vannieuwenhuyze hebben gesproken over de investeringskredieten. De Executieve heeft bij het verhogen van deze kredieten de prioriteit gelegd bij de RVT en de bejaarden in het algemeen : herconditionering, ook van de G-diensten – geriatrie afdelingen in algemene ziekenhuizen – en het oprichten van rust- en verzorgingstehuizen en het herconditioneren van bestaande bedden naar RVT-bedden.

De heren Hancké en Vannieuwen-

huyze hebben terecht gezegd dat de samenwerking een teer maar ook een kernpunt is voor het beleid. Ik ben het volkomen met beide sprekers eens dat dit aspect meer dan ooit in de volgende maanden en legislaturen zal moeten worden beklemtoond. Het is je reinste waanzin, gelet op de explosie van de kostprijs en van de medische technologie, dat er in elke kleine provinciestad 2 of 3 kleine ziekenhuizen zijn die elkaar doodconcurreren.. .

De heer J. Valkeniers : Dit geldt ook voor de scholen.

Minister J. Lenssens : . . . waarbij, vroeger althans, alleen de geneesheren voordeel hadden maar waar de verhouding kwaliteit-gezondheidszorg daarom niet beter was. Die samenwerking kan vele vormen aannemen.

Ik ben blij dat de Minister van Sociale Zaken in koninklijk besluit 407 een juridische definitie geeft van samenwerkingsverband. Dit maakt het mogelijk de diensten te programmeren – in plaats van het programmeren van apparatuur ; denk maar aan de beeldvormingssector – niet per ziekenhuis, maar in samenwerkingsverband. Dit zal lokaal overleg vergen om tot concrete en duidelijke afspraken te komen.

De heer Hancké zegt dat dit een dwingende planning impliceert. Inderdaad. Hij „blaast feitelijk koud en warm” want de ene keer zegt hij dat men moet opletten met de vermindering en dan weer spreekt hij over een dwingende planning, tenzij ik hem verkeerd heb begrepen.

Ik ben het met de heer Hancké eens over die dwingende planning. Wij zullen wellicht incentives, impulsen moeten geven om de vermindering van de ziekenhuisbedden te versnellen, mocht dit te lang aanslepen.

Mijnheer Valkeniers, de Executieve zou volgens u rekening moeten houden met de adviezen van de Vlaamse Commissie voor Ziekenhuisprogrammering. Zij moet dit advies in sommige gevallen volgen en in andere niet. Deze appreciatie gebeurt geval per geval. U had toch geen ander antwoord verwacht ?

De heer J. Valkeniers : De politiek

kennende, weet ik dat ik inderdaad geen ander antwoord kon verwachten.

Minister J. Lenssens : Het aantal spookbedden is mij niet bekend. De afdelingen materniteit en pediatrie zijn in vele ziekenhuizen onderbezet. De beheerders van de ziekenhuizen stellen deze bij voorkeur voor overschakeling voor.

Ik zal nagaan of ik een cijfer kan laten bepalen.

De heer Vannieuwenhuyze heeft terecht opgemerkt dat de programmatiecriteria, die de nationale overheid hanteert, aan evaluatie toe zijn. Ik zeg meer : ze zijn aan herziening toe. Minister Dehaene heeft verzekerd dat dit vóór het einde van het jaar zal zijn gebeurd, uiteraard in samenwerking met de Nationale Programmatiecommissie.

In verband met de programmatie van diensten en scanners vroegen de heren Vannieuwenhuyze en De Groot hoe de toestand op het ogenblik is. In Vlaanderen zijn 20 scanners operationeel, voor 12 scanners werd in september 1985 de principiële toelating gegeven maar deze zijn nog niet operationeel. 5 aanvragen wachten nog op toekenning. Voor mij is het duidelijk. Zoals ik in de Commissie heb gezegd, zal, gelet op de nomenclatuur, geen frank toelage worden gegeven aan de 12 scanners noch aan de 5 overige mocht hiervoor toelating tot plaatsing worden gegeven. Dit is een besparing van 600 miljoen frank. Deze middelen kunnen dienen om de afwerking van ziekenhuizen in aanbouw of herconditionering te bespoedigen, waarvoor wij anders teveel tijd verloren moeten laten gaan, wat economisch en maatschappelijk een onrendabele investeringspolitiek zou zijn. Wij zijn vandaag niet bij machte om dit formeel te betekenen aan de betrokken instellingen omdat vooraf een koninklijk besluit van 1977 moet worden opgeheven krachtens hetwelk de Gemeenschap verplicht is 100 procent toelage toe te kennen voor CAT-scanners. Ik wacht dus tot dit koninklijk besluit zal zijn opgeheven, wat in de eerstkomende weken kan worden verwacht.

De heer J. Valkeniers : U weet toch,

Valkeniers

mijnheer de Minister, dat ik toen dit besluit werd genomen heb gezegd dat het zinloos was, omdat een scanner die zichzelf niet kan bekostigen overbodig is.

Minister J. Lenssens : Volgens u voorspelt u altijd alles.

De heer J. Valkeniers : Ik kan het bewijzen. Leg dit maar eens uit aan deze diensten.

Minister J. Lenssens : Iemand die altijd alles uit de negatieve hoek bekijkt, heeft in lengte van jaren ooit wel eens gelijk. De heer Valkeniers vergist zich wanneer hij meent dat door het subsidiëren van de scanners alle programmering opzij zou zijn gezet. Voor elke scanner is een ministeriële toelating vereist en dit zal zo blijven, ook wanneer ze niet meer worden gesubsidieerd. Wij stellen ons voor dit op te vangen in de regels die moeten worden bepaald voor het programmeren en erkennen van ziekenhuisdiensten, die dan ook door de ziekteverzekering met een enveloppesysteem zullen worden gefinancierd.

Ik ben het volkomen eens met de heer De Groot waar hij beweert dat de meerkosten van de geneeskundige technologie meer dan ooit programmering vereist. Over een aantal belangrijke vragen in verband met de medisch-sociale sector moet ik vlug heengaan. De heren De Weirdt en Vannieuwenhuyze hebben vragen gesteld over het medisch schooltoezicht. Ik verwijs in dit verband naar de hervorming die in juli 1985 door de Vlaamse Executieve werd ingevoerd en die dit schooljaar betrekking had op de helft van de centra. Het is de bedoeling de andere centra vanaf 1 september in het nieuw systeem in te schakelen. Tevens willen wij starten met de evaluatie van het nieuw systeem van medisch schooltoezicht. Wellicht zullen een aantal leemten in het besluit van 30 juli 1985 aan het licht komen maar het is nog te vroeg om ons daarover uit te spreken.

De heren De Weirdt, Diegenant, Vannieuwenhuyze en Valkeniers hebben ook vragen gesteld in verband met de centra voor geestelijke gezondheids-

zorg. Ik ben het eens met degenen die menen dat de rol en de opdracht van die centra opnieuw moet worden gedefinieerd. Een aantal van die centra zijn in feite centra voor maatschappelijk werk en horen derhalve niet thuis in de sector van de geestelijke gezondheidszorg. Andere centra doen meer aan vorming dan aan post-psychiatrische begeleiding. Ik denk er inderdaad aan, mijnheer Diegenant, om na te gaan of in de preventie tegen druggebruik geen rol is weggelegd voor deze centra. De heer Valkeniers heeft misschien wel gelijk wanneer hij zegt dat de relatie tussen de psychiatrie en die centra veeleer theoretisch is en dat in de praktijk het samenwerkingsverband dikwijls beperkt is gebleven tot een geschreven overeenkomst. Ik moet er echter op wijzen dat in het protocol met de centrale overheid zal worden bepaald dat hij de overschakeling van psychiatrische bedden naar de formule van beschermd wonen voor bepaalde groepen van psychiatrische patiënten, ook de centra voor geestelijke gezondheidszorg een rol zullen spelen. Hoe dat zal gebeuren moet echter nog nader worden gepreciseerd.

De werkingskosten van die centra zijn inderdaad veel te laag, mijnheer Vannieuwenhuyze en men zou de centra beter afschaffen indien men hen alleen de middelen kan geven om hun huishuur te betalen. Voor de begroting 1987 zal ik echter al het mogelijke doen, desnoods door een herschikking binnen de de begroting voor Volksgezondheid, om de nodige middelen vrij te maken ten einde de werkingskosten van de centra te kunnen verhogen.

De heren Vannieuwenhuyze, De Weirdt, Valkeniers en De Groot hebben ook gesproken over de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding. Ik ben het gedeeltelijk eens met de visie ter zake van de heer De Weirdt en van de socialistische fractie. Met bepaalde andere aspecten kan ik evenwel niet akkoord gaan. Het is echter niet het ogenblik om daarop nu uitvoerig in te gaan. Ik wil enkel zeggen dat, in tegenstelling met wat de heer Valkeniers beweert, de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding nu meer dan ooit noodzakelijk is. Indien u beweert

dat op dat vlak niets gebeurt, is de werking van de Vlaamse afdeling van het Rode Kruis wellicht aan uw aandacht ontsnapt. Deze heeft de jongste jaren uiterst verdienstelijk werk gedaan vooral gericht op de jongeren, onder meer via het onderwijs. Ik heb nauwkeurig nota genomen van de twee doelgroepen die de heer De Groot terecht heeft aangeduid, namelijk de jeugd, die kan bereikt worden langs het onderwijs, en de mensen van de derde leeftijd. Ook daar is waarschijnlijk een samenwerking met collega Steyaert wenselijk ten einde de derde leeftijdsgroep gepaste voorlichting te geven. Collega De Groot, ik ben het met u eens dat de desinformatie in deze sector – zoals ook op milieugebied, waar het nog veel erger is – een reëel probleem vormt. De bevolking hecht immers nogal gemakkelijk geloof aan wat zij via de elektronische media verneemt. Dat is nu eenmaal een fenomeen waarmee wij rekening moeten houden. Toch heb ik goede contacten met de bevoegde programmadiensten van de BRT, vooral dan de BRT-televisie die in een aantal gezondheidsbevorderende programma's accenten van het Vlaamse beleid weergeven.

De heer Vannieuwenhuyze had het over de doping in de sport. Ik moet zeggen dat ik een tijdje geleden geschrokken ben na een gesprek met het Bureau van de Vlaamse anti-dopingscommissie'. De omvang van het probleem is enorm volgens de indicaties van deze mensen die helaas hun stelling niet altijd kunnen bewijzen. De doping neemt toe in diverse sporttakken en breidt zich meer en meer uit tot de jongeren. Dit is angstwekkend omdat de medische technologie en de farmaceutische ontwikkeling steeds nieuwe technieken en producten op de markt brengen die doping neutraliseren. De kwaal van de doping in de sport is dus helemaal niet uitgeroeid, al beweren sportbonden in statistieken dat het aantal dopinggevallen in de periode 1965-1985 drastisch gedaald is. Bij het verhaal over de schandelijke praktijk van zogenaamde verzorgers van sportbeoefenaars zijn mijn haren werkelijk te berde gerezen. Wij moeten daar iets aan doen, maar wij moeten objectief blijven. Het komt er vooral op aan preventief

Lenssens

op te treden en de massa jonge sportbeoefenaars voor te lichten, opdat zij hun lichaam en hun geest niet zouden kapot maken zoals sommige volwassen sportbeoefenaars dat doen. Absolute prioriteit moet worden gegeven aan de preventie voor de groep jonge sportbeoefenaars. Daarnaast zal streng repressief moeten worden opgetreden tegen de praktijk van sommige zogenaamde verzorgers die in mijn ogen kwakzalvers zijn die jonge atleten op een misdadige wijze zogenaamd begeleiden. Repressief optreden is echter ook noodzakelijk in de senioren categorie.

Welke concrete maatregelen stel ik nu voor ?

Tegen het einde van dit jaar wil ik een gedetailleerde preventiecampagne voor het sportseizoen 1987 klaar maken. Die kan bij gelegenheid in de Commissie worden besproken. Vervolgens wil ik de erkenningscriteria voor sportarts met controlebevoegdheid inzake doping wijzigen. Deze criteria moeten verstrengd worden en het moet mogelijk zijn de erkenning in te trekken bij bepaalde vaststellingen. Voorts moet de lijst van verboden producten die bestendig in evolutie is, voor de Vlaamse Gemeenschap dringend worden herzien. Ook de regels inzake monsternamen bij atleten moeten worden herzien om de efficiëntie te verhogen, maar dit moet gebeuren met eerbied voor de menselijke waardigheid. Ik moet u de verhalen niet doen van de techniekjes die aangewend worden om te ontsnappen aan het plasje of om het recipiënt met wat anders dan de urine van de atleet te vullen.

Ten slotte zal ik, in overleg met de sportbonden en de federaties, het aantal controles opdrijven. Dit kost geld dat voor 1987 moet worden vrijgemaakt. Samen met de sportbonden gaan wij trachten het aantal controles over de verschillende disciplines te spreiden.

Ziedaar, mijnheer de Voorzitter, de beleidsinzichten inzake anti-doping, actie die uitermate nuttig is, gelet op de ontwikkeling in de sector zelf. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik wens nog enkele opmerkingen te maken.

Mijnheer de Minister, u zegt het volledig eens te zijn met uw collega van de nationale Regering inzake het beleid betreffende de afbouw van ziekenhuisbedden.

Minister J. Lenssens : Mijnheer Valkeniers, ik heb gezegd : de conceptie van het beleid.

De heer J. Valkeniers : Dit is voor mij geen enkele waarborg. In 1975, op dezelfde plaats, interpelleerde ik een van uw voorgangers op nationaal vlak over het probleem dat te veel ziekenhuisbedden werden gecreëerd en zeker te veel Academische Ziekenhuisbedden werden opgericht. Destijds heeft men hierop geantwoord dat zulks een gevolg was van de filosofische en politieke evenwichten in dit land.

Ik kan u zelfs meer zeggen. Wanneer ik in 1979 interpelleerde over de geplande bouw van een ziekenhuis te Dilbeek – en waarvan een collega hier aanwezig voorstander was – werd mij geantwoord dat de bouw van dit ziekenhuis een gevolg was van de historisch gegroeide context. Met andere woorden, ik stel vast dat deze opbouw is gebeurd in het kader van evenwichten, zuilen en filosofische opvattingen. Ik vrees ten eerste dat ook de afbouw waarschijnlijk in dit kader zal gebeuren en zal afhangen van bepaalde invloeden en contexten.

Het houdt voor mij geen enkele waarborg in dat hieromtrent een beleid bestaat. In mijn twaalf jaar ervaring stel ik vast dat al wat de Ministers zeggen de waarheid is en wat de leden van de oppositie zeggen niet strookt met de realiteit.

Het gaat hier zoals het gaat bij een gemeentelijke begroting : het is pas wanneer de rekening wordt voorgelegd dat men vaststelt wie uiteindelijk gelijk heeft. Op dit punt heeft men vanuit onze fractie reeds lang klaar ge-

zien.

Mijnheer de Minister, het verheugt mij u vandaag te horen zeggen dat het onzinnig is dat in kleine steden twee ziekenhuizen naast elkaar concurrentie voeren. Deze stelling wordt reeds sinds jaar en dag door onze partij verkondigd. Inderdaad, het zuilensysteem is onzinnig. Het is even onzinnig wat betreft de scholen, de verschillende PMS-centra, de verschillende mutualiteiten.

Minister J. Lenssens : Mijnheer Valkeniers, ik heb niet willen zeggen dat de zuilen oorzaak van alles zijn en dat ik bezwaar heb tegen wat u zuilen noemt. Ik heb wel gezegd dat een samenwerking moet bestaan en dat het onzinnig is dat lokale ziekenhuizen elkaar beconcurreren. Inderdaad, er kan samenspraak zijn wat betreft de verdeling van de diensten teneinde overlappings uit te schakelen. Mijn opvatting over wat u zuilen noemt is totaal anders.

De heer J. Valkeniers : Mijnheer de Minister, de zuilen zijn even onzinnig voor de scholen. Wij stellen vast dat bepaalde mensen in deze vergadering onze partij eens te meer gelijk geven en eveneens de mening zijn toegedaan dat het ganse zuilensysteem een van de grote ziektes is van dit land. Over dit feit kunnen wij ons alleen maar verheugen.

Wat de rust- en verzorgingstehuizen betreft, zegt u dat het om meer gaat dan om een boekhoudkundige operatie. Mijns inziens is het vooral een tevreden stellen van de mensen van de LBC die de bedreigde personeelsleden van de klinieken moeten tevredenstellen, zeggende dat rust- en verzorgingstehuizen zullen worden gecreëerd en hun tewerkstelling aldus is verzekerd.

Ik blijf echter bij mijn standpunt. Ik daag u uit mijn uiteenzettingen van de voorbije twaalf jaar te lezen, en u zult vaststellen dat ik veel klaarder heb gezien dan uw voorgangers.

Principieel blijf ik tegen de RVT. Waarom ?

Omdat het een discriminatie is van de bejaarden die niet kunnen worden op-

Valkeniers

genomen in de rust- en verzorgingstehuizen waar de bejaarden en de familie veel meer moeten betalen dan in de andere instellingen. Ik heb u reeds gezegd dat er in die sector moet worden geïnvesteerd. Inzake de werking echter is er een verkeerde optie. De toekomst zal uitwijzen dat u daar, over tien jaar, opnieuw met een grote put zult zitten die u niet zult kunnen dempen. Zoals u nu de ziekenhuisbedden zult moeten afbouwen voorspel ik u dat u de RVT-bedden zult moeten afbouwen want u zult ze niet meer kunnen betalen. Schrijf dit goed op en ik hoop dat wij elkaar over tien jaar nog eens zullen ontmoeten en dan de rekening kunnen aanbieden. We zullen dan zien wie er zal gelijk hebben.

Mijnheer de Minister, u zegt dat er geen lineaire afbouw gebeurt. Ik weet dat het onsympathiek is maar het geheel van de maatregelen die in de sector van het RIZIV reeds zijn getroffen, onder meer de maatregel in verband met de labo-onderzoeken waar men spreekt van min 5 procent, is een lineaire afbouw. Ik zal u een voorbeeld geven. In de academische ziekenhuizen heeft men tot en met van de labo-onderzoeken geprofiteerd. Men weet dit, men kent de cijfers en ze zijn eenvoudigweg schandalig. Men is nooit tegen de academische ziekenhuizen opgetreden. Men heeft beslist dat het voor gans het land 5 procent was. Ook daar alweer zijn het mooie woorden maar in de praktijk zie ik het tegenovergestelde gebeuren.

Minister J. Lenssens : U vergelijkt perziken met aardbeien.

De heer J. Valkeniers : U zegt dat er in Brussel geen afbouw mag zijn ten nadele van de Vlamingen. Welnu, er kan niet worden afgebouwd want er is niets. Ik zie echt niet goed in hoe u dat gaat doen. Er mogen in Brussel geen bedden verdwijnen ten nadele van de Vlamingen, maar er zijn er bijna geen. Als u zegt dat er niet mag worden afgebouwd dan is dit een publicitaire stunt want in de realiteit kunt u dit niet.

Men spreekt over meer omkadering in de acute ziekenhuizen. Laten wij eer-

lijk zijn. Ook daar heeft het beleid van uw voorganger gefaald. Waarom ? Heeft het zin de werktijd van 40 naar 38 uur te verkorten met de belofte dat men 5 procent personeel zal aanwerven en binnen de twee maanden een nieuwe omzendbrief te sturen waarin wordt gezegd dat men niemand mag aanwerven ? Als er vandaag personeelstekorten zijn, en die zijn er, ik kan het weten want ik word er elke dag mee geconfronteerd, dan is het uw fout want u neemt maatregelen zonder na te denken en de maatregelen die men vandaag treft trekt men morgen in.

Minister J. Lenssens : Ik ga met u akkoord.

De heer J. Valkeniers : Ik betreur dat u dit niet vroeger hebt ingezien.

Voor de scanners zijn er geen subsidies. Welnu, ook daar heeft het beleid gefaald. De filosofie van de subsidiëring was precies dat men dankzij de subsidiëring de programmatie in de hand ging houden. Men heeft de programmatie echter niet in handen kunnen houden. Uiteindelijk bleek dat het beleid fout was en dat men nooit had mogen subsidiëren. Alleen daar waar het echt geïndiceerd was mocht de kans worden gegeven om een scanner te kopen. Trouwens, waar het geïndiceerd is betaalt die scanner zichzelf. Ook daar, verontschuldig mij, bewijst u vandaag dat het beleid in het verleden heeft gefaald.

Ik kom tot mijn besluit. U hebt niets gezegd over de alternatieve geneeskunde. Ik wil eindigen met een komische noot want het moet toch niet altijd zo officieel zijn. Ik stel voor, nu men vandaag toch vaak spreekt over de alternatieve geneeskunde, dat u al uw sportmensen naar de homeopaten stuurt. Uw probleem van de dopingcontrole zal meteen zijn opgelost. **(Applaus bij de W)**

De Voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik zou even willen reageren op de replieken van de twee Ministers.

Ik heb met veel aandacht geluisterd

naar de argumentatie van mevrouw Steyaert in verband met de vier door mij ingediende amendementen inzake migrantenzorg en heb daaruit volgende conclusies getrokken.

Ten eerste, mocht blijken dat op sommige posten de kredieten toch onvoldoende zijn, dan heb ik begrepen dat er een aanpassing zou kunnen gebeuren in de loop van dit jaar, alhoewel de Minister ervan uitgaat dat ze voldoende zijn.

Ten tweede, ik heb ook begrepen dat voor een aantal terreinen gestreefd wordt naar een samenwerking tussen Onderwijs en andere departementen inzake migrantenzorg. Daar ben ik mee eens.

Ten derde, ik hoop dat u uit onze amendementen heeft begrepen waar onze zorgen liggen voor deze sector. Ik hoop dat u hiervoor voldoende begrip zal kunnen opbrengen en dat u in de volgende begroting daarmee rekening zal houden. Ik zal dus deze amendementen niet opnieuw indienen in openbare vergadering.

In verband met de uiteenzetting van Minister Lenssens heb ik drie opmerkingen.

Ten eerste, in mijn uiteenzetting is er geen tegenspraak geweest omtrent mijn pleidooi voor dwingende planning en ik meen dit niet op enig ogenblik te hebben afgezwakt. In de afgelopen vier jaar heb ik altijd voorgehouden dat, indien men degelijk werk wilde maken van een vermindering van een aantal bedden, men verplicht zou zijn meer imperatief op te treden, ten minste als men er echt van overtuigd is dat er een saturatie van bedden is. Ik denk evenwel dat er daarover een algemene consensus bestaat.

Dit betekent niet dat wij u voor het imperatief optreden onmiddellijk een blanco cheque zullen geven. Ik herinner u eraan dat in het koninklijk besluit van 13 december 1966 letterlijk vermeld staat dat er voor de openbare en de privé-sector in de toekomst een gelijk aandeel, nog niet een billijk aandeel, in de opbouw van bedden is voorzien. Wij zullen dus nauwlettend toekijken dat die verhoudingen niet worden scheefgetrokken. Vertaal het

Hancké

niet zó dat ze allebei evenveel moeten inleveren. Dit zal verhoudingsgewijze moeten gebeuren, in afwachting van een meer gelijkwaardige behandeling van de twee netten.

Ten tweede, in verband met de verpleegkundigen verheugt het mij te kunnen constateren dat u de mening is toegedaan dat de omkadering in de ziekenhuizen moet toenemen. Ik ben het daarover met u eens. Verpleegkundige normen zijn nogal lichtzinnig getroffen. Er is onbetwistbaar taakverzwaring voor verpleegkundigen, onder meer als gevolg van de ontwikkeling van de „integrerende verpleegkundige”, die zelf past in een geneeskunde waar meer aandacht gaat naar de care dan naar de cure. Op het ogenblik dat u bedden afbouwt, vind ik het belangrijk dat er wordt gewaakt over het behoud van het verpleegkundig personeelsbestand, verspreid over minder bedden.

Ten derde, aansluitend op de verklaring van de heer Valkeniers betreffende de zuilen, meen ik dat wij moeten streven naar enige ontzuiling. Uw formule van samenwerking verheugt mij. Het doet mij genoegen te vernemen dat de budgettaire objectieven vandaag daartoe nopen, omdat ik meen dat die verzuiling haar beste tijd heeft gehad, ook ideologisch en emotioneel naar de bevolking toe. Bovendien is het kennelijk een dure zaak. Wij hebben een studie laten maken waaruit blijkt dat alleen al in de ziekenhuissector de verzuiling in 1982 twaalf miljard frank te veel heeft gekost. Dit heeft geleid tot een verkeerd georiënteerd aanbod, eerder gericht op noden van instellingen dan echt op de behoeften van de bevolking.

Ik heb daarstraks al gewezen op de ongelijke geografische spreiding die daarvan het gevolg is. Bijgevolg meen ik dat het belangrijk is in te zien dat op het ogenblik waarop in alle decreten staat dat respect moet worden opgebracht voor de ideologische en religieuze overtuiging van de gebruikers, de verzuiling in feite nog alleen te maken heeft met concurrentiële motieven en het verkrijgen van marktsegmenten. Dit leidt tot kostenverzwa-

ring, tot spanningen, tot een verkeerd georiënteerd aanbod. Daarom meen ik dat het goed zou zijn om vanuit de noodzakelijke vermindering van bedden en het opbouwen van een nieuw net van RVT-bedden te gaan in de richting van de samenwerkingsformules met een meer open en meer pluralistisch karakter.

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens : Ik kan u bevestigen dat het mijn intentie is om zowel inzake de reductie van acute ziekenhuisbedden, als bij het toekennen van RVT-bedden, billijk en evenwichtig tewerk te gaan ten aanzien van de twee grote netten, privé en openbaar.

De Voorzitter : De heer De Groot heeft het woord.

De heer E. De Groot : Ik ben het natuurlijk ermee eens dat de afbouw van ziekenhuisbedden niet lineair mag gebeuren en dat er een samenwerking moet komen tussen de ziekenhuizen die in dezelfde subregio nu elkaar concurrentie aandoen. Dat is een ongezonde situatie. Maar deze zaken mogen er niet toe leiden dat de vermindering van de ziekenhuisbedden een slag in het water zou worden. Wij weten allemaal dat in de begrotingen van de voorbije jaren veel werd gesproken over de overtollige bedden. Het is de hoogste tijd dat er nu ook iets wordt aan gedaan.

Dan heb ik nog een vraag in verband met de dopingcontrole. U hebt in uw antwoord uitvoerig aandacht hieraan besteed. Ik herinner mij dat vorig jaar een bepaalde grote sportbond plots van labo veranderde en al zijn contracten met een vorig labo opzegde. Kan men zo maar van labo veranderen en is daarop enige controle van de Minister van Volksgezondheid ?

Minister J. Lenssens : De betrokken sportbond had de vrijheid een ander labo te kiezen mits dit labo ook erkend was voor de analyses van urine-stalen bij de dopingcontrole. Dit was het geval.

De heer E. De Groot : Mijnheer de Minister, wordt de reden waarom men van labo verandert ook gecontroleerd,

en denkt u niet dat toezicht hier noodzakelijk is ?

Minister J. Lenssens : Dit zal ter sprake komen tijdens het overleg dat in het najaar met de diverse sportbonden zal plaatshebben.

ONDERWIJS EN VORMING

De Voorzitter : Wij behandelen de materie waarvoor Minister Kelchtermans bevoegd is, met name onderwijs en vorming.

De heer Piot, verslaggever, heeft het woord.

De heer F. Piot (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, geachte collega's, de Commissie voor Onderwijs en Vorming heeft haar vergadering van 20 mei gewijd aan de begrotingsartikelen die haar onderzoek werden toegewezen. Eigenlijk sloot die bespreking rechtstreeks aan bij het onderzoek, dat enige tijd voordien gebeurde, in verband met de richtnota die door de Gemeenschapsminister aan de Commissie werd voorgelegd en waarin Minister Kelchtermans de krachtlijnen van zijn beleid had geschetst. De twee besprekingen waren dus in een zeker opzicht met mekaar verbonden.

Tijdens het debat werden enkele fundamentele beschouwingen naar voren gebracht en een vrij groot aantal beleidspunten beklemtoond.

Gezien het korte tijdsbestek waarover ik beschik zal ik slechts enkele hiervan tamelijk bondig uiteenzetten.

Vorming en ontwikkeling in het algemeen, maar vooral dan een opleiding en scholing aangepast aan de economische activiteit in ruime zin, zijn componenten, van het herstelbeleid zoals het zowel door de Vlaamse Executieve als door de nationale Regering wordt beoogd. Dit werd herhaaldelijk bevestigd tijdens het debat. Een lid van de Commissie heeft overigens herinnerd aan een historisch precedent. In de periode 1935-1936, wanneer ons land eveneens te kampen had, zoals trouwens het hele westen, met een ernstige crisis, werd door de toenmalige Regering-Van Zeeland een belang-

Piot

rijke impuls gegeven aan het technisch onderwijs. Achteraf is gebleken dat deze impuls inderdaad op doeltreffende wijze heeft bijgedragen tot het toenmalig economisch herstel. Ook thans kunnen wij vaststellen dat bedrijven uitkijken naar arbeidskrachten met de gewenste kwalificaties.

Het is bijgevolg een aangelegenheid die ons aller aandacht opeist. Een opleiding beantwoordend aan reële behoeften is hoogst wenselijk zowel voor de ontplooiing van het bedrijfsleven als voor de bestrijding van de werkloosheid.

In dit verband heeft de Commissie met bijzondere belangstelling kennis genomen van de intentie om het nieuwe Fonds voor Onderwijs en Vorming te laten beschikken over vastleggingsmogelijkheden ten bedrage van 100 miljoen frank, zodat diverse initiatieven zullen kunnen worden genomen, onmiddellijk inspelend op de behoeften zoals zij zich op het terrein zullen manifesteren.

Ik vestig er uw aandacht op dat in de Commissie voor Onderwijs dienaangaande op dat ogenblik geen begrotingstechnische bezwaren werden geopperd.

Een tweede algemene bezorgdheid die in de Commissie werd verwoord had vanzelfsprekend betrekking op de afbakening van het bevoegdheidssterrein dat openstaat voor de Gemeenschap ten aanzien van de nationale beleidsinstanties.

Aan Vlaamse zijde bestaat kennelijk een ruime consensus om de communautarisering van het onderwijs verder te affirmeren.

Verscheidene Commissieleden hebben de wens geformuleerd dat de gesprekken die tijdens de vorige legislatuur werden gevoerd, zouden worden hernomen.

Vervolgens werd de vraag gesteld hoe de communautaire bevoegdheden op het vlak van het onderwijs geconcretiseerd worden in wetgevend opzicht. Wat is er de facto geworden van de decreten die door de Vlaamse raad wer-

den goedgekeurd in de voorbije jaren? Wordt er nagegaan of zij op het terrein effectief worden uitgevoerd? Wat is bij voorbeeld het effect geweest van het decreet-Laridon, van november 1983, betreffende de studie in de universitaire instellingen van de alternatieve experimentele methodes zonder proefdieren? Nu precies in de nationale wetgevende vergaderingen een nieuwe wet op het welzijn der dieren in de maak is, zou dit een nuttige aanduiding kunnen zijn, een soort test van wat de Gemeenschap kan bereiken naast, of beter in een zeker parallelisme met de nationale wetgever.

Dames en heren, buiten deze beschouwingen van algemene aard heeft het debat uiteraard ook betrekking gehad op de diverse posten die in de begroting voorkomen. Het moge volstaan er enkele zeer bondig te heremmen.

In verband met de studietoelagen heerst de bezorgdheid dat de kosteloosheid van het onderwijs niet in de gewenste mate is gerealiseerd. Toch heeft men kunnen constateren dat de regeling van 1983 voor de studietoelagen in het hoger onderwijs, vrij positief werd onthaald, en er wordt een analoge herziening voor het secundair onderwijs in het vooruitzicht gesteld. Tevens kan redelijkerwijze verwacht worden dat de studietoelagen voortaan tijdig zullen worden uitbetaald dank zij het inschakelen van het Centrum voor Overheidsinformatica.

In het kunstonderwijs gaat de zorg enerzijds naar de reorganisatie, waartoe de Hoge Raad voor het Artistiek Onderwijs advies zal verstrekken, anderzijds naar concrete problemen zoals de cumulatierегeling voor de leerkrachten, de overbevolking van de klassen in de beeldende kunsten en de lange wachtlijsten in het muziekonderwijs.

Het zeevisserijonderwijs wordt geconfronteerd met nieuwe problemen in verband met de verlengde leerplicht en het invoeren van het deeltijds onderwijs. De Minister heeft meegedeeld dat binnenkort een ontwerp-besluit zal worden voorgelegd aan de Vlaamse Executieve. Tevens kan met genoegen worden vermeld

dat er een vrij vlotte samenwerking is tussen de vijf bestaande instellingen en er kan bij voorbeeld worden gehoopt dat zij zullen meewerken aan de oprichting van een gemeenschappelijk navigatiecentrum.

Het schriftelijk onderwijs is weinig bekend buiten de geïnteresseerde doelgroepen. Er werden vragen gesteld over de werkwijze, het aantal cursisten en de erbij betrokken leerkrachten. Voor precieze gegevens verwijs ik naar bijlage IV bij het verslag.

De Commissie heeft bijzondere aandacht besteed aan de werkingsmiddelen voor de Schoolsportbonden die in elk van de drie onderwijsnetten in een eigen federatie zijn gegroepeerd: ROOS, voor het Rijksonderwijs, NS-VO, voor het vrij onderwijs en GEPOS voor het provinciaal en gemeentelijk onderwijs. Het gaat hier om een niet onbelangrijke parascolaire activiteit die aanmoediging verdient. In de Commissie was men van oordeel dat men via een decreet de bedoelde federaties de zekerheid zou moeten geven dat zij toelagen zouden kunnen ontvangen.

In verband met het Open Hoger Onderwijs werd de wens geuit dat de spanningen om bij te dragen tot concrete realisaties zouden worden voortgezet, onder meer in overleg met Nederland. Vermelden wij ook dat met voldoening werd genoteerd dat bij deze aangelegenheid niet slechts de universiteiten maar ook het hoger onderwijs buiten de universiteit kan worden betrokken.

Bij de artikelsgewijze bespreking heeft de Commissie stelling genomen ten opzichte van een paar amendementen.

Zij heeft haar goedkeuring gehecht aan een amendement dat ertoe strekt bij de begrotingspost betreffende het aandeel van de Gemeenschap in de werkingskosten van de Nederlandstalige peuterscholen van het Rijksonderwijs te Brussel, het vóór- en naschools toezicht in het libellé van het artikel in te schrijven.

Een amendement om het niet-gesplitste krediet van 100.000 frank voor de sociale promotie op te voeren tot 1

Piot

miljoen frank werd niet aangenomen. De Commissie heeft hierin de Minister gevolgd, die erop gewezen heeft dat het hier in feite een beperkt krediet betreft, bestemd voor praktische aangelegenheden, en dat de eigenlijke ruimte ter zake moet worden geboden door het Fonds voor Onderwijs en Vorming.

Bij de stemming die het debat afsloot heeft een meerderheid van zes Commissieleden tegen vier zich uitgesproken voor het ontwerp.

Ik moge u ook uitnodigen tot een positieve stemming. (**Applaus bij de meerderheid**)

De Voorzitter : De heer Laridon heeft het woord.

De heer A. Laridon (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, in de eerste plaats wens ik, als Voorzitter van de Commissie, de heer Piot van harte te danken en te feliciteren, evenals de dienst „Commissies” van de Vlaamse Raad, voor het zeer degelijk verslag dat werd naar voren gebracht en dat werkelijk een getrouwe weergave is van de besprekingen. Ik wil ook mijn genoegen uitspreken over het feit dat de besprekingen en de debatten in de Commissie voor Onderwijs en Vorming steeds in een serene en zelfs vriendschappelijke sfeer worden gehouden en dat het onderscheid tussen oppositie en meerderheidspartijen vaak niet merkbaar is.

Ik zal slechts handelen over een aantal problemen die mijns inziens belangrijk zijn. Mijn uiteenzetting zal uiteraard onvolledig zijn, gezien de korte tijd waarover ik beschik.

In de eerste plaats wens ik te spreken over de bevoegdheidsverdeling tussen de Gemeenschapsminister van Cultuur en de Gemeenschapsminister van Onderwijs en Vorming.

Dit houdt verband met artikel 4 van de bijzondere wet van augustus 1980. Na de parlementaire werkzaamheden werd de uiteindelijke redactie van artikel 4 van de bijzondere wet als volgt :

„De culturele aangelegenheden be-

doeld in artikel 59bis, § 2, 1” van de Grondwet zijn :

1. de bescherming en de luister van de taal ;
  2. de aanmoediging van de vorming van navorsers ;
  3. de schone kunsten ;
  4. het cultureel patrimonium, de musea en de andere wetenschappelijk-culturele instellingen ;
  5. de bibliotheken, discotheken en soortgelijke diensten ;
  6. de radio-omroep en de televisie, het uitzenden van mededelingen van de nationale regering en van handelspubliciteit uitgezonderd ;
  7. het jeugdbeleid ;
  8. de permanente opvoeding en de culturele animatie
  9. de lichamelijke opvoeding, de sport en het openluchtlevens ;
  10. de vrij etijdsbesteding en het toerisme
  11. de voorschoolse vorming in de peuterscholen ;
  12. de post- en parascolaire vorming ;
  13. de artistieke vorming ;
  14. de intellectuele, morele en sociale vorming ;
  15. de sociale promotie ;
  16. de beroepsomscholing en -bij-scholing, met uitzondering van de regeling van de tegemoetkoming in de uitgaven inherent aan de selectie, de beroepsopleiding en de nieuwe installatie van het personeel door een werkgever in dienst genomen met het oog op de oprichting van een onderneming, de uitbreiding of de overschakeling van zijn onderneming.”
- Logischerwijze zouden deze culturele aangelegenheden in globo moeten behoren tot de bevoegdheid van de gemeenschapsministers van cultuur. Dit was ten andere het geval voor de eerste Executieve, waarbij het ganse pakket culturele aangelegenheden tot de bevoegdheid van gemeenschaps-

minister Poma behoorde. In de huidige Executieve werd een opsplitsing doorgevoerd waarbij blijkbaar een onderscheid werd gemaakt tussen de culturele aangelegenheden stricto sensu enerzijds en de vorming anderzijds. Het is uiteraard zo dat de Executieve conform artikel 74 van de bijzondere wet, vrij beslist over de bevoegdheidsverdeling. Indien er geen akkoord wordt bereikt, wordt volgens rangorde gekozen uit bevoegdheidspakketten. Eén van deze pakketten werd als volgt omschreven : „De culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming”.

Hoe dan ook blijkt hieruit de intentie om de culturele aangelegenheden als een geheel te beschouwen, wellicht uit de gerechtvaardigde bekommernis een zo groot mogelijke eenheid van beleid te waarborgen. Wanneer we de lijst overlopen van de culturele aangelegenheden bedoeld in artikel 59bis, § 2, 1” dan vinden we het aspect vorming in deze opsomming in volgende punten :

8. de permanente opvoeding en de culturele animatie
11. de voorschoolse vorming in de peuterscholen ;
12. de post- en parascolaire vorming ;
13. de artistieke vorming ;
14. de intellectuele, morele en sociale vorming ;
15. de sociale promotie ;
16. de beroepsomscholing en -bij-scholing.

Conform de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Executieve tot bepalen van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Executieve, dd. 11 december 1985, werden de bevoegdheden inzake culturele aangelegenheden opgesplitst tussen Gemeenschapsminister van Cultuur Patrick Dewael en Gemeenschapsminister van Onderwijs en Vorming Theo Kelchtermans.

De Gemeenschapsminister van Cultuur werd bevoegd voor culturele aangelegenheden punten 1 tot en met 10, zoals vermeld in artikel 4 van de bij-

Laridon

zondere wet ;

de Gemeenschapsminister van Onderwijs en Vorming werd bevoegd, behoudens voor het onderwijs, ook voor de vorming zoals vermeld onder de punten 11 tot en met 16 van de culturele aangelegenheden zoals vermeld in artikel 4 van de bijzondere wet.

Indien men evenwel in de schoot van de Executieve oordeelt dat een opsplitsing kan worden gemaakt tussen de culturele aangelegenheden in de enge betekenis enerzijds en de vorming anderzijds, dan blijft toch de vraag bestaan over de bestemming van punt 8 van de culturele aangelegenheden, met name de permanente opvoeding. Deze bevoegdheid heeft immers hoofdzakelijk te maken met vormingsaspecten, zoals blijkt uit de omschrijving van de inhoud van permanente opvoeding in de brochure „Een regering voor de Vlamingen” waarin onder meer het volgende staat : „De permanente opvoeding en culturele animatie beoogt het opzetten van diverse vormingsactiviteiten voor volwassenen waarop, vanuit de bestaande behoeften, kan worden ingespeeld of die volwassenen aanzetten zich actief in te zetten voor het verbeteren van hun eigen situatie en die van hun omgeving”.

Het gaat hier dus duidelijk om vorming, zij het met een raakvlak met cultuur als dusdanig, maar dat heben de andere vormingen ook.

Mij dunkt dat, indien men binnen de Executieve oordeelt dat het aspect vorming bij deze of gene Minister behoort, het dan uiteraard aanbeveling verdient dat daaronder alle vormingsaspecten zouden worden samengebundeld, met het oog op een efficiënt en coherent beleid, alsmede omwille van de praktische implicaties naar de buitenwereld toe. Ik vind het dan ook geen gelukkige beslissing dat men permanente opvoeding heeft afgescheiden van de andere vormingsaspecten.

Dit heeft tot gevolg dat, naast de verwarring en de moeilijkheden inzake de nationale bevoegdheid en de ge-

meenschapsbevoegdheid men hier opnieuw een dubbelzinnigheid creëert. Dit komt vooral tot uiting in het deeltijds onderwijs en deeltijdse vorming waarvoor op zijn minst vier Ministers bevoegd zijn, met name de nationale Minister van Onderwijs, de nationale Minister van Middenstand, de Gemeenschapsminister van Cultuur en de Gemeenschapsminister van Onderwijs en Vorming. Dit is niet meer van aard om de zaken te vereenvoudigen.

Betreffende het deeltijds onderwijs en de deeltijdse vorming bepaalde de wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht dat om aan de leerplicht te voldoen ook vorming kan ingeschakeld worden indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Meer bepaald werden naast de formule onderwijs — volledig leerplan — de mogelijkheden voorzien van deeltijds onderwijs en deeltijdse vorming.

Hoewel de Gemeenschap in hoofdorde voor onderwijs en vorming bevoegd is, wordt de feitelijke uitvoering en planning van de leerplicht gereserveerd aan een nationale erkenningscommissie en aan de nationale onderwijsministers. Dit belet echter niet dat de Gemeenschap, ondanks de zeer minimalistische interpretatie van de communautaire bevoegdheid inzake onderwijs, een grote verantwoordelijkheid heeft, in die mate dat zij onder meer de voorwaarden tot indiening voor erkenning kan bepalen, dat zij opleidingen als culturele materie kan erkennen van de Vlaamse Executieve, en meer bepaald van de Gemeenschapsminister voor Cultuur.

Daarenboven dient ook vastgesteld te worden dat de nationale Schoolpactcommissie op 27 april 1983 aan de Executieve gevraagd heeft „alle nodige maatregelen te nemen opdat de vorming die voor de vervulling van de leerplicht in aanmerking komt, effectief zou rekening houden met de levensbeschouwelijke verscheidenheid in elke Gemeenschap, dit volgens modaliteiten door elke Gemeenschap zelf te bepalen”. In principe houdt dit in dat u, mijnheer de Minister, de hoeder bent van de „vrije keuze” wat de deeltijdse vorming betreft in het kader van de leerplicht.

De leerplicht optrekken van acht tot twaalf jaar stelt onmiddellijk het probleem : hoe de vroege schoolverlaters op een zinnige wijze opvangen ?

Voltijds of deeltijds onderwijs — de discussie blijft open. Zoveel is zeker : voor een paar honderdduizenden is de school niet zo'n positieve ervaring. Hoe groot is dan de kans dat hierin snel een kentering komt ? Krijgen Illich, Reimer en anderen gelijk met hun institutionele kritiek ? Zeker ten dele : naarmate de veralgemening en verlenging van de leerplicht toeneemt, stijgt het aantal leerlingen die niet aan hun trekken komen. De wet biedt dus een wisseloplossing : deeltijds leren, hetzij binnen het bestaande schoolnet, hetzij erbuiten. Terzelfder tijd wordt gesleuteld aan het beroep onderwijs — de vergeten sector — met één op de vijf leerlingen van het secundair onderwijs. Deeltijds of voltijds onderwijs van 15 tot 18 jaar : het is geen zinvol debat. De kernvraag luidt anders : vergroten we de instapmogelijkheid van de jonge mensen in het beroepsleven ? Uiteraard is dit allereerst een economisch en maatschappelijk probleem dat de onderwijsproblematiek overstijgt. Dat is echter geen reden om binnen het onderwijs niet de grootste inspanning te leveren voor het bereiken van dit doel. Deeltijds leren alleen lijkt alvast niet de juiste weg. Welke beroepskwalificatie — hoe gering ook — kan hier worden bereikt ? De formule van het deeltijds leren lijkt ons dus te beperkt. Slechts het alternerend of participerend leren kan ernstige kansen bieden.

Elke vorm van deeltijds leren is maar zinvol in alternantie met een reële praktijkopleiding. Hetgeen niet betekent dat het alternerend leren moet worden beschouwd als alleen maar een heilzame remedie om uit de klas-sieke onderwijsschoot gevallen jongeren te depanneren. Het gevaar dat hierdoor een nieuwe categorie van onderwijs zal worden opgetrokken is dan zeer reëel. Daarom moet er verder worden geijverd voor een brede comprehensivering van het funderend onderwijs, waarin het deeltijds leren via alternerend leren slechts als een methodische differentiatie binnen een intern secundair onderwijs mag wor-

Laridon

den beschouwd. Weliswaar is het alternatief leren naast het voltijds leren van zeer groot belang, niet alleen omwille van een bepaalde groep jongeren, maar ook in het perspectief van een permanente vorming. Het is goed dat de overgangen van school naar beroepsleven geleidelijk verlopen; het is nuttig dat tussen theoretisch en praktisch leren vele bruggen worden gebouwd. De huidige wet biedt weliswaar mogelijkheden voor een deeltijdse leerplicht, maar bouwt tegelijk drempels in om de overgang moeilijk te maken. Hopelijk duurt het niet opnieuw 70 jaar om die drempels weg te werken. Inmiddels pleiten wij voor maatregelen die de jonge mensen toelaten om een verantwoorde keuze te doen, door harmonisering en sanctiëring van alle opleidingsvormen en gelijkwaardige statuten voor de diverse vormen van praktijkopleiding.

Er zijn verder de middenstandsopleiding en de deeltijdse vormen van onderwijs.

In aansluiting met wat voorafgaat zijn wij ervan overtuigd dat de opleiding met leerovereenkomst in de middenstand een waardevolle bijdrage kan leveren. Vooreerst omdat ze reeds bestaat en over ervaring ter zake beschikt; ten tweede omdat ze kan rekenen op een vrijwel onuitputtelijk aantal kleine bedrijven waaruit kan worden geselecteerd voor de praktijkopleiding. De groei van het aantal leerlingen die binnen de leeftijdsgrenzen van de deeltijdse vorming vallen bewijst dit zeer duidelijk. 1981 : 10.955 leerlingen; 1985 : 12.341 leerlingen.

Wat de wettelijke regeling betreft, wordt de deeltijdse vorming in de middenstandsopleiding vandaag geregeld door wat volgt.

1. Het koninklijk besluit van 13 augustus 1985 houdende erkenning van een vorming die voor de vervulling van de deeltijdse leerplicht in aanmerking komt. Dit meer bepaald in artikel 1 : het „programma voor de leeftijd” voorgelegd door de vzw Nederlandstalig Instituut voor Voortdurende Vorming van de Middenstand, wordt voor het schooljaar 1985-1986 en 1986-1987 erkend als vorming die

voor de vervulling van de deeltijdse leerplicht in aanmerking komt voor de vormingscentra waarvan de lijst in bijlage in dit besluit is gevoegd.

Dan krijgt men de ganse lijst van de middenstandsscholen die erkend zijn voor een periode van twee jaar.

2. Het besluit van de Vlaamse Executieve van 12 juni 1985 houdende de organisatie en de normering van de programma's deeltijdse vorming. Het erkend programma van de middenstandsopleiding moet getoetst worden aan de in dat besluit vastgestelde criteria. Zonodig zullen de eventuele aanpassingen aan de Executieve worden voorgelegd.

In verband met de vorming van de middenstandsscholen in het kader van de verlengde leerplicht, dus de deeltijdse vorming, heb ik een aantal bedenkingen en vragen.

In verband met bovenvermelde wettelijke regeling rijzen een paar bedenkingen en een paar vragen op.

1. Werden er buiten de middenstandsopleiding tot op heden nog andere deeltijdse vormen erkend? In artikel 9 van het besluit van de Executieve wordt de procedure bepaald voor de indiening van een erkenningsdossier. Als ik artikel 9 lees kom ik terug tot mijn eerste opmerking, namelijk de verwarrende situatie. Ik lees in artikel 9 : „de aanvragen tot erkenning moeten ingediend worden bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de Administratie voor Onderwijs en Permanente Vorming, op de wijze zoals door de Gemeenschapsminister van Cultuur bepaald”. Verder in artikel 9 lees ik : „De door de Vlaamse Executieve ingerichte of erkende programma's worden door de Gemeenschapsminister van Cultuur ingediend, bij de secretaris van de commissie, voorzien in het kader van de wet betreffende de leerplichtverlenging”. Dan gaat het weer naar een nationale commissie. Dit om u te wijzen op de complexiteit, de dubbelzinnigheid en de verwarring die in dit verband heerst.

2. Hierbij rijst de vraag aan welke criteria u als Gemeenschapsminister deze opleiding hebt getoetst om uit te

maken of deze inhoudelijk een belangrijk aandeel algemene vorming ten aanzien van de beroepsgerichte opleiding bevat en of de middenstandsopleiding als pluralistisch kan worden bestempeld. Immers, zo stelt zich bijvoorbeeld de vraag of akkoorden bestaan met de nationale onderwijsminister betreffende de vrije keuze inzake de onderzoeken te verzorgen door een PMS-centrum?

3. Wie oordeelt of een bepaalde aanvraag tot erkenning voldoet aan de criteria „Vrije keuze” en over de aanwezigheid van een voldoende pakket in de opleiding algemene vorming?

Wie kan het erkenningsdossier indienen? Dienaangaande zouden we graag vernemen of een school, als inrichtende macht, de vorming geheel of gedeeltelijk op zich kan nemen?

4. De negatieve financiële weerslag van de leerplicht op de gemeenschapsfinanciën is evident. Kan de Minister mij de ramingen geven voor het schooljaar 1985-1986 inzake :

- de verhoogde vraag naar gesubsidieerde vorming?
- de studietoelagen?
- de kosteloosheid van het onderwijs?
- de vrije keuze onder meer inzake leerlingenvervoer?

5. Volgens welke verdelings- en overdrachtsmechanismen zal de nationale Regering de gemeenschapsfactuur in gevolge de verlenging van de leerplicht honoreren? Volgens het standpunt van de Executieve over de communautarisering van het onderwijs van 27 april 1983 moest deze financiering van die bijkomende lasten door de nationale Regering gebeuren volgens het mechanisme van de ristoringen. De Vlaamse Executieve heeft iedere uitbreiding van het dotatiesysteem afgewezen. Is dat vandaag de realiteit en worden inderdaad deze bijkomende kosten gedekt door ristoringen?

6. Wat de werkervaring betreft : kunt u ons de nodige garanties geven opdat alle jongeren die in een vormingsproces zouden worden ingeschakeld de nodige kansen zullen krijgen inzake een stageplaats? Het is belangrijk ter

Laridon

zake hier te vernemen welke contacten u met de georganiseerde arbeidswereld onderhoudt, ten einde modellen van alternerend leren op te zetten, rekening houdend met de bijzonder zwakke positie van deze jongeren op de arbeidsmarkt.

7. Ook menen wij dat de bijzondere zorg voor de opleiding van deze jongeren niet los kan worden gezien van hun plaats in de arbeidswereld en hun sociaal statuut. Improvisatie en reinhonger van sommigen riskeren ook op dit domein ten slotte de jeugd niet ten goede te komen. Het zou ongetwijfeld ten zeerste te verwerpen zijn dat deze bijzondere groep in de jeugd de inzet zou kunnen worden van een soort nieuwe schoolstrijd.

Tot daar mijn beschouwingen over de deeltijdse vorming.

Mijn volgend hoofdstuk gaat over de studietoelagen en in de eerste plaats de studietoelagen in het hoger onderwijs.

Wij stellen met genoeg vast dat het hervormingswerk dat door de Ministers Ramaekers en Calewaert werd ondernomen, thans zijn toepassing kent. Wij verheugen ons over een aantal resultaten die met het nieuwe uitkeringssysteem, dat vanaf het schooljaar 1983-1984 in voege is getreden, werd bereikt. De Minister weet nochtans zo goed als wij dat het hier om een aantal correcties gaat die ongetwijfeld belangrijk zijn voor degenen die er voordeel uit halen, maar dat het probleem fundamenteel daardoor nog niet is opgelost. De grens van min-vermogenheid onder andere werd veel lager geplaatst dan waar ze volgens elk beschikbaar wetenschappelijk onderzoek hoort gesitueerd te zijn. Dit is te wijten aan het gebrek aan financiële middelen.

We weten ook dat de middelen ontbreken om het systeem behoorlijk te doen functioneren en die zullen ook nog ontbreken. Daarom moet naar een andere oplossing worden gezocht, die erin bestaat de harmonisatie van de overheidsinspanningen die gericht zijn op de studerende kinderen te coördineren en te harmoniseren.

De bedoeling zou moeten zijn door middel van een studietoelage het reeds voor de student beschikbare inkomen in het gezin aan te vullen, zodanig dat een studie-inkomen wordt gevormd dat de globale kosten van de student dekt.

De globale kosten van de student bevatten de kosten van algemeen levensonderhoud en de specifieke kosten voor het studeren gedurende een volledig academiejaar.

Het studie-inkomen kan vier componenten bevatten : de kinderbijslag, de voor de student toegestane belastingvermindering en het voor de student beschikbare inkomensdeel in het gezin. Zolang deze drie delen kleiner zijn dan de globale kosten van de student wordt het tekort aangevuld met een studietoelage.

De constructie van dit systeem gebeurt op basis van netto-gezinsinkomens per maand. Hiermee worden volgens gezinstype inkomensgrenzen vastgelegd die het recht op toelage en de grootte ervan bepalen. Bij decreet legt men de regels vast voor de constructie van deze grenzen, die jaarlijks worden aangepast.

De aanvragen voor het bekomen van de toelage gebeuren op basis van het fiscaal vastgestelde netto belastbaar inkomen. Dit wordt, volgens een aantal categorieën van fiscale regels om het belastbaar inkomen te bepalen, omgerekend naar het werkelijk ontvangen inkomen, waarna het netto gezinsinkomen per maand voor elk gezin wordt bepaald. Dit wordt dan geplaatst tegenover geconstrueerde grenzen.

Wat de studietoelagen voor het secundair onderwijs betreft, staan we voor het probleem dat bijna het geheel van de subsidiëring ver beneden de behoeften ligt.

Als hier ook geen drastische verhoging van de middelen denkbaar is, zullen we inderdaad, zoals de Minister en zijn voorganger het hebben gevraagd, grondig moeten nadenken over de beste manier om het zeer ontoereikende bedrag van de toelagen te besteden.

Het uitgangspunt van het huidige stel-

sel is dat moet worden voorkomen dat jongeren de studies waarvoor ze bekwaam zijn, niet kunnen volgen wegens gebrek aan financiële middelen.

Ermeek rekening houdend dat de leerplicht alle jongeren enkele jaren secundair onderwijs moeten volgen, welke de financiële toestand van hun ouders ook is, en vaststellend dat de middelen absoluut ontoereikend zijn voor een ernstige tegemoetkoming voor alle gezinnen met bescheiden inkomen, stellen we de vraag of niet moet worden overgegaan naar een drastische hervorming van het stelsel.

Twee vragen rijzen.

1. Is het denkbaar dat de toelagen worden beperkt tot de hogere jaren van het Secundair onderwijs, zodat ze meer substantieel kunnen worden ?

2. Moeten de doelstellingen van de huidige wetgeving niet worden verruimd om onze inspanningen te richten op alle jongeren, die minder kansen in het secundair onderwijs hebben omwille van hun sociale herkomst ? Kan het geld niet beter worden besteed aan het organiseren van een kwalitatieve dienstverlening in en om het onderwijs, erop gericht om achterstanden in te halen, leermogelijkheden te vergroten, sociale diensten in te richten, motivaties te verbeteren bij deze jongeren ?

Ik ben me er van bewust dat de antwoorden op deze vragen zorgvuldig moeten gewikt en gewogen worden. We moeten uiterst voorzichtig zijn om iets wat nu een recht is, niet om te zetten in een moderne vorm van liefdadigheid, en een voordeel, dat nu aan objectieve criteria is verbonden, niet te vervangen door een gunst die aan een subjectief oordeel is verbonden.

Om te besluiten heb ik kriskras enkele bedenkingen en vragen.

De Voorzitter : Mijnheer Laridon, ik verzoek u uw betoog te beëindigen. Uw spreektijd is verstreken.

De heer A. Laridon : Ja, mijnheer de Voorzitter.

Allereerst wens ik een kort pleidooi te houden voor een vlugge hervorming

Laridon

van het kunstonderwijs, zowel het hoger als het secundair kunstonderwijs en zowel met volledig als met beperkt leerplan. Dringend dient een oplossing te worden gegeven voor de rationalisatie en de programmatie van het kunstonderwijs met beperkt leerplan. Ik heb in de Commissie de moeilijkheden uiteengezet, onder meer mogelijke overlapping en het feit dat het kunstonderwijs met volledig leerplan kan programmeren maar het kunstonderwijs met beperkt leerplan niet.

Ik vraag ook de aandacht voor de personeelsproblemen in het kunstonderwijs. Wij hebben de jongste dagen in de pers kunnen lezen dat hier en daar beroering ontstaan is in bepaalde scholen in verband met het personeelsstatuut en met de bouwpolitiek, die ook eens uitvoerig zou moeten worden geanalyseerd.

Waar staat het kunstonderwijs ten opzichte van het bouwfonds? Behoren de gebouwen van het Rijkskunstonderwijs toe aan de Vlaamse Gemeenschap of zijn ze nationaal bezit? Is er een overheveling gebeurd? Er zijn heel wat problemen in dat verband en ook in het feit dat de eigenaar terzelfder tijd de inrichtende macht moet zijn.

Ik heb nog enkele opmerkingen inzake het muziekonderwijs waarover ik in het verleden heb geïnterpelleerd. De heer Piot heeft dit onderwerp al behandeld en ik zal de argumenten niet herhalen. Wel dring ik bij de Minister aan om zo vlug mogelijk opnieuw een ronde-tafelconferentie voor het muziekonderwijs bijeen te roepen. De vorige eindigde in een soort chaos en heeft geen enkele reële oplossing gebracht.

Kan de Minister het engagement van zijn voorganger in verband met de wachtlijsten eerbiedigen? Deze had namelijk een oplossing uitgedokterd om het probleem in een drietal jaren op te lossen.

Een derde is reeds verwezenlijkt en dit met een gunstig effect. Wij dringen erop aan dat u de nodige middelen zou ter beschikking stellen om ook de overige twee derde te realiseren zo-

dat werkelijk binnen een tijdspanne van drie jaar het probleem van de wachtlijsten kan worden opgelost.

Ik wou nog andere problemen bespreken maar de tijd is beperkt en daarom zal ik enkel nog blijven stilstaan bij het probleem van de open universiteit. Ik pleit in dit verband voor samenwerking met Nederland.

Heerlen beschikt nu reeds over een gesofisticieerde en dure infrastructuur. Afstappen van de samenwerking met Nederland zou budgettaire moeilijkheden met zich brengen wegens het feit dat men dan in Vlaanderen „nutteloos” eenzelfde infrastructuur zou moeten uitbouwen. Deze optie zou vertragend werken. Weliswaar moet er aan de cursussen van Heerlen en aan de organisatie een meer Vlaamse tint worden gegeven. De hele problematiek moet grondig worden onderzocht door de onlangs opgerichte werkgroep.

Ik heb via de pers vernomen dat die werkgroep intussen met het onderzoek is gestart en ik hoop dan ook dat dit zeer vlug tot resultaten zal leiden. Wij moeten in elk geval vermijden dat hier opnieuw een verzuilde structuur zou tot stand komen. Een pluralistische oplossing is hier op haar plaats. Ik hoop dan ook, mijnheer de Minister, dat u de kans niet zal laten voorbijgaan om in deze materie een eerste experiment van pluralistisch onderwijs te verwezenlijken.

De Voorzitter : De heer Moors heeft het woord.

De heer C. Moors (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik zal mij beperken tot enkele beschouwingen en het uitstippelen van beleidslijnen voor onderwijs en vorming. Collega's zullen het kunstonderwijs, het visserijonderwijs, de studiebeurzen en de schoolsport behandelen,

Onderwijs en vorming staan in alle landen sterk in de belangstelling en worden beschouwd als een adequaat middel ter bestrijding van de werkloosheid. Volgens een studie van UFSIA-econome mevrouw Dewachter, over de maatregelen inzake bestrijding van de jeugdwerkloosheid in de Europese landen, krijgen de maat-

regelen inzake scholingsprogramma's de meest positieve beoordeling. Het feit dat vele werklozen ongeschoold zijn — in ons land genoot ongeveer de helft van de werklozen enkel lager onderwijs — en het feit dat ondanks de relatief hoge werkloosheid bedrijven toch een tekort hebben aan gespecialiseerde arbeidskrachten, stelt inderdaad het probleem van de scholing. Uiteraard dwingen ook nog vele andere redenen elk van ons tot permanente vorming. Technologische, sociale en algemeen maatschappelijke ontwikkelingen liggen hiervan aan de basis.

In feite is dit niet nieuw. Ook in de jaren '60 werd uitdrukkelijk gewezen op de noodzaak van scholing en vorming. Nieuw is echter wel dat men nu andere accenten legt. In de jaren zestig was er sprake van de democratisering van het onderwijs, de uitbreiding van het secundair en vooral van het hoger onderwijs. Het onderwijs voor sociale promotie werd bevorderd, terwijl een eigen taak was weggelegd voor het sociaal cultureel vormingswerk. Typisch voor deze tijd was dat onder de vorm van maatschappijkritiek de band tussen onderwijs en beroepsleven werd afgewezen. Het bedrijfsleven was voor vele milieus verdacht. Het onderwijs moest een persoonlijke en maatschappelijke vorming geven zonder relatie met de arbeidsmarkt. Zo is de vervreemding tussen onderwijs en beroepsleven opgetreden, terwijl thans sterk gewezen wordt op de noodzaak van een relatie tussen onderwijs en beroepsleven. Dit is toe te juichen, hoewel ik wil beklemtonen dat het onderwijs als opdracht heeft en zal blijven hebben een persoonlijke en breedmenselijke vorming.

Persoonlijkemaatschappelijke en culturele vorming zijn de eerste doelstellingen van het onderwijs. Met het oog op het beroepsleven moet een polyvalente vorming in het onderwijs worden nagestreefd. Overspecialisatie moet worden afgewezen. Ook deze principes blijven tot op heden nog waar. Het is niet omwille van de frictionele werkloosheid — die slaat op een categorie werklozen die gewrongen zitten tussen technologische aanpassingen — dat men de uitgangspunten van ons onderwijs moet vergeten en de accenten moet verleggen.

Moors

In tegenstelling met de jaren zestig wordt het accent van de democratisering van het onderwijs – en dat is een ander element – verlegd naar groepen volwassenen die uitgesloten werden of vroegtijdig het secundair of hoger onderwijs verlieten, alsook naar minderheidsgroepen : migranten en dergelijke.

Ik denk hierbij aan de alfabetiseringscampagne, de basiseducatie, de open universiteit en het onderwijs voor migranten. Vroeger lag het accent op de jeugd, nu op deze geïsoleerde groepen. Ook officiële instanties besteden op dit ogenblik veel aandacht aan vorming. Ik denk hierbij aan het fors groeiend budget van de RVA voor bijscholing. Er zou dan ook dringend een inventaris moeten worden opgemaakt van de vele initiatieven, noden en de vormingsinfrastructuur, om op basis van deze inventaris prioriteiten te bepalen.

In de eerste plaats moet het onderwijs zelf de opleiding geven. Dit is een prioritaire doelstelling. Ik geef een voorbeeld. Het gaat niet op dat, nu de leerplicht tot 18 is ingevoerd, het onderwijs nog jongeren zou afleveren die geen elementaire kennis hebben van lezen, schrijven en rekenen. Dat zou het grootste failliet van ons onderwijs betekenen ; ik maak wel een uitzondering voor enkele jongeren die in de onmogelijkheid verkeren dit stadium te bereiken. Derhalve wil ik waarschuwen voor bijvoorbeeld de alfabetiseringscampagne die hoe goed ook, voorbehouden moet blijven voor een categorie volwassenen die in het verleden onvoldoende onderwijs heeft kunnen genieten. Het mag niet zijn dat men in de toekomst aan deze campagne vaste structuren gaat toekennen die een eigen leven gaan leiden en misschien eigen noden gaan creëren. Ik ben de mening toegedaan dat onderwijs een prioriteit moet blijven en vorming een aanvullend element moet zijn.

Ook op dit vlak moet samenwerking worden nagestreefd en aan taakverdeling worden gedaan. Dit impliceert dat een keuze moet worden gemaakt en worden uitgemaakt welke initiatie-

ven, die zich buiten het onderwijs situeren en vormingsinitiatieven worden genoemd, kunnen worden weerhouden. Deze keuze moet echter de mogelijkheid open laten om bepaalde experimenten uit te voeren. Hoe dan ook, experimenten in het onderwijs zijn de beste vorm om aan nieuwe noden die bij onze bevolking ontstaan, te voldoen.

Coördinatie, het vastleggen van behoeften, het bepalen van prioriteiten, het aanmoedigen van initiatieven, moeten hoe dan ook aanleiding geven tot experimenteren.

Ten slotte zou ik willen wijzen op de noodzakelijkheid bij opleiding en vorming een zekere pluriformiteit te behouden. Inderdaad, indien wij zoveel mogelijk mensen willen bereiken, moet zulks via een reeks van kanalen kunnen gebeuren. De mensen moeten in straat zijn hun opleidings- en vormingsbehoeften op hun eigen manier tot stand te brengen. Dit impliceert een zekere pluriformiteit.

Ik ben nog steeds de mening toegedaan dat de verscheidenheid van onze culturele volwassenenorganisaties – en dit is voor mij een toetssteen – het beste middel is om zoveel mogelijk volwassenen bij vormingsinitiatieven te betrekken.

Mijnheer de Minister, in uw richtnota inzake onderwijsvorming die u in de Commissie heeft toegelicht, heeft u de krachtlijnen van uw toekomstig beleid uitgewerkt. Zij houden in grote mate rekening met de bestaande zorgen. Nochtans wil ik ervoor pleiten dat deze richtnota verder zou worden uitgediscussieerd. Anderzijds vraag ik mij af, wanneer u een nieuw initiatief heeft genomen en bekend gemaakt aan het VESOC waarbij een hele hiërarchie wordt gevolgd, of deze structuur niet wat al te log wordt en niet te veel initiatiefdodend zal uitvallen. Moet hier geen grotere flexibiliteit aan de dag worden gelegd ten einde niet tot een overstructurering te komen ?

Ik ben ervan overtuigd dat, op basis van de richtnota die u ons heeft gegeven, u erin zult slagen aan een gecoördineerd, dynamisch scholings- en vormingsbeleid gestalte te geven, beleid

dat op dit ogenblik nodig is zowel voor onze jeugd als voor onze volwassenen.

De Voorzitter : De heer Coveliers heeft het woord.

De heer H. Coveliers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, vermits in het scenario van deze vergadering aan iedere A-fractie – tot mijn genoegen stel ik vast dat de Volksunie een A-fractie is – dertig minuten toebedeeld zijn en nog twee van mijn collega's zich ook hebben ingeschreven, moet ik mij dus collegiaal gedragen en mij beperken tot tien minuten. Dit zal van mij uiteraard een inspanning vergen, niet zozeer omwille van de uitgebreidheid van uw bevoegdheden maar wel omwille van een persoonlijke aberratie om steeds duidelijk genoeg te willen zijn.

Een onbevooroordeeld lezer van de beruchte wetten van 8 augustus en 9 augustus 1980 zou tot de veronderstelling kunnen komen dat de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is voor het organiseren van het onderwijs voor haar leden.

Immers, artikel 59bis van de Grondwet voorziet dat de Gemeenschapsministerraad bij decreet onder meer het onderwijs regelt.

Helaas is deze veronderstelling foutief.

Nochtans behoort in iedere federale staat, die naam enigszins waardig, de onderwijsbevoegdheid tot de Gemeenschap. Dat is evident.

Men kan zich nauwelijks een materie indenken die nauwer met de volksgemeenschap verbonden is dan het onderwijs.

Spijtig genoeg is dit, zoals ik reeds zei, in België niet het geval. Ik wens dan ook van in het begin duidelijk te stellen dat het behouden van de onderwijsbevoegdheden binnen de nationale Regering een anomalie is waarvan de zin niet kan worden ingezien. Op dit ogenblik wordt trouwens in dit land bewezen dat de onderwijsbevoegdheid psychologisch werd gefederaliseerd.

Mijnheer de Minister, ik heb de eer en

Coveliers

het genoeg gehad om samen met een aantal collega's enkele uren post te vatten bij het Beursgebouw naar aanleiding van de onderwijsbetoging hier in Brussel. Ik heb vastgesteld dat er een totaal verschil in manier van betogen, aan inhoud en aan slogans is – het is maar goed voor Minister Coens dat de slogans verschillend waren – tussen de Walen en de Vlamingen. Het is niet alleen dat, maar de katholieke onderwijstop – volgens „De Standaard” van 18 juni 1986 „de zeer unitaire Guimardstraat”, ik denk dat dit zelfs een understatement is – is verplicht vast te stellen dat er een fundamenteel onderscheid is tussen Vlamingen en Walen omtrent de organisatie en de inhoud van het onderwijs. Ik heb de indruk dat men er zelfs in 1980 van onder de indruk was, want men heeft dus een poging gedaan en de bevoegdheid voor het onderwijs aan de Gemeenschappen gegeven. Dan is men echter blijkbaar geschrokken van een dergelijke federale durf en heeft men daarop de klassieke Belgische grendel geschoven. Dat zijn de zeven uitzonderingen. Ik ga ze niet alle opsommen want dan zou ik de volledige onderwijsbevoegdheid hebben opgesomd. Buiten deze uitzonderingen, mijnheer de Minister, blijft er niet veel meer over. Ik kan dat bewijzen aan de hand van uw begroting. De begroting van uw unitaire collega van Onderwijs, Nederlandstalige afdeling, is twintig maal groter dan de uwe. U bent dus de Minister die de volledige residuaire bevoegdheid voor het onderwijs hebt, uw unitair broertje heeft enkel de zeven uitzonderingen. Het resultaat daarvan is dat u 9 miljard frank krijgt en de heer Coens 180 miljard frank. Ik meen dat ook hier de Belgische logica heeft gespeeld.

De heer W. Luyten : Gezegevierd !

De heer H. Coveliers : Ik meen dan ook een eerste conclusie te mogen trekken, met name dat er van federalisme geen sprake is. Ik neem echter aan dat ook u daarvan reeds overtuigd is. Bovendien worden uw mogelijkheden als Minister met een dergelijke begroting zo beperkt dat zij geen fundamentele invloed kunnen uitoefenen op het onderwijs in Vlaanderen.

Ik zou nog één element naar voren willen brengen en ik doe dat om u te steunen in uw onderhandelingen met de heer Coens om zoveel mogelijk onderwijsbevoegdheid te krijgen, met name dat zelfs de unitaire Belgische Regering onder leiding van de unitaire Eerste Minister Martens toegeeft dat het onderwijs in feite een materie is die moet worden gefederaliseerd, want zij duidt twee Ministers aan. Aan de ene kant is er de heer Damsiaux waarvan ik na de betoging van het katholieke onderwijs de helft van het privé-leven ken, want het stond op de bordjes, en aan de andere kant de heer Coens voor de Nederlandstalige afdeling.

Wij zijn dus vier Ministers van Onderwijs rijk en toch hebben wij blijkbaar geen coherent beleid voor Vlaanderen. Ik ben er vast van overtuigd dat u pas tot een onderwijsbeleid zal kunnen komen wanneer precies de volledige bevoegdheid voor het onderwijs zal toebehoren aan de Gemeenschap. Mijnheer de Minister, pas dan zal u een volledige dagtaak hebben. Ik kan mij moeilijk inbeelden dat u nu, met de 9 miljard frank waarover u beschikt, een volledige dagtaak heeft, want dan vraag ik mij af wat uw unitaire broer, de heer Coens, met twintig maal meer doet. Doet hij misschien zoveel overuren ?

Ik zal mij dan ook beperken tot één enkele opmerking in verband met de vorming. Ik meen dat u daar niet teveel de nadruk mag op leggen wil u enige envergure krijgen, maar dat u moet trachten het onderwijs zoveel mogelijk in handen van de Vlaamse Gemeenschap te houden. U heeft gezegd – en u heeft dat ook laten publiceren in een aantal interviews – dat u via onderhandeling zou trachten tot een protocol te komen met de heer Coens ten einde een verdere bevoegdheidsoverdracht door te voeren. Ik heb de indruk dat daarvan niet veel in huis is gekomen. Integendeel, bij de recente besparingsronde is er daarmee in feite helemaal geen rekening gehouden. U kan zich daarover misschien gelukkig achten want anders zou men met uw naam in de betoging rondlopen. In ieder geval is het een feit dat men met het Vlaamse onderwijs als dusdanig nergens staat. Dat

komt vooral tot uiting in een bepaalde materie waarover u zelf reeds heeft gesproken. U heeft namelijk in een interview met het weekblad van de Bond voor Grote en Jonge Gezinnen gezegd dat onder meer de sociale toelagen aan de universiteiten tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschapsminister behoren. Wanneer men de zeven uitzonderingen normaal interpreteert behoort dat inderdaad tot uw bevoegdheid.

In het beruchte Sint-Annaplan heeft men echter de sociale gelden gehalveerd en bij de werkingstoelagen voor de universiteit gevoegd zodanig dat men daar ook helemaal geen bevoegdheid meer heeft. Dat betekent dat de Vlaamse Gemeenschap als dusdanig op enkele summier, pietluttige details na, in het universitair onderwijs in België helemaal geen invloed heeft.

Ik meen dat hetzelfde gevaar dreigt voor de open universiteit en het open hoger onderwijs. In de krant van vandaag lees ik dat er een werkgroep is opgericht samen met de nationale Minister, alhoewel hij daar volgens de wetten van 1980 geen bevoegdheid heeft. Ik stel mij de vraag waarom daar opnieuw de vertegenwoordigers van de werkgevers- en werknemersorganisaties moeten bij betrokken worden. Dat roept bij mij de vrees op dat het opnieuw om een verzuilde instelling zal gaan en dat wij misschien binnenkort twee open universiteiten zullen hebben in Vlaanderen, een katholieke en een niet-katholieke, en wij dan opnieuw het idiote beeld van verzuiling en opsplitsing zullen kennen.

Inzake het wetenschappelijk onderzoek had ik u graag gezegd dat men weliswaar de Vlaamse Raad voor het Wetenschapsbeleid heeft opgericht maar dat zelfs bij de oprichting van die Raad uit de toespraak van Minister Geens, Voorzitter van de Executieve, gebleken is dat wij in feite nergens staan en geen of zeer weinig bevoegdheid hebben.

Minister Geens zegt wel dat hij voor Vlaanderen op korte termijn alle middelen voor het toegepast wetenschappelijk onderzoek opeist, hij geeft zelfs toe dat de Vlaamse achterstand bij de

Coveliers

verdeling van de nationale kredieten over de Vlaamse instellingen zeer groot is, maar waar blijven de daden? Uit het verslag van de VLIR, de Vlaamse Interuniversitaire Raad, blijkt dat Vlaanderen in plaats van erop vooruit te gaan, mede ten gevolge van de manoeuvres van de heer Maystadt, telkens weer achteruitgaat. U zal, mijnheer de Minister, met mij akkoord gaan dat de manier waarop de huidige Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid deze zaken aanpakt in ieder geval voor de Vlaamse universiteiten en het wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen nefast is. Dat wordt door iedereen toegegeven.

Mijnheer de Voorzitter, ik zal uit collegialiteit tegenover mijn fractiegenoten enkele paragrafen van mijn uiteenzetting weglaten.

Iedereen gaat erover akkoord – er werd zelfs een protocol ondertekend door alle partijen behalve door Agalev, dat zich op dat gebied unitair opstelt – . . .

Mevrouw N. Maes : Niet tijdens de onderhandelingen.

De heer H. Coveliers : . . . dat het onderwijs dient te worden gefederaliseerd. Wij moeten toch logisch blijven. Indien 124 kamerleden – meer dan de helft van het Belgisch Parlement – en evenredig evenveel Senatoren, zeggen dat het onderwijs moet worden gefederaliseerd – en als het geen schizofrenen zijn die van standpunt veranderen naargelang ze zich in de Vlaamse Raad of in het Belgisch Parlement bevinden, dan kan het niet anders of dat onderwijs moet worden gefederaliseerd. Nochtans gebeurt het niet en ik zie daarvoor maar één verklaring, namelijk dat de meerderheid van deze Vlaamse Raad, toevallig of niet, ook de meerderheid van het Belgisch Parlement uitmaakt. Men stelt zich anders op naargelang men in de Vlaamse Raad is of in het Belgisch Parlement. Ik wens hier wat het onderwijs betreft de verantwoordelijkheid vast te leggen voor die beperkte bevoegdheid. Het is door de houding van de CVP dat de herziening van artikel 59bis van de Grondwet niet werd gerealiseerd. Zij had daarvoor een

motief, namelijk dat zij liever de macht behield in de hele Belgische onderwijssector dan ervoor te zorgen dat de Vlaamse Gemeenschap de volledige onderwijsbevoegdheid krijgt. Het is om de PSC terwille te zijn, de Waalse zusterpartij, dat de CVP steeds opnieuw de federalisering van het onderwijs blokkeert.

Ik vrees, mijnheer de Minister, dat aangezien u tot deze laatst genoemde partij behoort en de unitaire Minister van Onderwijs, Nederlandse afdeling, ook tot diezelfde partij behoort, het vooruitzicht dat u als Minister een volledige dagtaak met volledige bevoegdheid zult hebben u niet bijzonder gunstig stemt. (**Applaus bij de Volksunie**)

Mevrouw M. Panneels-Van Baelen : Mijnheer Coveliers, uit uw betoog blijkt dat u de vrije schoolkeuze van de ouders onderschat.

De heer H. Coveliers : Mevrouw, dat heeft met de vrije keuze van de ouders niets te maken. Wanneer de Vlaamse Gemeenschap haar onderwijs in Vlaanderen regelt en als er eventueel in Vlaanderen iemand zijn kind in Wallonië naar school wil sturen, waar het onderwijs door de Walen wordt geregeld, moet dat perfect mogelijk zijn. Maar u bedoelt dat wij ervoor moeten opdraaien, dat u dit voor de katholieke scholen in Wallonië wil doen. Dus u laat de Vlamingen opdraaien voor uw Waalse vrienden.

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer Coveliers, u doet het uitschijnen alsof de Minister de Franstaligen bevoordeelt inzake wetenschapsbeleid. Ik hoop dat u het antwoord van de betrokken Staatssecretaris hebt gelezen.

De heer H. Coveliers : Ja natuurlijk.

In het verslag over de werkzaamheden van 1985 van de Vlaamse Interuniversitaire Raad – dat pas is verschenen – wordt gezegd dat de achterstand niet wordt ingelopen, integendeel, deze achterstand vergroot. Dit gebeurt op een perfide manier, namelijk door het feit dat de opsplitsbare materies zo klein mogelijk worden ge-

houden en dat zoveel niet-opsplitsbare materies behouden blijven – bewust of onbewust, maar ik neem aan dat men dat onbewust doet – waardoor de Franstalige universiteiten worden bevoordeeld.

De Voorzitter : De heer Vandersmissen heeft het woord.

De heer E. Vandersmissen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, geachte collega's, namens mijn fractie houd ik eraan de verslaggever te danken voor zijn degelijk verslag.

Wanneer wij het totnogtoe gevoerde beleid van de Minister evalueren, kunnen wij niet anders dan de maatregelen en initiatieven die hij op deze korte termijn reeds heeft genomen, toejuichen.

Inderdaad, waar tijdens de vorige legislatuur de materies cultuur en onderwijs behoorden tot de bevoegdheid van dezelfde Minister, opteerde de huidige Executieve voor twee onderscheiden Ministers.

Hoewel onze fractie geen voorstander is van een groot aantal kabinetten – ook niet binnen deze Vlaamse Executieve – heeft de huidige ontkoppeling als voordeel dat er waarschijnlijk meer aandacht zal en kan worden besteed aan de sector onderwijs en vorming.

Een duidelijk voorbeeld hiervan is aangetoond daar, zowat een maand geleden, in de schoot van het Vlaams Economisch-Sociaal Overlegcomité een akkoord werd bereikt.

Er werd overeengekomen een reeks voorstellen voor bijkomende vormings- en opleidingsinitiatieven uit te werken. Deze nieuwe initiatieven zullen voorzien in :

- aanmoediging van onderwijsinstellingen om de relatie onderwijs-arbeidsmarkt te versterken ;
- experimenten met inloopbanen waarbij leren en werken worden gecombineerd ;
- uitbreiding van de mogelijkheden voor VDAB om bijkomende initiatieven inzake beroepsopleiding in eigen

Vandersmissen

centra en in de ondernemingen zelf ;

– sterkere begeleiding van startende zelfstandigen en ondernemers ;

– bij komende specifieke initiatieven voor bijzondere doelgroepen, onder meer migranten en langdurig werklozen.

Met meer dan gewone belangstelling ziet onze fractie uit naar de resultaten die de speciale werkgroep hieromtrent tegen eind juni zal weten te concretiseren.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, met betrekking het eerste initiatief voorgesteld door VESOC meent onze fractie dat het onderwijs in Vlaanderen – nu meer dan ooit – beter moet afgestemd worden op het bedrijfsleven.

Verscheidene studies tonen aan dat door een betere vorming en een betere afstemming onderwijs-bedrijfsleven, de tewerkstelling, vooral van de laagstgeschoolden, kan verbeterd worden.

Ook moet verder werk worden gemaakt van de experimenten met inloopbanen, waardoor een vlotte overgang mogelijk wordt gemaakt van de schoolklassen naar het bedrijfsleven.

Mijnheer de Minister, ik wil hier van de gelegenheid gebruik maken om nog eens te pleiten voor een „Open Universiteit”.

Hoewel mijn tussenkomst reeds enkele dagen klaar is, las ik deze morgen, tot mijn genoegen, in het persoverzicht dat gisteren door de Vlaamse Executieve zou besloten zijn tot het oprichten van een ministeriële werkgroep ter zake.

Vele leden van deze Raad zijn in het verleden hierover reeds meermaals tussengekomen.

Toch vind ik het nuttig nog eens het lovenswaardig initiatief te schetsen.

De Open Universiteit is een Nederlands initiatief dat iedereen de kans biedt om thuis en op eigen tempo een universitair diploma te halen. Dit di-

ploma heeft dezelfde waarde als een diploma dat behaald wordt als men het traditionele universitair onderwijs volgt.

Ook bestaat de mogelijkheid een studie te volgen **zonder** de bedoeling om een diploma te behalen.

Het onderwijs gebeurt met schriftelijke cursussen en in de studiecentra kan men beroep doen op studiebegeleiders en gebruik maken van aanvullende leermiddelen zoals video en computers.

In Nederland volgen zowat 15.000 studenten deze studiemethode, en nog eens 14.000 staan op de wachtlijsten.

De Vlaamse Interuniversitaire Raad sloot in 1984 een overeenkomst met de Open Universiteit van Nederland. Met deze overeenkomst werd het mogelijk dat in België woonachtige personen de Nederlandse „Open Universiteiten” kunnen volgen aan dezelfde voorwaarden als de Nederlanders.

Bijgevolg wil ik er hier bij de Minister op aandringen de mogelijkheid te onderzoeken om ook „Belgische diploma's” af te geven.

Ook zouden de cursussen moeten worden samengesteld door Vlaamse professoren.

In universitaire kringen blijkt grote belangstelling te bestaan voor de „Open Universiteit”.

Ook vele ambitieuze mensen die hetzij zich willen vervolmaken, hetzij in hun jeugd niet de mogelijkheid hebben gekregen een universitair diploma te behalen, moet de mogelijkheid worden geboden zich „hogere te scholen”.

Meer in het algemeen meent de PVV-fractie dat het onderwijs een dubbele taak heeft.

Enerzijds is het een persoonlijk recht, voor de zelfrealisatie van elke mens als volwaardige persoon. Anderzijds heeft het onderwijs ook een sociale opdracht. Het moet alle capaciteiten en begaafdheden van de mensen ontwikkelen om een voortdurende aanpassing aan de veranderende samen-

leving te verzekeren.

Het onderwijs moet er dus allereerst op gericht zijn de mens te helpen om – mede dank zij zijn praktijkervaring – zinvol te functioneren als individu en als lid van de ruimere gemeenschappen waarvan hij deel uitmaakt.

Aan de diverse vormen van onderwijs, met inbegrip van de permanente vorming, moet een ontwikkelingsplan ten grondslag liggen, dat vooral rekening houdt met de verwachte ontwikkeling van de economische en van de sociaal-culturele sector. Deze onderwijsplanning moet tevens betrekking hebben op de financiering.

Terwijl het principe moet gelden dat budgettaire krenterigheid in verband met het onderwijs te verwerpen is, moet de planning de nodige rationaliseringsmaatregelen bevatten, die ervoor zorgen dat de beschikbare gelden op doelmatige wijze worden besteed.

Meer in het bijzonder moet in het onderwijs-ontwikkelingsplan aandacht worden geschonken aan een betere afstemming van het onderwijs op de maatschappelijke mogelijkheden en behoeften, en van het verwachtingspatroon van jongeren op de maatschappelijke realiteit.

Mijnheer de Minister, het zal een taak zijn voor u hier werk van te maken door voor deze behoeften oplossingen te vinden en ter zake voorstellen uit te werken.

Met betrekking tot de permanente vorming is onze fractie van mening dat de huidige structuren ontoereikend zijn en dat er een samenhangende visie ontbreekt op het bij- of omscholen voor diegenen die reeds aan het arbeidsproces hebben deelgenomen.

De huidige experimenten met basiseducatie – waarvoor diverse groeperingen enorme inspanningen leveren – dienen te worden geharmoniseerd en geïntegreerd in de bestaande onderwijsstructuren.

Mijnheer de Minister, hiervoor moet u samen met uw collega Minister Dewael een degelijk voorstel uitwerken

Vandersmissen

voor de toekomst. Immers, allen die reeds een aantal jaren arbeid hebben verricht, alsook de vrouwen, die een periode aan de opvoeding van hun kinderen hebben besteed, moeten de kans krijgen om verder deel te nemen aan het onderwijs waarvoor zij zich hebben gekwalificeerd.

Daartoe moeten geschikte instellingen bestaan, liefst in het kader van de reeds bestaande, moeten doelgerichte programma's van korte duur worden uitgebouwd en moeten de leraars bijzonder worden opgeleid.

Met betrekking tot het „Fonds voor Onderwijs en Vorming” lees ik in de begroting dat een vastleggingsmachtiging wordt verleend ten belope van 100 miljoen frank.

Graag had ik van de Minister vernomen :

1. Hoe dit Fonds is samengesteld ?
2. Wat in het amendement van de Vlaamse Executieve bij artikel 52 wordt bedoeld met „tot al wat dienen kan in het raam van het onderwijs- en vormingsbeleid van de Executieve, ongeacht de aard van de ten laste te nemen uitgave” ? Graag een verduidelijking.
3. Welke projecten zijn door dit Fonds subsidieerbaar ?
4. Is het bedrag van 100 miljoen frank, volledig ten laste van de Vlaamse Gemeenschap, of wordt hier tussengekomen door de Europese steunfondsen ? Zo ja, in welke mate ?

Tot besluit van mijn betoog verzoek ik de Minister tijdens deze legislatuur op een intensieve en creatieve wijze op zoek te gaan naar nieuwe impulsen die kunnen bijdragen tot een permanente vorming van de mensen in Vlaanderen.

Zijn beleidsnota is hiertoe een stap in de goede richting. (**Applaus bij de meerderheid**)

De Voorzitter : Mevrouw Van Puymbroeck heeft het woord.

Mevrouw M. Van Puymbroeck (op de

tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, zoals collega Coveliers wilde ik beginnen met het artikel 59bis. Inderdaad, ik ga met hem akkoord en zal het dus niet herhalen, maar toch geloof ik dat er iets is dat buiten die zeven uitzonderingen valt. Daarom wil ik een punt aan de orde stellen dat volgens mij niet de onderwijsstructuur maar veel-er opvoeding en opvang van kinderen betreft.

Uit onze ondervinding is gebleken dat meer en meer kindereop school komen en niet in staat zijn 's morgens hun aandacht bij de lessen te houden. Ik geef enkele voorbeelden uit de praktijk.

Een klas in een college, met jongens van 14-15 jaar. De leraar geeft les en krijgt geen aandacht. Ook de leraar van het tweede uur merkt een zekere verstrooidheid, maar gaat er niet op in. De derde leraar stopt zijn les na een paar minuten en vraagt wat er schort. De jongens vertellen dat ze vlak voor de school een grote herdershond zagen overrijden en een meisje ter nauwernood aan het gevaar ontsnappen. Zij waren daar zo door getroffen dat zij niet meer konden opletten. Een jongen begint te snikken en brengt het verhaal van zijn vriend die een paar weken voorheen gestorven is, doodgereden. De leraar sprak een kwartier met zijn jongens over leven en dood, over verantwoordelijkheid in het verkeer, en nadien werd de les voortgezet.

Nog een ander voorbeeld : in een meisjesklas lijkt een schrandere kind met haar gedachten elders te zitten. Na de les heeft ze een kort gesprek met de lerares. Zij vertelt dat haar ouders die nacht tot handtastelijkheden zijn gekomen. Zij hebben serieus gevochten. Haar klein broertje en zusje hadden angst. Ook zij had angst. Zij weet niet hoe ze de zaak moet aanpakken en blijft met het probleem zitten indien ze niet met de lerares had kunnen spreken.

Daarom zou ik willen pleiten voor asielrecht op school. Daarmee bedoel ik een plaats, een tijd en een mens waarbij het kind of de jonge mens zich kan terugtrekken. Op het ogenblik

zijn er een dertigtal scholen in Vlaanderen, zowel rijksscholen als vrije scholen, die dit systeem al toepassen met gunstig resultaat.

Een kind dat met een zeer grote bewogenheid, een zeer groot verdriet, zelfs met zijn eerste grote verliefdheid op school komt, kan in de klas niet volgen en krijgt dan het recht te vragen zich een half uurtje of een uurtje er- gens in de school terug te trekken en daarbij, zo nodig, een beroep te doen op een leerkracht, een lid van het personeel – ook van het onderhoudspersoneel –, eventueel leerlingen. Het is belangrijk dat het kind op dat ogenblik, indien het zulks wenst, een beroep kan doen op een vertrouwenspersoon.

Waarom noem ik ook het onderhoudspersoneel ? 'Hier wil ik ook een voorbeeld uit de praktijk geven van vorig jaar.

Een Limburgse school die tot aan de grote vakantie uitsluitend jongens als leerlingen had en ook mannelijke leerkrachten, heeft vanaf het eerste middelbaar ook meisjes aangenomen. Een meisje verlaat de klas en zoekt toevlucht bij de enige vrouwen die in de school te vinden zijn, namelijk in de keuken. Zij krijgt voor de eerste keer haar maandstonden. Zij werd prachtig ontvangen door het keukenpersoneel en om te vieren dat zij nu ook een vrouw geworden was, hebben zij die namiddag in de keuken extra pannekoeken gebakken. De directeur van die school vertelde ons dat hij zich er op betrappt soms snuivend in de gang te lopen om te weten of er geen pannekoeken zijn.

Dit lijken allemaal kleine zaken die echter in het leven van kinderen heel belangrijk zijn.

Vóór twee jaar verklaarde één van de eminente sprekers op een colloquium over zelfdoding bij jongeren, dat trouwens doorging onder de auspiciën van één van onze Vlaamse Gemeenschapsministers, dat de idee van asielrecht gewoon geniaal was en jongeren effectief kan helpen, neen, al geholpen heeft om zelfdoding te voorkomen, maar vooral geholpen om gelukkiger te leven. Daarom vraag ik de Minister van Onderwijs deze mogelijk-

Van Puymbroeck

heid grondig te onderzoeken.

Mijnheer de Minister, voor migrantenkinderen bestaat er nog een specifiek probleem in die zin dat zij op school voorbeelden krijgen van onze cultuur en ons leven. Als die kinderen 's avonds thuis komen en hun ouders vragen wat zij geleerd hebben, kunnen zij in vele gevallen niet antwoorden zonder hun ouders te kwetsen of in hun weten of in hun geloven, en beginnen dan te fantaseren en te liegen. Dit is ook een vorm van zelfverdediging.

Deze kinderen worden eigenlijk schizofreen. Ik heb dat ondervonden met verschillende Marokkaanse kinderen en jongeren die daarvan trouwens zelf overtuigd zijn. Zij zelf hebben mij terecht op dit gevaar gewezen. De vraag is of wij in scholen met veel Islamitische kinderen niet moeten proberen voorbeelden uit hun leefcultuur te gebruiken. Ten slotte moeten die kinderen ook worden opgevoed. Daar zij allicht niet naar hun land van oorsprong zullen terugkeren, moeten zij worden opgevoed voor een toekomst in ons land. Wij zullen later niet begrijpen waarom ze liegen en we zullen er zelf de aanleiding toe gegeven hebben. Wij vragen hier de speciale aandacht van de Minister voor. **(Algemeen applaus)**

De Voorzitter : De heer Breyne heeft het woord.

De heer P. Breyne (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik moge mij veroorloven aan de geachte Minister zeer beknopt een drietal concrete vragen betreffende de sectie kunstonderwijs te stellen.

1. Een eerste vraag betreft de programmatiemogelijkheden. U hebt, mijnheer de Minister, in de Commissie verklaard dat de sectie 31 nominatief een belangrijke stijging kent, die in hoofdzaak een gevolg zou zijn van een inhaalbeweging in de uitbetaling van de toelagen aan de inrichtende machten.

Vermits de cijfers inzake de aangroei van de weddetoelagen tussen 1985 en

1986 verschillen vertonen tussen de verschillende categorieën van inrichtingen, en mits principieel de weddetoelagen maandelijks aan alle inrichtende machten, behalve aan de zogenaamde muziekscholen tweede categorie, dienen uitgekeerd te worden, zal mijns inziens ook de uitbreiding van het lessenpakket van sommige inrichtingen, meer bepaald deze voor het muziekonderwijs, in deze aangroei een rol hebben gespeeld.

Wij juichen iedere tegemoetkoming inzake noodzakelijke en dringende uitbreidingen toe, maar moeten ook constateren dat de combinatie van enerzijds het principieel blokkeren van het aantal lessuren voor de inrichtingen met beperkt leerplan met anderzijds de krachtens artikel 13 van het ontwerp van decreet ingevoerde versoepeling tot heden, ongetwijfeld meer ten goede komt aan bepaalde inrichtingen dan aan andere.

Het lijkt ons dan ook aangewezen dat de normale toepassing van het normenstelsel wordt hersteld, zij het dan dat deze zo nodig gepaard gaat met de mogelijkheid om de aangroei van de uitgaven te beperken maar dan volgens regels die voor alle inrichtingen eenvormig zijn.

Graag vernam ik dan ook of de Minister overweegt om tegen het schooljaar 1987-1988 een rationalisatie- en programmatieplan op te stellen voor het kunstonderwijs met beperkt leerplan, zoals ook voorgaande sprekers hebben gevraagd, samen met een normenstelsel dat aangepast is aan de bepalingen van dit rationalisatie- en programmatieplan.

Kan u daarenboven bevestigen dat er tegen het schooljaar 1986-1987 voor de inrichtingen met beperkt leerplan geen andere besparingsmaatregelen meer zullen uitgevaardigd worden dan deze van de blokkering van het lestijdenpakket ?

Om het volgende schooljaar goed te kunnen voorbereiden is het immers onverantwoord dat tijdens de vakantieperiode nog nieuwe besparingsmaatregelen zouden worden voorbereid zonder dat de noodzaak daaraan tijdens de bespreking van deze begroting zou zijn aangetoond.

Een tweede vraag betreft de structuurhervormingen die worden voorbereid. Ik zal hier kort zijn, gezien ook anderen daar al hebben over gesproken.

De door uw voorganger geïnstalleerde ronde-tafelconferentie voor het muziekonderwijs en de commissie ad hoc voor het onderwijs in de beeldende kunsten hadden als opdracht een inventaris op te stellen van de belangrijkste problemen en tevens beleidsvoorbereidend werk te leveren.

Graag vernam ik van de Minister of bedoelde commissies hun eindrapport reeds hebben ingediend ?

In bevestigend geval, kan u ons meedelen welke de voornaamste voorstellen zijn die door bedoelde commissies werden geformuleerd in verband met : het kunstonderwijs met beperkt leerplan, het kunstsecundair onderwijs met volledig leerplan, het hoger kunstonderwijs met volledig leerplan en ten slotte de pedagogische leergangen ?

Is het de bedoeling van de Minister om tegen het schooljaar 1987-1988 een structuurhervorming door te voeren en zo ja, voor welke van voormelde niveaus ?

Zal tegelijkertijd het rationalisatie- en programmatieplan, waarvan zojuist sprake, worden voorbereid ?

Zal u vooraf besprekingen voeren met de bevoegde Minister van de Franstalige Gemeenschap, of zal u werken met de nationale Minister van Onderwijs, wat het gevaar inhoudt dat op nationaal vlak zal onderhandeld en beslist worden over de structuur van het Vlaamse kunstonderwijs ?

Een laatste vraag betreft de muziekscholen van tweede categorie.

In Vlaanderen bestaan nog 34 muziekscholen van tweede categorie die niet onder de toepassing vallen van de wet op het Schoolpact, in tegenstelling tot de inrichtingen van eerste categorie, de zogenoemde muziekacademies.

Ik wil er nogmaals op wijzen dat deze muziekscholen, die bijna uitsluitend gemeentelijke inrichtingen zijn, ge-

Breyne

discrimineerd zijn in vergelijking met de inrichtingen van eerste categorie, op volgende punten : de toelagen worden met grote vertraging betaald zodat de gemeenten extra uitgaven moeten doen om de bezoldiging van de personeelsleden van de muziekscholen te financieren ; het in voorbereiding zijnde statuut van het gesubsidieerd onderwijzend personeel zal niet van toepassing zijn op het personeel van de muziekscholen, wat tot ingewikkelde en delicate situaties in de gemeenten zal leiden ; de regeling inzake terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking en reafectatie is niet van toepassing op het personeel van de muziekscholen.

Gelet op de blokkering van het lestijdenpakket zou een gelijkstelling van het statuut van de muziekscholen van tweede categorie met dat van de inrichtingen van eerste categorie geen nadelige financiële weerslag hebben voor het budget in de Vlaamse Gemeenschap.

Het verschil inzake peil van de studies, dat thans wordt ingeroepen om het onderscheid tussen beide categorieën van muziekscholen te verantwoorden, is geen geldig argument : ten eerste, omdat het ook bestaat bij de inrichtingen voor beeldende kunsten met beperkt leerplan, die echter alle onder de toepassing vallen van de wet van 29 mei 1959 en ten tweede omdat het peil van de studies van alle onderwijsinrichtingen, die onder toepassing vallen van de wet van 1959, wordt gecontroleerd door de Rijksinspectie en aanleiding kan geven tot sancties indien het onvoldoende is.

Is de Minister dan ook bereid een initiatief te nemen om de muziekscholen van tweede categorie onder toepassing te brengen van de wet van 1959 volgens een snellere procedure dan de huidige, met name gunstig advies van de rijksinspectie en eensluidend advies van de adviescommissie voor het muziekonderwijs, in afwachting van een wijziging van de wet van 29 mei 1959 ? De wijziging van de wetgeving ingevolge de Schoolpactprocedure is niet zo eenvoudig. Ik dank de Minister bij voorbaat voor een concreet ant-

woord op deze vragen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De Voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, laat ons spreken over het onderwijs, ons aller bekommernis. Mochten wij dit maar, is eigenlijk een eerste vaststelling, maar de heer Coveliers heeft het er al uitvoerig over gehad en ik ga niet in herhaling vallen.

Alleen moet het ons van het hart dat de Minister in zijn richtlijnennota wel gepleit heeft voor een streven naar eenmaking van de permanente vorming en het onderwijs maar dat wij daar eigenlijk de structuren en de bevoegdheid niet voor hebben.

In de sector Vorming wordt al lang gepleit voor ontgrenzing en voor coördinatie. De Gemeenschapsminister van Onderwijs en Vorming heeft echter magere bevoegdheden inzake onderwijs maar heeft daarentegen wel een aantal bevoegdheden inzake vorming. Of deze hiermede op het terrein zoveel verbeterd is, kunnen wij ons wel afvragen want aan de ene kant willen wij een concept van een globaal educatief beleid, wat zou veronderstellen dat wij ook de bevoegdheid hebben over het volledig terrein van het onderwijs en dit is tot op heden niet het geval. Aan de andere kant heeft men de vorming zelf nog eens gesplitst : men heeft de Gemeenschapsminister van Onderwijs en Vorming een aantal terreinen toevertrouwd en andere aan de Gemeenschapsminister van Cultuur die geregeld worden door de decreten die op het ogenblik bestaan.

Daarbij moeten wij vaststellen dat uw bevoegdheden, mijnheer de Minister, nog eens uitgehold worden want het is in de sector Vorming een oud zeer dat al wat het educatief verlot betreft in feite vrijwel volledig nationaal wordt bepaald, de regeling maar ook de erkenning van de instellingen die voor het verstrekken van cursussen die voor dit educatief verlot in aanmerking komen. Wij staan zelfs voor de verregaande overheersing, om niet te zeggen hegemonie, van werkgevers- en werknemersorganisaties en moe-

ten tot de conclusie komen dat een instelling door de Vlaamse Raad zelf opgericht niet in aanmerking kan komen voor het geven van cursussen in dit kader omdat ze voor de erkenningscommissie moet komen. Wie van de vakbond is of ermee samenhangend zijn belangen kan introduceren via de vakbondsorganisaties, krijgt automatisch de gevraagde erkenning. Wie dit niet kan, blijft op het bankje zitten. De sector die zeer veel blijik heeft gegeven van grote bewogenheid voor kansarmen, laaggeschoolden en andere categorieën die u ook als prioritair naar voor schuift wordt nu kunstmatig uitgesloten door een nationaal geregeld koninklijk besluit dat een aantal instellingen verhindert op het terrein op te treden.

Mijnheer de Minister, laat ons vragen stellen over die dingen die geen geld kosten maar inventiviteit vragen. Sedert de afschaffing van het dwaze en niet-efficiënte maturiteitsexamen – het is goed dat dit is gebeurd – is in Vlaanderen de discussie opgelaaid over de wijze waarop in de toekomst het toegang verlenen tot de universiteit moet worden geregeld. Bij de vaststelling dat het onderwijs veel geld kost, wat ook na de besparingsmaatregelen die zeer zwaar ingrijpen nog het geval zal zijn, wordt ook de vraag gesteld naar de kwaliteit van ons onderwijs. De pleidooien voor een kwaliteitsonderzoek kunnen samenvallen met de vraag naar een nationale test. Dit is een persoonlijke bedenking omdat ik vind dat het de moeite waard is te onderzoeken of ons onderwijs in Vlaanderen werkelijk die kwaliteit aflevert die men er mag van verwachten. In Nederland bestaat een systeem waarbij de leerlingen uit het secundair onderwijs gezamenlijk een nationale test ondergaan en een nationaal erkend diploma wordt afgegeven. In ons land, met zijn netten, zie ik dat niet gebeuren. Ik vrees dat er teveel gevoeligheden en historisch gegroeide omstandigheden dat verhinderen. Het zou echter een goede zaak zijn indien wij met zijn allen over de kwaliteit van ons onderwijs een aantal vragen zouden durven stellen en zouden durven zoeken naar mogelijkheden om die kwaliteit te verbeteren.

Een derde vraag die ik wens te stellen

Maes

betreft de open universiteit. Met dit lichtorgel in de buurt moet ik er wel rekening mee houden dat de minuten zeer snel verstrijken.

De Voorzitter : De spreektijdbepaling werd opgelegd in het belang van de collega's.

Mevrouw N. Maes : Dat begrijp ik wel, mijnheer de Voorzitter.

Ik was aangenaam getroffen, mijnheer de Minister, toen ik in de kranten de oprichting vernam van een Adviesraad voor het Open Hoger Onderwijs. Ik heb echter tevergeefs gezocht naar een band met wat reeds bestaat. Wij vonden het erg dat wij de kans misten mee aan te pikken toen Nederland startte met de open universiteit. De VLIR heeft dan op eigen initiatief een aantal noodmaatregelen getroffen en in 1985 heeft men aan de bestaande samenwerking met Nederland toch een zekere allure gegeven door de begeleiding te verbeteren. Er is nu een zekere structuur en u stelt nu voor met iets nieuws te beginnen. Wij gaan uit van het principe dat de samenwerking met Nederland, en mogelijk ook met andere buitenlandse universiteiten, moet bewaard blijven. De open universiteit, of noem het open hoger onderwijs, mag niet worden beperkt tot het tweede-kans-onderwijs maar moet ook permanente vorming mogelijk maken. Hierbij mag niet worden uitgegaan van verzuilde situaties. Wij pleiten dan ook voor pluralisme.

Wij vinden in de krant niet veel terug van onze principes maar ik veronderstel dat het toch niet teveel gevraagd is dat u ons in dit halfroond zou mededelen door welke principes u zich in uw opzet laat leiden. Wat gaat er gebeuren met de bestaande structuur? Gaat men die bewaren of zal men ervoor zorgen dat de samenwerking verder wordt uitgebouwd?

Met argusogen heb ik uitgekeken naar de samenstellers. Een paar minuten geleden heb ik onze kritiek en die van de educatieve sectie geuit op de erkenningscommissie die over dat educatief verlot en de erkenning van de cursussen moet beslissen. Ik heb daar gewezen op de hegemonie van werk-

gevers en werknemers. Ik zie dat ook hier de werknemers- en werkgeversorganisaties nominatim vermeld staan bij de leden van het adviescomité. Op zich hebben we daar niets op tegen, maar ik zou willen vragen met de gevoeligheden en met de finaliteiten rekening te houden en zeker geen hegemonie toe te kennen aan deze organisaties als het gaat om de uitbouw van de open universiteit of van het open hoger onderwijs.

Mijnheer de Voorzitter, de maatregelen inzake onderwijs hebben sinds lang onze diepgaande bezorgdheid weggedragen. Wij staan nu voor een belangrijke wijziging. De mentaliteit die zich in Vlaanderen en Wallonië altijd anders heeft getoond, leidt vandaag ook tot barsten in het unitaire bolwerk van de Guimardstraat. Waarschijnlijk zullen de mensen van de PSC die de federalisering van het onderwijs belet hebben, daarover vandaag spijt hebben. In elk geval blijft onze prangende vraag: wat gaat u als Vlaamse Regering doen om dit gesprek over die federalisering van het onderwijs voor te bereiden? Er zijn beloften afgelegd, wij zouden een aantal protocollen die wij niet alleen hebben getekend, effectief op het terrein waarmaken die de federalisering voorbereiden. Hoever staat het daarmee?

U weet dat wij steeds enthousiaste voorstanders zijn geweest van de Autonome Raad voor het Rijksonderwijs. Daarover is tegenwoordig weinig nieuws. Wij hebben vandaag vernomen dat collega Baldewijns een interpellatieverzoek heeft ingediend waarin hij de vraag stelt naar het feitelijk bestaan, maar niet in rechte, van dit „voororgaan”. Is men aan Vlaamse kant van plan de oppositie bij deze Autonome Raad te betrekken of zal men hem als een onderonsje tussen twee partijen blijven beschouwen?

Mijnheer de Voorzitter, ik zie dat het rode lampje gaat branden, dat is voor mij het teken om deze tribune te verlaten. Ik ben er zeker van dat de onderwerpen die wij vandaag hebben aangesneden nog lang onze belangstelling zullen wegdragen. Het is dus niet erg dat wij de materie niet hebben uitgeput, maar wij beklagen het

ons dat u als Onderwijsminister niet meer bevoegdheden hebt. Wij wensen u deze bevoegdheden toe. Maar in de eerste plaats wensen wij u vechtlust toe om samen met allen die autonoom Vlaams onderwijs willen veroveren, deze bevoegdheden niet alleen in de feiten, maar ook in rechte waar te maken. In afwachting kunnen wij uw begroting niet goedkeuren. (**Applaus bij de VU**)

De Voorzitter : De heer Diegenant heeft het woord.

De heer A. Diegenant (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, als niet-lid van de Commissie Onderwijs, maar daarom niet minder bekommerd om onderwijszaken, wil ik een korte uiteenzetting houden over het beleid inzake school- en universitaire sport.

Met schoolsport bedoelen we de parascolaire, de naschoolse sport. Het is de sport die de leerlingen en studenten, aanvullend met hun curriculum wordt geboden.

Vooreerst willen we duidelijk stellen en voor zover nodig, dat het hier om een onderwijsbevoegdheid gaat.

In de totale vorming die de jongere via de school wordt geboden, krijgt de schoolsport een steeds voornamer plaats. Terecht trouwens, de schoolsport draagt bij tot de sociale, de karakteriële en de gezondheidsvorming van de jongeren. Ze vult een enorm bewegingstekort aan en leidt op tot actieve vrijetijdsbesteding.

De schoolsport, de interklasse- en interscholenontmoetingen moeten worden gestimuleerd.

In het basis- en secundair onderwijs, waar in Vlaanderen sedert jaren een stevige aanzet voor de schoolsport bestaat, dient deze activiteit via gepaste ondersteuning nog meer bevorderd.

In het hoger onderwijs, vooral dan buiten de universiteit, dient de studentensport uit de grond gestampt.

Maar ook voor de bestaande universitaire sportcentra dienen bij komende middelen voorzien.

De huidige middelen, de sociale gel-

Diegenant

den, toegekend via het nationale departement van Onderwijs laten niet toe, ook al wordt de beurs van de student aangesproken, de student zijn wekelijks noodzakelijke portie beweging of sport te bieden, laat staan, in voortreffelijke omstandigheden.

Bij de onmogelijkheid tot expansie, mijnheer de Minister, pleiten we dan ook voor verschuivingen binnen uw begroting, verschuivingen ten bate van de school- en studentensport.

Eerder beperkte verschuivingen, in verhouding tot grote begrotingsposten, zouden toelaten reeds heel wat tot stand te brengen.

Naast budgettaire, dringen we ook aan op decretale regelingen.

De situatie van de schoolsportfederaties NSVO, ROOS, GEPOS, die tot nog toe de schoolsport in Vlaanderen schraagden en op een zeer onderscheiden wijze door de Overheid werden ondersteund, vergt een decretale regeling inzake hun erkenning en subsidiëring.

Dergelijke regeling zou een waardering voor hun werking betekenen en tevens de kans bieden alle organisaties en alle kinderen gelijk te bejegenen. Het zou goed zijn mocht van dergelijke regeling spoedig werk worden gemaakt.

In tweede instantie zijn er de universitaire sportcentra ; ook voor hen dient een decretale regeling inzake erkenning en subsidiëring overwogen. Deze regeling kan worden uitgebreid tot de sport bedreven in de hogere, niet-universitaire instellingen.

Tot besluit wil ik zeggen :

ten eerste, de school- en universitaire sport is belangrijk ; ze betreft het overgrote deel van onze Vlaamse jeugd ; ze kan haar levenskracht ten goede beïnvloeden ;

ten tweede, budgettair en op het decretale vlak is op dit domein baanbrekend werk te leveren.

Het zou zeer velen een bijzonder geïnteresseerd doen, mijnheer de Minister,

mocht u op onze uitnodiging daartoe kunnen ingaan.

De Voorzitter : De heer Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Onderwijs en Vorming, heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, eerst en vooral wens ik degenen die hier het woord hebben gevoerd te bedanken omwille van de positieve manier waarop zij hun beschouwingen hebben verwoord. Tegelijkertijd, dat is een loffelijke gewoonte, wil ik de verslaggever bedanken voor de uitmuntendheid waarmee het verslag werd opgesteld. Daarmee doe ik tegelijkertijd eer aan een vorig verslag van de bespreking van de richtnota die niet in de openbare vergadering is gekomen. Dit verslag werd door dezelfde collega, met name de heer Piot, op een even goede wijze, namens de Commissie voor Onderwijs voorgelegd.

Mijnheer de Voorzitter, ik weet dat u er prijs op stelt dat het tijdschema wordt gerespecteerd. In alle stilte hebt u mij op het hart gedrukt mijn spreektijd in acht te nemen. Ik zal dit dan ook doen uit respect voor de collega's die nog op de volgende toelichting bij de begroting wachten.

De Voorzitter : Mijnheer de Minister, dit betekent niet dat de collega's geen antwoord moeten krijgen.

Minister T. Kelchtermans : Welnu, het is precies op dat antwoord dat ik heb gewacht. Dat maakt het voor mij gemakkelijker.

Zoals u weet werd zowel in de Vlaamse als in de nationale Regeringsverklaring de communautarisering van het onderwijs opgenomen. In de Vlaamse Regeringsverklaring stond dat zeer duidelijk. Ook de nationale Regering heeft in de regeringsverklaring toegezegd een uitdrukkelijke verklaring tot herziening van de Grondwet op te nemen. Tal van collega's hebben het woord gevoerd met betrekking tot het hoofdstuk communautarisering van het onderwijs. Vooraf wens ik te zeggen, voor diegenen die menen dat wij onze dagtaak onvoldoende kunnen vullen, wij daarmee geen enkel probleem hebben. Integendeel, er ligt

een enorm terrein uitnodigend open, niet alleen op het vlak van het onderwijs waar inderdaad heel wat gesprekken mogelijk zijn en ook gebeuren met onze collega Coens, met het oog op een systematische overheveling van de bevoegdheidspakketten die nu reeds mogelijk zijn, maar ook op het terrein van de vorming, waarop veel collega's terecht de aandacht hebben gevestigd. Twee collega's hebben vastgesteld dat er een wat onlogische combinatie is wat de bevoegdheden betreft. Tot mijn verwondering heb ik in het verslag van de bespreking van de onderwijsbegroting van 1985 gelezen dat de Commissie betreunde dat vorming en onderwijs niet bij elkaar hoorden. Ik neem aan dat degenen die hier vandaag hun droefenis over deze combinatie hebben verwoord misschien dezelfde zijn die het in 1985 in de omgekeerde richting hebben gedaan.

Wij hebben persoonlijk ervaren dat het een groot voordeel is onderwijs en vorming inderdaad bij elkaar te houden omdat zij zo met elkaar verbonden zijn. Ik steun degenen die menen dat men daarin nog verder moet gaan. Er zijn zeer vele raakvlakken tussen cultuur, onderwijs en vorming. Voor een aantal van deze raakvlakken is het nodig dat er bestendig wordt overlegd. Dit gebeurt. Sommigen beweren, op een denigrerende wijze, dat dit overleg gebeurt zoals waakhonden die elkaar in de gaten houden. Integendeel, het gebeurt op een zeer constructieve wijze waar de medewerkers van de beide kabinetten gelijktijdig een aantal voorstellen uitwerken die thans worden voorgelegd.

Met betrekking tot deze communautarisering van het onderwijs denk ik inderdaad dat wij nu reeds ervaren dat, de actualiteit leent zich daartoe op een bijzondere wijze, mochten wij het zelf kunnen doen en zelf kunnen organiseren, het heel wat gemakkelijker zou zijn. Wij stellen vast dat de huidige politieke toestand rond de onderwijsbesparingen, zoals zij werden uitgewerkt door de nationale Regering, volkomen verschillend zou zijn — ik heb geen moeite om dit hier te zeggen — indien de communautarisering van het onderwijs zou zijn doorgevoerd.

T. Kelchtermans

Daarenboven merken wij dat de Franstaligen, die tot vóór het tot stand komen van de vorige Regering hevige tegenstanders waren van de communautarisering, nu blijkbaar pleitbezorgers zijn van de overheveling. Men hoeft daarvoor de actualiteit maar te volgen en moet zich niet op een verdekte of oostentatieve wijze opstellen aan het Beursgebouw om dergelijke observaties te doen, mijnheer Coveliers. Zoals u op een ludieke wijze heeft gezegd, mijnheer Coveliers, is het onderwijs inderdaad principieel nu reeds overgeheveld. Het is ook juist dat er een aantal uitzonderingen voorzien zijn, zeven in aantal, die men vaak als grendel hanteert om te beletten dat er vooruitgang wordt geboekt.

Men kan bezwaarlijk nu reeds de specificiteit van de onderwijsverstrekking binnen elke Gemeenschap ontkennen, precies omwille van objectieve factoren. Er is een andere geografische situering, de structuur van de schoolbevolking en de opleidingsbehoeften zijn verschillend, er is de uiteenlopende inplanting, niet in het minst in het universitair onderwijs. Er zijn ook subjectieve factoren waarvoor wij uitermate gevoelig zijn, zoals de pedagogische vrijheid en de onderwijsvernieuwing. Ook dat zijn essentiële elementen die het dossier communautarisering van het onderwijs bij komende stimulansen moeten kunnen geven. Ook is er het argument dat de versnippering van beleidskrachten in het verleden misschien mogelijk was omdat er meer middelen waren, maar dit kan in deze tijd van schaarste aan middelen alleszins niet meer worden verantwoord. Tevens is er de dwingende noodzaak tot co-responsabiliteit tussen en de nationale overheid en de Vlaamse Gemeenschap op een aantal terreinen waar overleg en samenwerking noodzakelijk zijn. Zo zijn er het deeltijds leren en het alternerend leren, waar we mekaar voortdurend moeten vinden, de bijscholing van de leerkrachten op het vlak van de informatica, mediapolitiek binnen de scholen, het hoger open onderwijs, waar er een aantal deelaspecten zijn ook al wordt beweerd dat die materie exclusief tot de Vlaamse Gemeenschap behoort.

Toch zijn er een aantal raakvlakken, waardoor overleg is aangewezen : de participatie in het onderwijs, onderwijs voor migranten en vele andere waar we met de collega's van de nationale Regering een dialoog moeten aangaan. Ik weet dat het niet alleen de intieme wens maar de duidelijke wil is van collega Coens om zo spoedig mogelijk tot de communautarisering van het onderwijs te komen. Ik verwijs trouwens naar de opmerkelijke verklaring die hij heeft afgelegd bij de installatie van de Hoge Raad voor Artistiek Hoger Onderwijs, waar hij gezegd heeft dat men inzake kunstonderwijs voortaan bij zijn collega van de Vlaamse Gemeenschap zou moeten te rade gaan en hij geen enkele beslissing zou nemen die daar voorafgaandelijk niet als positief werd beoordeeld.

De andere hoofdstukken overloop ik even in diagonaal, mijnheer de Voorzitter. Ik kom straks nog even kort terug op de vragen gesteld in verband met het kunstonderwijs. Er werd onder meer gesproken over de besparingen die daar zijn toegepast. Alle besparingsmaatregelen die ingevolge nationale maatregelen werden voorgesteld zijn dus per definitie toegepast op het kunstonderwijs, behoudens een tweetal uitzonderingen, onder andere inzake de minimale schoolbevolking in het onderwijs met beperkt leerplan en inzake de organisatie van het hoger onderwijs van het korte en van het lange type, omdat deze classificatie in het kunstonderwijs niet bestaat.

Ten slotte is er het algemeen beheer waar wij ingevolge de herstellwet van 31 augustus 1984, die tot op heden niet werd uitgevoerd, de administratie hebben gevraagd na te gaan welke de repercussies en consequenties zouden zijn indien deze herstellwet wel zou worden toegepast.

Het visserijonderwijs is niet ter sprake gekomen, maar op uitdrukkelijk verzoek van de heer Desutter, die helaas niet kon blijven, voeg ik een tweetal beschouwingen toe. Ik dank ook de Voorzitter van onze Commissie voor de wijze waarop hij de werkzaamheden van de Commissie heeft geleid en voor de lof die hij aan de Commissie-

leden heeft toegezwaaid.

Wat het visserijonderwijs betreft, rijzen er twee grote problemen. Er is het deeltijds onderwijs waarvoor een oplossing werd voorgesteld. Deze zal worden geëvalueerd na een drietal jaar. Na een gesprek met al de betrokkenen zullen wij in de ene of de andere richting bijsturen. Er is ook het probleem inzake het navigatiecentrum. De visserskinderen zouden in vijf scholen op perfecte wijze een opleiding moeten krijgen, vooral wat de praktijk betreft. Ook hier hebben wij voorgesteld om via overleg tot een oplossing te komen die aanvaardbaar is voor de vijf scholen. Er zal ofwel een vaste plaats worden gekozen, ofwel zal een mobiel centrum op een schip worden geïnstalleerd. De besprekingen daarover zijn nog niet beëindigd.

De heer H. Schiltz : Het is bijna potstierlijk dat voor een kust van 60 km en een beperkte vissersbevolking er vijf visserijscholen moeten zijn.

Minister T. Kelchtermans : Wil u daarmee zeggen dat u pleit voor een fusie van deze vijf scholen ?

De heer H. Schiltz : Neen, voor een hergroepering.

Minister T. Kelchtermans : Wij zijn inderdaad voor een functionele hergroepering met het behoud van de eigenheid van ieder van de vijf scholen. Men moet echter contacten hebben gehad aan de kust om te weten hoe de gevoeligheden daar liggen. Men kan zich functioneel groeperen rond een aantal uitrustingen die nodig zijn en één van deze is het navigatiecentrum. Wij pleiten niet voor één of twee navigatiecentra, maar voor één navigatiecentrum. De Vlaamse Gemeenschap is bereid daaraan middelen te besteden als er een efficiënte organisatie komt.

De heer L. Vanhorenbeek : Als het navigatiecentrum op het vasteland komt, kan maar één school dit centrum gebruiken, de leerlingen van de andere scholen moeten zich dan naar dat ene centrum begeven. Zou het niet interessanter zijn het navigatiecentrum op een schip te installeren ?

Minister T. Kelchtermans : Dat is één

T. Kelchtermans

van de mogelijkheden die worden onderzocht. Dit voorstel draagt onze voorkeur weg, maar wij zijn als buitenstaander minder vertrouwd met de wensen van de vissers. Het voorstel wordt momenteel onderzocht en wij hopen tegen volgend schooljaar 1986-1987 een beslissing hieromtrent te kunnen mededelen.

In verband met de studietoelagen werden heel wat vragen gesteld, onder andere door de heer Laridon. Hij heeft trouwens een aantal suggesties gedaan. De drie parameters die hij heeft aangehaald zijn verwerkt in het voorstel tot hervorming van de studietoelagen voor het hoger secundair onderwijs. Vanzelfsprekend rijzen in dit verband ook vragen wat de studietoelagen voor het secundair onderwijs betreft. Wij hebben de Hoge Raad voor studietoelagen gevraagd na te gaan op welke wijze men ook in die zin het secundair onderwijs kan hervormen. Deze Hoge Raad houdt zich momenteel met deze opdracht bezig. Het is interessant om ook de evolutie van de studietoelagen even na te gaan. Dit jaar werden voor het hoger onderwijs 50.868 studietoelagen gevraagd; 49.768 dossiers werden afgehandeld, er blijven dus nog 1.100 dossiers te behandelen. Men zegt ons dat dit aantal normaal is en niet te vermijden.

In het secundair onderwijs liggen deze percentages allemaal rond 1,5 procent tot 5 procent in de provincie West-Vlaanderen met één grote uitschieter, namelijk de provincie Oost-Vlaanderen, waar wij 15,6 procent van de studietoelagen nog niet hebben betaald. Hier stelt zich een probleem van personeelssterkte dat binnen de kortst mogelijke tijd zal worden opgelost.

Bepaalde vertragingen kunnen door objectieve redenen worden verantwoord. Ten eerste, door de omschakeling naar het Centrum voor Overheidsinformatica waar de Vlaamse Gemeenschap voortaan haar uitbetalingen van studietoelagen zal concentreren, wat tot nu toe gebeurde bij het Ministerie van Onderwijs.

Ten tweede, de diensten voor de studietoelagen werden overgebracht

naar een ander gebouw, waardoor veertien dagen bij komende vertraging werd opgelopen.

Ten slotte was er de poststaking waardoor eveneens een vertraging van veertien dagen werd opgelopen zelfs voor uitbetaalde studietoelagen, die soms weken in de postzakken zijn blijven liggen.

In 1985-1986 was er ook een duidelijke stijging van de aanvragen om studietoelagen ten opzichte van 1984-1985. Er was eveneens een stijging van het aantal toegekende studietoelagen. In het secundair onderwijs was dat in 1984-1985 123.110; thans zijn er 5.000 meer. In het hoger onderwijs zijn er op dit ogenblik 2.000 méér per schooljaar. Het gemiddeld bedrag stijgt daarenboven met ongeveer 1.200 frank in het secundair onderwijs en in het hoger onderwijs met ongeveer 5.000 frank.

De verklaring voor dit groot aantal aanvragen ligt gedeeltelijk in het feit dat er in het schooljaar 1985-1986 een uitgebreide voorlichtingscampagne werd gevoerd.

Er werden meer aanvragen ingediend omdat meer personen via een bepaalde fiscale aftrek of ingevolge de crisis voor studietoelagen in aanmerking komen.

Wat de overdreven fiscale aftrek betreft wordt thans samen met de administratie nagegaan of dit op de ene of andere manier kan worden rechtgetrokken.

Er werden ook vragen gesteld inzake het open hoger onderwijs.

In de beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve was ook reeds sprake van het open hoger onderwijs. Ik citeer letterlijk wat in de beleidsverklaring staat: „Op het niveau van het hoger niet-universitair en van het universitair onderwijs kan het open hoger onderwijs een aangepaste mogelijkheid tot zowel het tweede-kans-onderwijs als tot om- en bijscholing”.

Wij hebbengemeend dat het goed zou zijn een ministeriële werkgroep op te richten, die wij „Open Hoger Onderwijs” hebben genoemd en niet „Open Universiteit”. Vele leden die daarover

vragen hebben gesteld hebben aangevoerd dat zij in dat opzicht de gevoeligheden van het thema kennen. Ook de heer Vandersmissen is er uitdrukkelijk blijven bij stilstaan.

Het HOBU is ter zake geïnteresseerde partij evenals de universiteiten.

Wanneer wij een dergelijk initiatief nemen zijn wij er van overtuigd dat wij dat moeten doen in samenhang met andere initiatieven gericht op laaggeschoolden. Collega Vandersmissen, u heeft daarop ook de aandacht gevestigd.

Dergelijke initiatieven kunnen eveneens worden genomen voor laaggeschoolden, waarbij ik verwijs naar de schakelprojecten.

Wanneer men het ene doet moet men het andere niet verwaarlozen. Wanneer wij open hoger onderwijs op het spoor zetten dan moeten de definitieve en juiste sporen ook worden getrokken op het niveau van het schriftelijk onderwijs en van de schakelprojecten, dus de projecten voor laaggeschoolden en dit om te vermijden dat men zou zeggen dat men eenzijdig projecten zou oriënteren naar diegenen die verondersteld worden meer mogelijkheden te hebben, wat niet altijd heel juist is.

Op een vraag van mevrouw Maes kan ik antwoorden dat wij datgene wat is voorbereid gaan betrekken in het project dat voorligt.

De ministeriële werkgroep heeft trouwens als opdracht om de inspanningen die werden geleverd en de begeleidingcentra die er reeds zijn binnen deze open universiteit, te integreren in het project dat men nu zou uitwerken. Wij geven er ook de voorkeur aan om ter zake samen te werken met de Open Universiteit-Nederland waarmee trouwens nog altijd intense contacten bestaan.

Wij betreuren ten zeerste dat zij eenzijdig het inschrijvingsgeld hebben verhoogd. Daardoor zal een deel van onze studenten worden afgeschrikt. Het inschrijvingsgeld op hetzelfde niveau brengen als dat van de Nederlandse studenten, terwijl wij vanuit onze eigen universiteiten nog de be-

T. Kelchtermans

geleiding moeten doen, houdt een zekere discriminatie in. Dit zal een nadelige invloed hebben op de vraag naar open hoger onderwijs.

De universiteiten zijn duidelijk vragende partij. Zij weten dat wanneer zij nu het initiatief niet nemen zij hun kans voor jaren verspelen. Zij zijn bijgevolg bereid om mee te werken aan deze werkgroep en dit vanuit de VLIR en met HOBV.

In verband met het Fonds voor Onderwijsopleiding en Vorming werden een paar vragen gesteld. Men vroeg zich af wat men daarmee precies bedoelde. Het is dusdanig opgevat dat wij in de meest brede zin alle projecten die met onderwijs en vorming te maken hebben op een soepele wijze van de nodige middelen kunnen voorzien, weliswaar na de goedkeuring door de Executieve.

Voor zover de Vlaamse Gemeenschap zelf initiatieven neemt, zullen wij een beroep doen op de middelen van het Europees Sociaal Fonds.

Ik verwijs ter zake naar het deeltijds leren binnen het middenstandsonderwijs. Daarover zijn besprekingen aan gang.

Via de toepassing van de nationale wet kunnen wij de middelen die wij voor die initiatieven nodig hebben ook hier inschrijven.

Over vakantieregeling werden geen vragen gesteld. Laten wij deze rubriek rustig overslaan.

Ook over de RVA zijn bijna geen vragen gesteld, tot mijn grote verwondering. Nochtans gaat het hier om een begroting met ongeveer 1,5 miljard frank van onze gemeenschapsgelden. Dat hierover niet werd gehandeld zal wel te maken hebben met het wat opgedreven tempo waarmee wij dit allemaal in de Vlaamse Raad moeten behandelen, mijnheer de Voorzitter.

Er wordt 1,5 miljard frank gemeenschapsgelden uitgegeven voor de beroepsopleiding, op een begroting van de RVA van 1,880 miljard frank, definitief ontwerp 1986. Hiervan geeft de Vlaamse Gemeenschap dus meer dan

1,5 miljard frank, 80 à 85 procent.

Deze parastatale B wordt weliswaar autonoom beheerd en verzorgt de beroepsopleiding. Toch moeten de beheerders er begrip voor hebben dat de Vlaamse Gemeenschap ook inhoudelijk een duidelijke stem in het kapittel wil hebben over de wijze waarop haar gelden worden gebruikt. De doelstellingen die hier in de Vlaamse Raad wenselijk worden bevonden moeten worden nagestreefd.

Deze toelagen werden tijdens de jongste jaren constant op hetzelfde niveau gehouden. Het laatste jaar was er een toename van de bijdrage van de Vlaamse Gemeenschap. De volgende jaren zal die nog groter worden, willen wij de inspanningen op hetzelfde peil houden omdat de toelagen van de Europese Gemeenschap dalen, zowel die van de EFO, en die van het Europees Sociaal Fonds.

Wij verwachten zeer veel van de beroepsopleiding, ook binnen het geheel van de vorming. Het is bijna de enige hefboom die kan helpen om mensen met een lage of niet aangepaste scholing opnieuw een mogelijkheid te bieden aansluiting te vinden bij het aanbod op de arbeidsmarkt. Zo hebben 46.804 werkloze mannen en 57.585 werkloze vrouwen enkel lager onderwijs gevolgd. Dat is het doelpubliek voor de mogelijkheden die de beroepsopleiding kan bieden, hetzij via eerst een schakelproject en dan beroepsopleiding, hetzij rechtstreeks via een opleiding. Het gaat hier om werklozen die één tot vier jaar werkloos zijn. De getallen zijn allemaal even indrukwekkend, maar ik zal ze hier niet geven.

In 1985 werden er door de RVA ongeveer 17.000 beroepsopleidingen gegeven in het Vlaamse Gewest, 11.500 voor werklozen en 9.450 voor werknemers.

Wij stellen vast dat meer en meer bedrijven een beroep doen op de diensten van de RVA om opleiding te geven, hetzij beroepsvervolmaking, hetzij herscholing, wanneer een interne innovatie of reconversie moet gebeuren. Dit onderwerp was reeds het voorwerp van een parlementaire vraag.

Aan het beheerscomité zou kunnen worden gevraagd, ik heb zelf geen antwoord, of opleiding voor bedrijven aan dezelfde voorwaarden, dit betekent meestal gratis, moet gebeuren als voor werklozen.

In verband met het middenstandsonderwijs zijn heel wat vragen gesteld, door de heer Laridon. Ik kom daar straks nog heel even op terug. De middenstands- en landbouwvorming en het beroepsopleiding catalogeren wij als instellingen die ons behulpzaam moeten zijn om ook het luik „Vorming” tot een goed einde te kunnen brengen en waar beroepsopleiding en middenstand bij voorkeur kunnen worden aangesproken.

Landbouwvorming is relatief minder belangrijk wat de kredieten betreft, maar wordt door de sector als uitermate belangrijk ervaren, ook al gaat het maar over een 22 miljoen frank. Maar wij stellen vast — en dit heeft niets te maken met een publieke bekentenis — dat er veel betalingen aan lesgevers enzomeer laatstijdig gebeuren en dat gedurende de vorige jaren een behoorlijke achterstand is opgelopen. Het is onze ambitie die achterstand op de kortst mogelijke tijd terug in te lopen, hetgeen waarschijnlijk ook zijn gevolg zal hebben op het bijblad dat wij op het einde van het jaar zullen indienen, en waarop wij deze inspanningen moeten inschrijven.

Over het NCC zal ik het vandaag niet hebben. Het is nochtans zeer belangrijk, omdat het onderwijs in Brussel daar ook mee te maken heeft. Dit is een gedeelde bevoegdheid met collega Dewael die op een loyale wijze wordt uitgeoefend. Het initiatiefrecht ligt bij onze respectievelijke kabinetten, maar alles gebeurt in samenspraak, en ook de maatregelen die daarin worden voorgesteld inzake begroting worden op een collegiale wijze doorgelicht, op hun noodzakelijkheid onderzocht en na goedkeuring aan de Executieve voorgesteld.

De schoolsport is een belangrijk element, waarover de heer Diegenant een uiteenzetting heeft gehouden, en waarvoor een bedrag van 18 miljoen 800.000 frank werd ingeschreven.

De schoolsport wordt ook nog eens

T. Kelchtermans

gesubsidieerd door het Ministerie van Cultuur via het BLOSO, waar de drie schoolsportfederaties, GEPOS, ROOS en NSVO elkaar vinden in de stichting Vlaamse Schoolsport. Uw suggestie om te komen tot een school-sportdecreet heeft u in het verleden reeds naar voren gebracht in de Raad en in de Commissie. Ik geloof dat het u zal verheugen, mijnheer Diegenant, te vernemen dat een ontwerp zo goed als klaar is om binnenkort in de Executieve te worden besproken, waarna wij het ook in betrokken Commissie zullen indienen.

Wij gaan ervan uit — terecht, zoals u zegt — dat schoolsport een educatieve en een para-scolaire aangelegenheid is en dat zij dus in het onderwijs thuis-hoort en niet er buiten, waar zij al vlug zou verdrinken in het geheel van de belangen van de competitiesport. Wij vinden het belangrijk dat de school-sport onder onze bevoegdheid blijft ressorteren.

Ik kom nu tot een aantal losse vragen die werden gesteld, onder meer in verband met het deeltijds onderwijs. Wij verheugen ons over het gesprek dat wij met Minister Coens daarover hadden, niet alleen op het inhoudelijke vlak, maar ook over de wijze waarop het deeltijds onderwijs kan worden georganiseerd. Minister Coens is ook bereid de nodige middelen ter beschikking te stellen, voor zover de Vlaamse Gemeenschap haar deel inbrengt in het organiseren van deze deeltijdse vorming, binnen de vormingscentra of binnen andere instellingen, in zover zij erkend zijn en ressorteren onder de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Gemeenschap. Wanneer zij dit organiseren kunnen zij ook betaald worden, niet met de middelen uit onze eigen begroting, maar met middelen die de nationale Minister ons overmaakt nadat wij hem de rekening presenteren.

Mijnheer Laridon, u hebt een vraag gesteld in verband met de bevoegdheidsverdeling tussen de Ministers Dewael en Kelchtermans. U hebt daarover een uitvoerige analyse gemaakt, waarop ik daarstraks in mijn inleiding heb gealludeerd, en waarbij

wordt gesteld dat het inderdaad wenselijk zou zijn cultuur, onderwijs en vorming onder dezelfde bevoegdheid te doen ressorteren.

Er werden ook vragen gesteld over deeltijdse vorming en de vrije keuze. Wat de vrije keuze betreft — uw partij zo dierbaar, mijnheer Laridon — constateren wij dat wij tot nu toe inzake het vormingsaanbod geen enkele discussie hebben gehad omtrent de pluralistische beleving. In ieder geval kan ik u meedelen dat wij in het besluit van de Vlaamse Executieve, dat een wijziging moet zijn van het besluit van 12 juni 1985, deze bijkomende waarborgen en bekommernissen zullen neerschrijven.

De erkenningscommissie, waarover u eveneens hebt gesproken, is paritair samengesteld uit Onderwijs en Gemeenschap. De uitgaven die de Vlaamse Gemeenschap moet doen voor dit deel „Vorming” bedragen voor dit jaar ongeveer 6 à 7 miljoen frank. Dit bedrag is terug te vorderen van de nationale Minister.

Er werd ook gehandeld over de garantie voor jongeren inzake stageplaatsen. Aan Minister Hansenne werd een schrijven gericht waarin wij voorstellen de verplichte stages van 3 procent op te splitsen in 2 procent en 1 procent.

Op de vragen betreffende studietoelagen heb ik reeds geantwoord.

Een aantal van uw vragen waren ook van technische aard. Wij zullen trouwens schriftelijk uitvoeriger antwoorden op de gestelde vragen, dan wij nu hier doen.

Inzake de besparingen van het personeel in het kunstonderwijs heeft u vragen gesteld. Inderdaad, sommige instellingen hebben nog geen kader. De ontwerpen daarvoor liggen momenteel bij Financiën. Of de gebouwen van het muziekonderwijs van het kunstonderwijs, van het Rijk of van de Vlaamse Gemeenschap zijn, is een nog niet uitgemaakte aangelegenheid. Zij behoren voorsnog aan het Rijk. Bij verbouwingen of onkosten kan men dikwijls voor de gemakkelijker de eigen technische diensten inschakelen. Voor de investeringsdossiers

doet moet men een beroep doen op de middelen van het Gebouwenfonds.

De heer Moors heeft behartigenswaardige zaken gezegd die trouwens ook reeds in de Commissie aan onze aandacht werden onderworpen inzake de herwaardering van de bedrijfsvriendelijkheid ten aanzien van het onderwijs. Wij steunen dat ten volle. De heer Moors was ook bekommerd om niet opnieuw tot zware overlegstructuren te komen. De beleidsvoorstellen ter zake hebben wij aan de VESOC voorgelegd. Zij werden aan de pers én aan u meegedeeld. Deze overlegstructuren kaderen in de bestaande overlegstructuren, binnen het subregionaal tewerkstellingscomité. Binnen het VESOC vraagt men alleen een heterogene representatieve groep die op een formele wijze zou worden samengesteld, precies voor de coördinatie van de vorming op de verschillende niveaus. Wij vragen binnen de bestaande structuren meer aandacht, bij voorkeur met geïnteresseerde partners, het onderwijsbedrijf en de vormingsinstellingen, om alzo te komen tot een betere coördinatie en een beter gebruik van het bestaande aanbod.

Wij verheugen ons met collega Coveliers dat hij tot de A-fractie behoort.

Inzake de bevoegdheid en de communautarisering zegt hij dat er geen coherent beleid in het onderwijs mogelijk is, zolang de communautarisering niet is doorgevoerd. De Vlaamse partijen hebben met dit standpunt geen moeite, dus mijn partij ook niet. Wij zullen concrete initiatieven in die richting nemen. U vraagt welke initiatieven. Wij hopen binnenkort met een duidelijke gemeenschappelijke beleidsverklaring naar buiten te kunnen komen, die mede gedragen wordt door Minister Coens. Er zijn ook suggesties gedaan in de Commissie.

Mijnheer de Voorzitter, u heeft het initiatiefrecht om het gesprek dat in 1983 en 1985 tot bepaalde afspraken heeft geleid, terug op te nemen en te actualiseren om alzo terug tot die consensus te komen die wij toen ook hebben bereikt. Dat is trouwens een afspraak die wij in de Commissie heb-

De heer E. Derycke (SP) gaf Gemeenschapsminister van Externe Betrekkingen P. Deprez (CVP) alsnog graag krediet maar meteen ook rendez-vous bij de bespreking van de begroting 1987

ben gemaakt.

Ik verontschuldig mij voor de minder volledige antwoorden op een aantal gestelde vragen. Ik neem aan dat mijn medewerkers hebben meegelisterd. Wij zullen dan ook schriftelijk antwoorden op de vragen die hier onvoldoende aan bod zijn gekomen bij het diagonaal overlopen van de nota's die ik hieromtrent zelf heb genomen.

Collega Breyne heeft in verband met het kunstonderwijs interessante suggesties gedaan en vragen gesteld. Hij begon met te stellen dat er een verhoging is van de bedragen en hij vraagt naar de reden daarvan. Dat is omdat naar de gemeenten toe de nog te innen toelagen werden uitbetaald. Dat is inderdaad juist. Met dit begrotingsjaar zullen wij de achterstand nagevoel inlopen.

Er werd ook gevraagd hoever het staat met de rationalisatie- en de programmatie van het kunstonderwijs met beperkt leerplan, wat een dringende voorwaarde is om tot een oplossing te

komen voor dit kunstonderwijs. Wij kunnen bevestigen dat voor het schooljaar 1986-1987 voor de inrichtingen met beperkt leerplan er geen andere besparingsmaatregelen meer zullen worden uitgevaardigd tenzij de blokkering lestijdenpakket. Zoals ik daarstraks reeds heb gezegd, werd aan de administratie gevraagd om na te gaan wat het effect zou zijn van de herstellwet op het autonoom beheer in het kunstonderwijs vanaf 1 januari 1987 van het Rijk.

Wat betreft de voorgestelde structuurhervormingen kunnen wij verwijzen naar de werkzaamheden in twee commissies, namelijk de commissie ad hoc voor beeldende kunsten met vijf werkgroepen en de ronde-tafelconferentie voor muziekonderwijs met vijf werkgroepen. Wij zijn hoopvol voor wat betreft de eerste groep. Er zijn daar voorstellen haast volledig uitgewerkt die het ons betrekkelijk gemakkelijk zullen maken. Degenen die de zaken volgen weten dat het voor het muziekonderwijs haast een onmogelijke opdracht is om tot een consensus te komen. Wij zullen allicht ons huiswerk moeten overdoen of andere inspirators zoeken. Ter zake worden een aantal suggesties van externe deskundigen nagegaan wat nu de beste aanpak blijkt te zijn om te komen tot de reorganisatie van het kunstonderwijs en het muziekonderwijs zoals het werd toegezegd, teneinde bij hoge prioriteit het schooljaar 1987-1988 met een vernieuwing van het onderwijsprogramma te kunnen starten.

Ik meen daarmee op het merendeel van de vragen van collega Breyne te hebben geantwoord. Hij vraagt wat onze houding zal zijn bij het overleg over het rationalisatie- en programmatieplan en of wij overleg zullen plegen met de Franstalige Gemeenschap. Er zijn nu reeds contacten met de administratie van de betrokken Minister om het parallelisme enigszins te handhaven.

Hij doet een interessante suggestie in verband met de muziekscholen van tweede categorie. Hij vraagt of wij een initiatief nemen om de muziekscholen van tweede categorie onder toepassing te brengen van de wet van 1959. Zijn voorstel interesseert ons

zodat wij het door de Administratie zullen laten onderzoeken. Wij zullen hem op de hoogte houden.

Op verschillende vragen van de heer Vandersmissen heb ik tussentijds reeds een antwoord gegeven. Hij vraagt terecht veel aandacht voor de vorming. Ik dank hem trouwens voor zijn positieve inbreng in verschillende nota's en voor zijn initiatieven op dat vlak. Op de vragen over het Fonds meen ik te hebben geantwoord : in de meest brede zin van het woord.

De heer E. Vandersmissen : Eenmalig.

Minister T. Kelchtermans : Neen.

Mevrouw Van Puymbroeck, u hebt een sfeerbeeld geschetst van problemen in een school en doet suggesties. Wij hebben met waardering naar uw getuigenis geluisterd. De inhoud van de verhalen heeft ons ertoe aangespoord.

Dit is niet rechtstreeks een opdracht van de Vlaamse Gemeenschap. Uw suggestie is de moeite waard om aan Minister Coens te worden voorgelegd.

De zorg om de leerling als persoon behoort tot de pedagogische kwaliteit die men van elke leraar verwacht. Het is naar mijn gevoelen verkeerd om voor ieder probleem een deeloplossing te zoeken. Er zijn al zoveel begeleidende instanties. Moet er dan nog een bijkomen ?

U hebt vragen gesteld over migranten. Als u naar Minister Steyaert hebt geluisterd, zult u hebben vernomen dat zij de initiatiefnemende Minister is. Inzake onderwijs is er een intens overleg tussen beide kabinetten.

Mevrouw Maes, u was daarnet even afwezig. Ik heb daarvan geprofiteerd om snel te antwoorden op de vragen over de open universiteit. Op de samenstelling is niet uitdrukkelijk geantwoord. Het is echter niet de bedoeling naar een verzuiling te gaan in de negatieve betekenis van het woord. Neemt men een initiatief, moet men dit doen met partners die representatief zijn voor onder meer het onderwijs en op sociologisch en sociaal-economisch vlak. Wij hebben de samenstelling werkgevers-werknemers aan-

T. Kelchtermans

gehouden. Wij zullen de SERV vragen een aantal mensen aan te duiden die in deze werkgroep zullen participeren in de voorbereidende gesprekken naar open hoger onderwijs.

Mijnheer de Voorzitter, daarmee meen ik aan het einde te zijn van mijn repliek. In de Commissie was dezelfde constructieve geest aanwezig als hier vandaag. Ik dank dan ook allen die, elk op zijn manier, hebben meegewerkt en hoop dat wij de drie volgende jaren zullen kunnen waarmaken wat in de richtnota als intentie maar in de begroting als eerste aanloop en ook concreet in de beleidsvoorstellen van VESOC wordt voorgesteld. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?

De heer Vanhorenbeek heeft het woord.

De heer L. Vanhorenbeek (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, als repliek op het antwoord van de Minister een viertal korte beschouwingen. Allereerst enkele opmerkingen over het Fonds voor Onderwijs en Vorming dat onze fractie een budgettair ongezond procédé durft te noemen. Het dient zoveel mogelijk te worden beperkt want fondsen tasten het annaliteitsbeginsel aan. Ze doorkruisen het jaarlijks karakter van de begroting en laten manipulaties van de jaarcijfers toe. Wanneer dit fonds, dat nu nieuw werd opgericht, een zeer ruime omschrijving krijgt, verandert tevens in belangrijke mate de specificiteit van de uitgavenkredieten.

Wij zijn er ons van bewust dat er aan de vorming meer aandacht moet worden besteed, maar waarom zulks via een bijzonder fonds gebeurt ontgaat ons. Wij aanvaarden dat soms een soepel instrument nodig is, onder meer op het gebied van de internationale relaties, maar op het stuk van onderwijs en vorming is dit zeker niet het geval.

Een tweede korte beschouwing. In deze bespreking van de begroting is de laattijdige uitbetaling van de studietoelagen aan bod gekomen. Het is

nogal cynisch dat wordt opgemerkt dat deze laattijdige betaling een besparingseffect heeft gehad. Wij vrezen ook dat deze middelen zullen worden aangetast door de centrale overheid en afgewenteld op de Gemeenschappen.

U heeft uitvoerig geantwoord op een aantal vragen die werden gesteld in verband met het kunstonderwijs. Toch blijven wij op onze honger omtrent de weerslag van het Sint-Annarampenplan op het kunstonderwijs. Wij erkennen de noodzaak van een grondige reorganisatie en herstructurering van het kunstonderwijs maar willen toch waarschuwen voor bepaalde onuitvoerbare beslissingen. Het cumulatieverbod voor leraren in het muziekonderwijs en in het onderwijs voor plastische kunsten is niet realistisch. Het gaat niet op, maatregelen die van toepassing zijn in het algemeen vormend onderwijs, ook steeds op het kunstonderwijs toepasselijk te willen maken. Een algemene en brede concertatie over het personeelsstatuut in het kunstonderwijs, dat toch een zeer specifiek onderwijs is, zou heel wat leed kunnen besparen.

Een laatste korte bedenking betreft de middenstands- en beroepsopleiding. Wij stellen vast dat de kloof tussen onderwijs en industrie steeds groter wordt. Vraag en aanbod moeten beter op elkaar worden afgestemd. Eén van de grote problemen van de bedrijfsleiders op het ogenblik is het vinden van geschikte geschoolde arbeidskrachten. Diverse grote bedrijven doen vergeefse pogingen en oproepen voor technici met beroepsopleiding. Men smeekt als het ware om een A2-mecanicien. Ons industrieel-technisch onderwijs speelt inderdaad onvoldoende in op de huidige crisissituatie. Of wij deze leemte kunnen opvullen met inloopbanen en met faciliteiten voor streekgebonden industrieën, valt nog te betwijfelen.

Ten slotte, mijnheer de Voorzitter, wil ik Minister Kelchtermans bezweren de pleitbezorger te worden voor de federalisering van het onderwijs. Wij zien hem niet in de rol van knecht, van slippendrager, noch van een man die zegt : luister naar mijn woorden maar kijk niet naar mijn daden. Wij zien

hem wel als de Vlaamse voorman die fier en zelfbewust nieuwe initiatieven neemt ten voordele van een eigen Vlaams onderwijs en daarvoor desnoods krachtig met de vuist op de nationale tafel gaat slaan. Mocht dit het geval zijn, dan mag hij op ons rekenen.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Ik neem aan, mijnheer Vanhorenbeek, dat dit geen repliek was maar wel uw uiteenzetting die u daarstraks niet heeft kunnen houden.

De heer L. Vanhorenbeek : Inderdaad, mijnheer de Minister.

Minister T. Kelchtermans : Ten einde elk misverstand te vermijden wil ik er dan wel nog aan toevoegen dat het belangrijk kste van wat u hier heeft gezegd aan bod is gekomen in mijn antwoord op vragen die door andere collega's werden gesteld.

De heer H. Schiltz : Mijnheer de Minister, ik neem aan dat u niet alleen bij machte is om iets te doen aan het cumulatieverbod in het kunstonderwijs, maar ik wil u toch vragen ter zake met uw collega overleg te plegen ten einde deze maatregel, die noodlottig is voor het kunstonderwijs, aan te passen.

Minister T. Kelchtermans : Ik moet u wel doen opmerken dat men zeer soepel is in het toestaan van afwijkingen in het kunstonderwijs.

De Voorzitter : Ik stel voor nu onze werkzaamheden tot 20 uur te onderbreken.

— **De vergadering wordt geschorst om 19.28 uur.**

— **Zij wordt hervat om 20 uur,**

BUITENLANDSE EN EXTERNE AANGELEGENHEDEN

De Voorzitter : Wij behandelen nu de materie waarvoor Minister Deprez bevoegd is, met name buitenlandse en externe aangelegenheden.

De heer Lenaerts heeft het woord na-

Voorzitter

mens de heer Steverlynck, verslaggever, die verhinderd is.

De heer L. Lenaerts (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, in de Commissie voor Externe Betrekkingen kwam het gedurende enkele vergaderingen tot interessante discussies die zowel de begrotingsaspecten als het globale beleid in verband met de Vlaamse Externe Betrekkingen behandelden.

In de Commissie heerst enig meningsverschil in verband met de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap als verdragsrechterlijk ke partij in Gemeenschapsmateries en inzake Gewestmateries.

Het bestaande protocol met de nationale bevoegde instanties functioneert nog steeds, waardoor de Vlaamse Gemeenschap degelijk — zij het volgens sommigen onvoldoende — als betrokken partij fungeert bij het afsluiten van verdragen, voor de Gemeenschapsmateries is dit een inhoudelijke rol die de Executieve speelt, voor Gewestmateries is het een eenvoudige betrokkenheid.

Men stelt vast dat de Vlaamse Gemeenschap een belangrijkere rol begint te spelen in diverse internationale contacten, betrokkenheid bij de werking van Benelux, grotere interesse en ook betrokkenheid bij de werking van de Europese Gemeenschap, samenwerking met de Duitstalige Gemeenschap en met de Franstalige Gemeenschap, dit laatste in voorbereiding. Over het algemeen leefde in de Commissie het gevoel dat een ambitieus programma van externe buitenlandse betrekkingen moet gerealiseerd worden, helaas middels een bijzonder kleine begrotingsmogelijkheid, namelijk 12 1 miljoen frank. Het zal er in de toekomst verder op aankomen met alle middelen, niet enkel financiële middelen, Vlaanderen herkenbaar te maken in het buitenland en ook in het internationaal rechtsverkeer. Dit hangt uiteraard samen met de fundamentele discussie over de positiebepaling van de Vlaamse Gemeenschap binnen de Belgische context.

Sommige leden van de Commissie waren bijzonder ongerust over de coördinatie tussen enerzijds de Minister belast met de Externe Betrekkingen en anderzijds de Ministers elk bevoegd over hun beleidsterrein. Zo zijn de raakpunten met de economische betrekkingen, de tewerkstelling, de cultuur, onderwijs enzovoort voor iedereen duidelijk.

Het zal voor een groot deel afhangen van de wil om samen te werken of de Minister voor Externe Betrekkingen inderdaad in staat zal zijn om zijn coördinerende, representerende taak naar behoren te volbrengen.

In het verleden waren er nogal wat klachten over dit gebrek aan integratie en coördinatie. De Commissie was algemeen akkoord dat het de taak is van de bevoegde Minister om het volledige terrein van deze externe relaties te overzien en de diverse initiatieven zo efficiënt mogelijk samen te brengen.

Het Commissariaat-Generaal (CGIS) voor de Internationale Samenwerking is het beleidsinstrument in de toekomst om dit ambitieus beleidsplan waar te maken.

Voor de statutaire opdrachten van het CGIS zijn 24,3 miljoen frank uitgetrokken. Er werd een opsplitsing gemaakt op vraag van de Minister van Financiën en Begroting, zodanig dat voor ieder deelsterrein van deze Externe Betrekkingen een duidelijke budgettaire beperking aanwezig is. De Minister legde vooral de nadruk op de belangrijke rol die hij kan spelen inzake de contacten met buitenlandse economische kringen en inzake het opsporen van mogelijke investeerders voor Vlaanderen.

The Flanders Investment Opportunity Council zal verder worden uitgebouwd en de samenwerking met de andere instanties — de GOM's, het VEV — zal op punt gesteld worden. Overigens is het Minister Deprez die de FIOC voorziet.

Er werd in de Commissie lang gediscussieerd over de BDBH en het Fonds voor Buitenlandse Handel. Uiteindelijk was de opinie van de meeste leden redelijk eensgezind, dat het geen zin

heeft om nu onmiddellijk over te gaan tot een splitsing, maar dat het wel zin heeft om een specifieke aandacht, en aanpassing van de structuur van de BDBH te eisen, aan de Vlaamse Gemeenschap met zijn talrijke, sterk exporterende KMO's. Ook de informatie naar de KMO's toe is van enorm belang en daarom is de enig mogelijke weg de versterking van de regionale BDBH-kantoren.

Het streven naar opsplitsing van het ABOS staat niet in het Regeerakkoord. Nochtans blijft bij de Vlaamse Gemeenschap deze vraag bestendig aanwezig. Er zal in de toekomst een grotere waakzaamheid vanwege de Vlaamse Gemeenschap noodzakelijk zijn om haar beter en efficiënter te betrekken bij de ontwikkelingssamenwerking.

Er werd ook lang van gedachten gewisseld over de informatie naar het buitenland toe. Het komt er inderdaad op neer een geconcerteerde actie te voeren om Vlaanderen beter bekend te maken in het buitenland. Het imago van Vlaanderen is doorgaans zeer goed; wij moeten er een erezaak van maken dit imago van ons rijk cultureel verleden, onze aanpassing aan de moderne economische omstandigheden, onze goede bereikbaarheid en vlotte taalvaardigheid in het buitenland ordentelijk te verkopen.

Wat de budgettaire middelen betreft, beschikt de Vlaamse Gemeenschap over 121 miljoen frank voor de Externe Betrekkingen, waarvan 116 miljoen frank lopende uitgaven en 5 miljoen frank kapitaaluitgaven. Er werden op dit ontwerp van begroting geen amendementen ingediend en uiteindelijk werd dit gedeelte van het budget goedgekeurd met zes stemmen voor en vier stemmen tegen.

Het verdient bij dit verslag zeker de aanbeveling om deze belangrijke elementen in ons buitenlands beleid en ons contact met de internationale organisaties zorgvuldig te overwegen en een nieuwe impuls te geven.

Aan deze waarheidsgetrouwe weergave van de discussies in de Commissie wil ik graag, in mijn persoonlijke naam, toevoegen dat, indien de BDBH in de toekomst niet in staat is

Lenaerts

of te weinig creativiteit in de nationale administratie aan de dag legt om zich aan te passen aan de exportnoodwendigheden van onze kleine ondernemingen en indien men niet bereid is binnen de huidige structuur een stap te zetten naar een efficiënte regionalisering, ik de mening ben toegedaan dat op dat ogenblik de regionalisering van deze dienst onvermijdelijk is. Nochtans is regionalisering geen synoniem van meer efficiëntie. Efficiënt zijn is voor ons de noodzaak. Indien het kan, dank zij kleine aanpassingen van de bestaande dienst, hoeft er geen regionalisering. Indien de dienst niet wordt aangepast, en zoals vroeger inefficiënt blijft werken, zit er voor ons niets anders op dan deze regionalisering onmiddellijk te eisen.

De Minister belooft een grootse voorlichtingscampagne in verband met de werking van de Europese Fondsen. Ik juich dit toe maar durf toch meteen stellen dat over de werking en de mogelijkheden van deze fondsen de meest wilde, fantastische geruchten de ronde doen. Bijna iedere regio in Vlaanderen vindt momenteel dat hij wel recht heeft op een of andere hap uit deze fondsen, terwijl ze in feite de regels en de werking van deze fondsen niet kennen. Het zal er voor de Minister op aan komen realistische informatie te geven en zeker geen illusoire waanbeelden aan ondernemers of instellingen voor te spiegelen.

In de toekomst zullen met name de middelen van het Europees Regionaal Fonds, wat zijn toepassing in Vlaanderen betreft, zeker niet toenemen. De criteria worden momenteel verstrengd en het is evident dat een gedeelte van deze fondsen zal worden besteed aan de pas toegetreden, economisch niet zo sterke landen.

Wel is het waar dat voor Vlaanderen zeer veel mogelijkheden niet benut worden, vooral in het kader van het Europees Sociaal Fonds. Wellicht heeft dit te maken met het feit dat de dossiers gewoonlijk worden ingediend via het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid en dat men daar een beetje opziet tegen de belangrijke administratieve arbeid die aan het in-

dienen van een dossier voor het Europees Sociaal Fonds is verbonden.

Het ware wellicht te overwegen om op Vlaams niveau een kleine cel te creëren die zich enkel en alleen moet bezighouden met de aanvragen voor het Europees Sociaal Fonds. Er zijn nog middelen voorhanden en wij benutten ze te weinig.

Dit was een korte uiteenzetting namens de Commissie voor Externe Betrekkingen. Ik vervang hierbij collega Steverlyncx die in het buitenland verblijft.

De Voorzitter : De heer Derycke heeft het woord.

De heer E. Derycke (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, dit is voor u de eerste bespreking van uw begroting van Externe Betrekkingen, mijnheer de Gemeenschapsminister, die ons in wezen toelaat, denk ik althans, u voor de toekomst krediet te geven. Dit is het voordeel van als Minister een portefeuille te ontvangen die nog maagdelijk blank is en waaromtrent de toekomst nog alles moet uitwijzen.

Zoals de verslaggever in zijn verslag, dat overigens zeer goed en objectief was, heeft gezegd meen ik dat wij er in de Commissie inderdaad in geslaagd zijn tot een drietal discussies te komen die mij, hoewel wij allen misschien nog een beetje onwennig waren in de materie, vrij diepgaand leken. Ook hielden zij meteen een waarschuwing in in verband met de eventuele moeilijkheden in uw beleid zowel op het structurele als op het inhoudelijke vlak.

Ik ben geen cultuurspecialist, maar ik heb een aantal opvallende zaken onthouden die de heer Schiltz heeft gezegd en die door u eigenlijk min of meer werden beaamd. Misschien moeten wij in een coördinerende rol met Minister Dewael onze externe culturele betrekkingen opnieuw bekijken en trachten te kaderen in het opbouwen van een goed Vlaams imago. Mij lijkt het dat alles wat met Vlaanderen te maken heeft, weze het nu zijn onderwijs, zijn cultuur, zijn kunstpatrimonium, zijn wetenschap, zijn know-how, zijn drang naar export

maximaal moet gewaardeerd worden, precies omdat wij een kleine gemeenschap zijn, dit op het internationaal, politiek-economisch en cultureel vlak.

Twee structurele zaken zijn mij uit de discussie bijgebleven, namelijk de BDBH en CGIS. Ik meen derhalve dan ook dat u deze niet heeft ontkend en daarvoor zeker, zoals de heer Lenaerts heeft benadrukt, in de nabije toekomst veel oog zal hebben om na te gaan of u als Gemeenschapsminister moet ingrijpen. Wij kennen een beetje de moeilijkheden die binnen onze Belgische Gemeenschap bestaan met parastatalen, hoge administraties en directeurs-generaal; het geheel is soms zeer stroef, en dreigt nogal eens de realiteit achterna te hinken. Wij waren er ons in de Commissie van bewust dat dit tot moeilijkheden zou kunnen leiden. Ook hier echter moet alweer het krediet spelen en moeten wij niet op voorhand zeggen dat het slecht zal zijn. Laat het voldoende zijn dat wij voorlopig de zaken van zeer nabij bekijken.

U hebt gezegd dat u voortdurend in de nabijheid van de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel zit, dat u daar iets effectief te zeggen hebt en de zaken in de hand kunt houden. Laat ons dus hopen dat uw inmenging positief is en dat wij inderdaad tot een goede samenwerking kunnen komen in concordantie met alle andere organisaties zodat een gunstige invloed kan verwacht worden op een van de belangrijkste aspecten van uw opdracht, met name de bevordering van de export. Als Westvlaming en uit een zeer ijverige streek — Kortrijk, Zwevegem, Waregem — komende weet u wat het betekent aan export te doen en weet u welke de moeilijkheden zijn. Meteen weet u echter ook hoe belangrijk dit voor onze streek en voor heel Vlaanderen is. In ieder geval krijgt u de vaste steun van de Commissie indien Minister De Croo de BDBH teveel zou monopoliseren, en er geen plaats zou zijn voor enige geregionaliseerde werking. Ik meen dat wij als Vlamingen moeten trachten gemeenschappelijk op te treden om ons ten overstaan van de nationale Regering op dat vlak hard te kunnen maken. Heel waarschijnlijk weet u reeds dat ook op

Derycke

het vlak van de buitenlandse handel in de nabije toekomst zeer grote wijzigingen te verwachten zijn. U hebt reeds van de nieuwe tendensen gehoord voor de aangekondigde conferentie van de GATT : een werkelijke liberalisering van alles wat export en buitenlandse handel betreft, hetgeen ontegensprekelijk voor de EG en voor de wereldhandel zeer grote gevolgen kan hebben en natuurlijk ook repercussies zal hebben op de Vlaamse export. Ik had met u precies in verband met de export een aantal zaken willen overlopen en er uw idee willen over vragen, omdat wij in de Commissie onvoldoende aandacht hebben voor besteed aan uw exportmodel voor Vlaanderen. Enkele van uw ideeën verschenen in de pers, waarvan sommige volgens mij goed waren, andere minder gelukkig, maar dat is nu eenmaal de botsing van de politieke ideeën. Nu, negen maanden later, vind ik de tijd gekomen om tot actie over te gaan. Het is ons opgevallen dat inzake export vanwege Vlaanderen er heel wat problemen zijn. Wij constateren dat wat wij naar het buitenland willen exporteren zo maar niet meer genomen wordt door de ontwikkelingslanden en semi-ontwikkelingslanden, waar wij onze soms vrij hoog-technologische producten trachten aan de man te brengen. Ik meen dat gans de EEG en Vlaanderen überhaupt in een nabije toekomst zullen genoopt zijn onze exportvisie anders aan te pakken, omdat meer en meer blijkt dat de landen waarnaar wij willen exporteren zelf een probleem hebben van scholing en het kunnen verwerken van de wetenschap die wij hen leveren. Toch denk ik dat zij in de eerste plaats een financieringsprobleem hebben dat wij als verkopers in een bepaalde mate moeten kunnen oplossen willen wij onze exportproducten met succes kunnen afzetten.

Een tweede probleem — dat is trouwens uitvoerig in de Commissie besproken — betreft het feit dat wij in de toekomst absoluut moeten vermijden verder een slecht figuur te slaan met drie of vier officiële delegaties bijvoorbeeld naar China te sturen. Dit werd misschien tot vervelens toe beklemtoond doch ik blijf erbij dat wij

op deze manier in het buitenland zeer slecht overkomen.

De heer H. Schiltz : Mijnheer Derycke, ik heb daar enige ervaring mee. Laat mij toe erop te wijzen dat men er vooral hier zwaar aan tilt en niet in het buitenland. Daar ontvangt men delegaties van provincies, steden, deelstaten, regeringen, enzovoort. Dat wordt daar als heel normaal beschouwd.

De heer H. Suykerbuyk : Het is wel een probleem van efficiëntie.

De heer E. Derycke : Het hangt ervan af wat de bedoeling is. Het louter op reis gaan met drie of vier officiële delegaties is zeer mooi maar driemaal trachten te verkopen is een andere zaak.

Tevens is er het probleem van de commerciële diensten op onze ambassades en het niet te onderkennen probleem met de Delcrededienst die vaak niet genoeg financiële middelen heeft om exportbewerking van kleinere Vlaamse bedrijven te financieren, vermits grote projecten van bijvoorbeeld Aced, Trationel en dies meer alles opsorpen. Volgens mij dient daaraan te worden verholpen.

Welke pogingen hebben wij reeds ondernomen ? Ik dacht dat het antwoord tot op heden drieërlei was : de DIRV-actie, ons goed bekend, die relatief goed was maar volgens mij niet lang genoeg heeft geduurd om voor een werkelijk goede en blijvende verspreiding te zorgen van Vlaanderens imago. Dan zijn er de fameuze technologiegroepen in het VEV. Op die manier werd getracht allerlei KMO's in sectoren te groeperen. Deze groeperingen zijn niet altijd zo positief geweest omdat veel tijd verloren ging in interne discussies. Er was al concurrentie onderling, nog vóór men naar het buitenland ging. Anderzijds heb ik grote bewondering voor de GOM Vlaams Brabant waar men met initiatieven als Bexir erin is geslaagd met weinig middelen vrij goede resultaten te boeken.

Ik meen, mijnheer de Gemeenschapsminister, dat wij wat betreft onze export drie of vier doelstellingen moeten hebben. Een eerste doelstelling is het oprichten van lokale joint ventures tussen bedrijven die interesse heb-

ben voor het buitenland en de buitenlandse contractant. Dit moet gepaard gaan met een goede feasibility study omdat de financieringsproblemen best van meetaf aan bekend zijn en liefst ook opgelost. Wij moeten onze Vlaamse bedrijven beschermen tegen wat men noemt de uitvoer naar niet solvabele klanten. Immers, het is wel goed te exporteren, maar de klanten moeten natuurlijk liefst solvabel zijn. Vele Vlaamse bedrijven zijn al van export teruggekeerd wegens slechte financiële afloop.

De vraag is ook gerezen — een aparte discussie in de Commissie hierover zou wel nuttig zijn — of het wel aangewezen is dat wij economische missies naar het buitenland zenden, of er Vlaamse Huizen oprichten. Zou het niet de voorkeur verdienen te trachten in het buitenland contracten los te weken langs wat men in het commercieel jargon noemt local contractors ? Dit schijnt tegenwoordig een succesrijke vorm van werken te zijn. Men zoekt, mensen ter plaatse die de markt goed kennen en die tegen bepaalde financiële voorwaarden de markt bewerken en ervoor zorgen dat bestellingen binnen komen.

Vlaamse zendingen zullen uiteraard in het begin zeer veel moeilijkheden hebben omdat zij zich eerst moeten aanpassen aan een vreemde markt. Aldus worden wellicht veel tijd en energie en geld verspild zonder dat een evenredig resultaat wordt bereikt.

Een goede manier van werken kan misschien worden gevonden langs een verdere uitbouw van de GIMV. Deze maatschappij beschikt over een redelijk kapitaal en kan eventueel zorgen voor ruimere financiering van exportbedrijven, eventueel met terugbetaling, van feasibility studies over bedrijven waarmee men in het buitenland wil contracteren.

Ten tweede, aangezien er in Vlaanderen een grote know how bestaat inzake de afvalverwerking, zou men kunnen trachten deze know how naar het buitenland te exporteren. Wij hebben op dit gebied een zeer goede reputatie en zijn in heel Europa, zelfs in heel de wereld, bekend. Wij kunnen misschien langs OVAM de bedrijven on-

Derycke

der één grote koepelorganisatie samenbrengen. Ik ben ervan overtuigd dat hiervoor zeer goede exportmarkten bestaan. Ik denk aan grote wereldsteden in Zuid-Oost-Azië met een miljoenenbevolking, zoals Shangaï, Hongkong, Kuala Lumpur, die met grote afvalproblemen te kampen hebben. Zoals ik al zei hebben wij een grote know how maar door een aantal Westvlaamse industriëlen werd mij bevestigd dat in de Verenigde Staten en Japan nog een hoop know-how zit die wij moeten trachten op te kopen. Vele know-how is op de Amerikaanse of op de Japanse markt misschien niet erg interessant omdat het marktimpact te kleinschalig is en niet ruim genoeg kan worden uitgewerkt om financiële rendabel te zijn naar Amerikaans of Japanees model. Voor de Vlaamse nijverheid kunnen bepaalde zaken wellicht wel dienstig zijn. Men zou de aangekochte know-how verder kunnen ontwikkelen en veredelen, zodat het een volwaardig produkt naar het buitenland toe zou kunnen worden. In een eerste fase zou daartoe een kern kunnen opgericht worden binnen de GIMV die — eventueel met overheidssteun — de zaken aankoopt. De financiële inspanningen kunnen terugvloeien wanneer de uitvinding zijn toepassing vindt in het economisch circuit.

Mijnheer de Minister, u houdt zich thans bezig met de oprichting van de Raad van Advies in de KMO's, om de KMO's daadwerkelijk te steunen. Ook de heer Lenaerts heeft daarop gewezen. Voor de Vlaamse bedrijven komt het erop aan de juiste wegen te kennen en ze aangetoond te worden.

Er zijn natuurlijk bedrijven die de wegen kennen en die, ten opzichte van bedrijven die deze wegen niet kennen, veel meer voordelen toegewezen krijgen. Inderdaad, sommige bedrijven kunnen onvoldoende genieten van de mogelijkheden tot subsidiëring omdat de geëigende wegen ertoe hen onbekend zijn.

Hoe dan ook, mijnheer de Minister, op dat vlak is er nog altijd een zeer belangrijk informatieprobleem. U heeft enkele maanden geleden via de pers

verklaard dat u zou trachten voor de KMO's diverse bijscholingen in te richten. Wij staan daar volledig achter. Ik meen dat het werkelijk een stap in de goede richting is. Het hoeft niet altijd duur te zijn.

In de Vlaamse bedrijfswereld zijn zeer ervaren mensen op het gebied van export, die zeer goede diensten kunnen bewijzen, zonder dat daarvoor een zeer groots opgezet programma, met klinkende namen van professoren of bankdirecteurs, nodig is.

Mijnheer de Gemeenschapsminister, de materie waarvoor u bevoegd is, is ruim en uitdagend. U heeft nu de middelen met een eigen Ministerie en alle faciliteiten. Bovendien bent u een Westvliaming. Westvliamingen getuigen meestal van een zeer grote werkracht en inventiviteit. Laat die nu spelen. Wij geven u dan ook graag krediet. Misschien zal dat volgend jaar niet meer zo zijn. Ik meen dat alle partijen er werkelijk belang bij hebben ervoor te zorgen dat Vlaanderen een goed exportbeleid heeft en een goed imago naar het buitenland toe. De daad is nu aan u. Rendez-vous bij de bespreking van de volgende begroting.

De Voorzitter : De heer Decoster heeft het woord.

De heer M. Decoster (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, alvorens over te gaan tot mijn bespreking, zou ik de verslaggever willen feliciteren voor zijn uitstekend en overzichtelijk verslag, dat een getrouwe weergave is van de Commissiebesprekingen.

Een uiteenzetting houden over de deelbegroting „Buitenlandse en Externe Betrekkingen” is nieuw in de Vlaamse Raad, in die zin dat tijdens de vorige legislatuur dit departement niet bestond als afzonderlijke Ministerpost in de Vlaamse Regering.

De beleidsnota, die voor een paar maanden werd besproken in de Commissie, kondigt vrij ambitieuze initiatieven aan op allerlei domeinen. Toch stellen we vast dat de Gemeenschapsminister van Buitenlandse en Externe Betrekkingen, over vrij beperkte bevoegdheden, een kleine administratie

en dito kabinet beschikt en — wat hier het belangrijkste is — een Minister is waaraan een vrij beperkte begroting is toegekend.

Inderdaad, de kredieten voor buitenlandse en externe aangelegenheden voor 1986 bedragen slechts 0,2 procent van de globale begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Niemand zal ontkennen dat dit heel weinig is, maar deze cijfers zeggen — gelukkig — niet alles.

Deze beperkte begroting dient te worden gezien als een startbegroting, die de volgende jaren zal moeten worden aangepast in verhouding tot de behoeften en de noodwendigheden die zullen blijken uit de ervaring met dit nieuwe departement.

Zoals immers blijkt uit het Regeerakkoord van de Vlaamse Executieve, wordt de integratie van een Vlaams buitenlands beleid in het vooruitzicht gesteld.

Bij het concipiëren van zijn beleidsnota ondervond Gemeenschapsminister Deprez vrijwel onmiddellijk tegenkanting van zijn collega's. Uiteraard betekent het creëren van een nieuwe functie met bijhorende bevoegdheidsafbakening dat anderen een deel van hun bevoegdheid, in casu deze op vlak van de buitenlandse betrekkingen, dienen af te staan.

Bijgevolg zal de heer Deprez zich als Vlaams buitenlands Minister dienen te profileren, om niet te worden herleid tot een symbolisch bewindsman.

Daarom zal de Gemeenschapsminister moeten ijveren voor een Vlaams imago in het buitenland !

Uit de begroting blijkt dat om Vlaanderen beter bekend te maken er voor meer dan 21 miljoen frank kredieten in de begroting 1986 werden ingeschreven.

Wij weten dat er voor het nieuwe beleid inzake de Externe Betrekkingen, buiten de kabinetsuitgaven en de werkingskosten van het Commissariaat-Generaal voor Internationale Samenwerking, een krediet van bijna 152 miljoen frank ter beschikking staat. Dat betekent dat bijna 14 procent van

Decoster

de uitgaven moet dienen voor allerhande publikaties die het Vlaamse imago in de wereld moeten verspreiden.

Ik veronderstel dat met dit bedrag Vlaanderen geen onbekende mag blijven en de beperkte landsgrenzen dient te overstijgen.

Uit een studie, uitgevoerd tijdens de vorige Executieve in opdracht van Gemeenschapsminister Buchmann, is gebleken dat over Vlaanderen en de nieuwe staatsstructuren bitter weinig is geweten. Zelfs onze landgenoten die permanent in het buitenland vertoeven zijn onvoldoende op de hoogte.

Ik denk dat het daarom wenselijk zou zijn een degelijke informatiebrochure op te stellen waarvan een gunstig verspreidingseffect kan uitgaan.

Vanaf 1 april jongstleden is het Commissariaat-Generaal voor Internationale Samenwerking operationeel geworden. Deze 45 leden-tellende parastatale vormt de Administratie voor Externe Betrekkingen. Vanaf die datum neemt deze administratie haar coördinerende, organisatorische, logistieke en begeleidende opdracht waar. Voor haar opdracht beschikt het Commissariaat-Generaal voor Internationale Samenwerking over 24,3 miljoen frank.

Hopelijk slaagt de Gemeenschapsminister erin om met dit budget en dat personeelskader een geïntegreerd buitenlands beleid te realiseren waardoor de Vlaamse Gemeenschap haar „entree” op het internationale forum niet zal missen.

Immers, nu meer dan ooit moet Vlaanderen een eigen aanwezigheidspolitiek voeren op internationaal niveau. Zonder die internationale dimensie maakt Vlaanderen als exportland geen kans.

Nu ik toch beland ben in de internationale context, wil ik van de gelegenheid gebruik maken om even de verantwoordelijkheid van de Gemeenschapsminister met betrekking tot de Westhoek te onderstrepen.

De heer H. Schiltz : Mijnheer Decoster, de Westhoek ligt toch niet in het buitenland ?

De heer W. Luyten : Hij bedoelt Frans-Vlaanderen.

De heer W. Decoster : Iedereen weet wat ik bedoel.

Niemand zal de ernst van de situatie in deze onderontwikkelde regio ontkennen. De werkloosheid tiert er welig, bijna elke instantie heeft hierover reeds de alarmbel geluid.

Het is dan ook hoog tijd om alle middelen aan te spreken die voorhanden zijn om de Westhoek te behoeden van een definitieve sociaal-economische ondergang.

Ik vind het dan ook zeer positief dat de Gemeenschapsminister verklaard heeft dat hij een informatiecampagne zal starten over de mogelijkheden en kansen die de KMO-leiders in verband met de Europese steunfondsen kunnen genieten.

Het zijn immers de KMO's die de sociaal-economisch zwaar getroffen Westhoek nieuw leven moeten inblazen. Zij kunnen dit slechts wanneer daartoe een kader wordt geschapen teneinde nieuwe impulsen te geven aan de verschillende sectoren.

De ervaring leert echter dat de bestaande mogelijkheden onvoldoende worden aangewend, meestal door een gebrek aan kennis en voorlichting van de verschillende instrumenten die de Europese Gemeenschap ter beschikking stelt.

Ook zou ik hier van de gelegenheid gebruik willen maken om in dit verband de werking en het beleid van de GOM-West-Vlaanderen op de korrel te nemen.

Het is algemeen bekend dat Diksmuide door zijn gunstige ligging aan de rivier de IJzer, een uitstekend industrieel gebied is waar nog tal van mogelijkheden bestaan met betrekking tot de industriële uitbouw en de werkgelegenheid. Des te groter was mijn verwondering toen enkele maanden geleden de GOM-West-Vlaanderen de inplanting van een Vlaams bedrijf negatief adviseerde met de motivering :

„Het bedrijventerrein van Diksmuide kwam reeds voor in het eerste vestigingsvoorstel dat de GOM-West-Vlaanderen met de kandidaat-investeerder besprak. Na onderzoek werd echter zowel de aanvoercapaciteit als de kwaliteit van het beschikbare proceswater ongeschikt bevonden. Bijgevolg werd deze mogelijkheid verlaten.”

Uit het nader onderzoek van de argumentatie die door de GOM West-Vlaanderen is ontwikkeld, kan ik alleen afleiden dat haar motivering totaal irrelevant is en rekening houdt met elementen die onjuist zijn. Door deze houding wordt ook de inbreng van circa 700 miljoen frank van een Amerikaanse textielreus verhinderd.

Eens te meer wordt het industriegebied van Diksmuide op deze wijze een kans ontnomen om zijn activiteiten uit te bouwen en alzo nieuwe werkgelegenheid te creëren.

Voor enkele maanden liet de GOM West-Vlaanderen een studie uitvoeren inzake een geïntegreerd ontwikkelingsprogramma voor de Westhoek. Met dit plan zou de GOM West-Vlaanderen 9.400 nieuwe arbeidsplaatsen creëren in de Westhoek !

Ondanks de positieve houding van Minister Deprez is er nog steeds geen definitieve beslissing genomen over de uitvoer van het programma.

Bijgevolg wil ik er langs deze weg bij de GOM-West-Vlaanderen op aandringen, werk te maken van de uitbouw van het industriegebied Diksmuide, teneinde de sociaal-economische structuur van de Westhoek te verstevigen en zo de werkgelegenheid te bevorderen.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, wat de Vlaamse exportmissies betreft, wil ik de Gemeenschapsminister doen opmerken, dat het naast elkaar fungeren van nationale, regionale en privé-zendingen nefaste gevolgen kan hebben voor het Vlaamse imago.

De lovenswaardige inspanningen die van diverse zijden worden geleverd dienen te worden gebundeld en geharmoniseerd.

Decoster

Daarom moeten de functies, bevoegdheden en doelstellingen van buitenlandse missies nauwkeurig worden bepaald.

Er is immers een fundamenteel verschil tussen, enerzijds, een missie die als doel heeft investeringen naar Vlaanderen aan te trekken, en, anderzijds, een missie met als doel de export vanuit Vlaanderen te stimuleren.

De eerste ligt namelijk in de overheidssfeer, de tweede ligt meer in de privé-sfeer. De taak van de overheid mag slechts van stimulerende en ondersteunende aard zijn.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik wens deze tussenkomst te besluiten met een dankwoord aan de Gemeenschapsminister voor de openheid en beslistheid waarmee hij zijn beleid en zijn begroting heeft naar voren gebracht. Ook ben ik de Minister dankbaar voor zijn bijdrage aan het verslag met betrekking tot de vier Europese steunfondsen.

Ik druk dan ook de hoop uit dat vele van zijn beleidsopties zullen worden gerealiseerd en dat hij de Westhoek niet zal vergeten.

De Voorzitter : De heer Baert heeft het woord.

De heer F. Baert (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, ik ben geen lid van de Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden en heb de besprekingen in de Commissie dus ook niet gevolgd. De problematiek van de internationale samenwerking heeft mij evenwel altijd geïnteresseerd. Ik heb dan ook met veel belangstelling kennis genomen zowel van de beleidsnota die u, mijnheer de Minister, aan de Commissie hebt voorgelegd als van de bespreking daarvan in de loop van de maand maart.

Een eerste constatering is dat er blijkbaar nogal wat onwetendheid, misverstand en aarzeling bestaat betreffende de draagwijdte van de institutionele hervormingen van 1980 en meer bepaald betreffende de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, en tot op

zekere hoogte ook het Vlaamse Gewest, op internationaal gebied, onder meer wat het sluiten van verdragen betreft. Ik spreek van onwetendheid, misverstand en aarzeling bij sommige leden van de Commissie wanneer ik lees „dat internationale betrekkingen alleen maar kunnen bestaan van Staat tot Staat ; dat het protocol met de nationale Regering moet worden toegepast, dat men niet precies weet hoe het gesteld is met onze internationale rechtspersoonlijkheid, enzovoort”. Er is ook de ietwat naïeve maar oprechte vraag van een lid naar de mogelijkheid om verdragen af te sluiten anders dan alleen tussen staten. Zelfs bij u, mijnheer de Minister, heb ik enige onzekerheid ontdekt in uw beleidsnota en vooral in uw antwoorden waar u bijvoorbeeld verwijst naar de Conventie van Wenen en naar het protocol met de nationale Regering dat u — dat is althans de indruk die ik krijg uit het verslag — schijnt te beamen en zonder voorbehoud wil toepassen.

De zaak is nochtans duidelijk. Op 2 juni 1983 heb ik de Minister van Buitenlandse Betrekkingen van de centrale Regering hierover geïnterpelleerd. Daarbij zijn een aantal elementen naar voren gekomen waaruit blijkt dat zelfs de Minister van Buitenlandse Betrekkingen, die nochtans een vrij agressieve nota had verdedigd binnen de Ministerraad, gericht tegen de internationaal-rechtelijk ke bevoegdheid van de Gemeenschappen en Gewesten, moest erkennen dat die bevoegdheid wel degelijk bestaat. De teksten zijn voorhanden : artikel 59bis van de Grondwet, zelfs reeds in 1970, de wet van 20 januari 1978, overgenomen in artikel 16 van de wet van 8 augustus 1980 ; met wat Minister Perin in 1978 noemde „een onvolmaakte internationale rechtspersoonlijkheid van de Cultuurgemeenschappen”, op grond van de wet van 20 januari 1978.

Die is dan door de Grondwetsherziening en de bijzondere wet van 8 augustus 1980 internationale rechtspersoonlijkheid geworden : doordat de bevoegdheden die aan de Gemeenschappen werden toebedeeld, exclusief zijn, doordat zij veel uitgebreider zijn dan vroeger, doordat de Executieven uit de nationale Regering zijn gestapt en hun eigen verantwoordelijk-

heid hebben tegenover hun eigen assemblées, doordat zij het initiatief kunnen nemen om verdragen, niet alleen te sluiten maar ook ter bekrachtiging voor te leggen — en niet meer de Koning zoals dat voor „nationale” verdragen geldt — bij hun Raden. Dit geldt uiteraard slechts volledig voor de persoonsgebonden materies. De Vlaamse Gemeenschap kan verdragen sluiten, zij kan, indien dat nodig is, diplomatieke vertegenwoordigers hebben, zij kan deelnemen aan het internationale rechtsleven op het terrein van haar bevoegdheden. Zij heeft dus internationaal-rechtelijk ke rechtspersoonlijkheid. Ik zeg dat hier met nadruk omdat het duidelijk door sommige leden van de Commissie werd aangevochten. De Executieve sluit de verdragen, de Raad bekrachtigt ze en dit alles met uitsluiting van zowel de centrale Regering als het nationale Parlement. Er werden daartegen destijds allerlei bezwaren aangevoerd. Die van grondwettelijke aard hoef ik wellicht niet meer aan te halen. Men zegt dat artikel 68 van de Grondwet niet is afgeschaft. Het moet niet afgeschaft worden, het mag zelfs niet afgeschaft worden want er worden ook nog verdragen gesloten door de centrale Regering op het terrein van haar bevoegdheid. En daar treedt dan de Koning op. Artikel 68, zoals andere artikelen van de Grondwet — 64 en 65 — geldt niet voor de bevoegdheden van de Gemeenschappen, ook betreffende de internationale samenwerking, in het bijzonder het sluiten van verdragen. Er werd ook verwezen naar de Conventie van Wenen van 23 mei 1969. Men zegt dat uit die Conventie van Wenen blijkt dat alleen Staten verdragen kunnen sluiten. Dat blijkt er helemaal niet uit. De Conventie van Wenen zegt in zijn artikel één dat die Conventie enkel toepasselijk is op verdragen tussen de Staten. Maar zowel in de preambule als in artikel 3 van die Conventie, wordt uitdrukkelijk gezegd dat er ook andere internationale rechtssubjecten zijn dan alleen maar Staten, dat die ook verdragen kunnen sluiten en dat de juridische geldigheid van die verdragen niet kan worden betwist. Weliswaar is de Conventie van Wenen daarop niet van toepassing, maar dit doet niets af aan de bevoegdheid van de regio's om

Baert

internationale verdragen te sluiten. De Conventie van Wenen regelt eigenlijk slechts de procedure voor het sluiten van verdragen tussen Staten.

Het laatste argument dat men vroeger heeft opgeworpen heb ik ook terloops in het verslag van de Commissie teruggevonden. Dat komt niet van u, mijnheer de Minister, maar ik spreek er toch over, omdat het goed is dat u gewapend is, zowel in deze Raad als tegenover de centrale Regering die op dat stuk wel eens retrograde wil zijn. Men zegt namelijk dat de internationale rechtsorde alleen maar Staten kent. Bij federale Staten zou het de federatie zijn die de verdragen sluit. De deelstaten kunnen dat niet zelf omdat zij geen internationaalrechtelijk rechtspersoonlijkheid hebben. Daartoe moet men „erkend worden door de internationale rechtsorde” om dan als internationaalrechtelijk rechtspersoon verdragen te kunnen sluiten en te kunnen deelnemen aan het internationale rechtsleven.

Maar welke instantie zou die erkenning moeten verlenen? Er bestaat zo geen instantie. De feiten zijn bovendien anders. Op dit ogenblik zijn er deelstaten en federaties die niet alleen verdragen kunnen sluiten maar ze ook sluiten. De Zwitserse Grondwet voorziet dat in haar artikel 9. De Grondwet van de Bondsrepubliek voorziet dat eveneens. De Grondwet van de Sovjet-Unie voorziet dat in haar artikel 80. Er zijn zelfs twee lidstaten van de Sovjet-Unie die als dusdanig lid zijn van de Verenigde Naties. Dat wil zeggen, dat zij volwaardig als internationale rechtelijke rechtspersoon op treden.

Het internationale recht houdt zich — en dat is de grote vergissing die velen begaan — niet bezig met de bevoegdheid van Staten of regio's om verdragen te sluiten.

Het houdt zich bezig met de procedure volgens dewelke verdragen kunnen worden gesloten — dat is de Conventie van Wenen — maar niet met de internationale rechtspersoonlijkheid zelf, want in het internationaal publiekrecht geldt de regel van de „renvoi”. Alle moderne auteurs bevesti-

gen dat. Wat betekent dan die „renvoi”? Om te weten of een bepaalde entiteit internationaalrechtelijke rechtspersoonlijkheid heeft en als dusdanig verdragen kan sluiten, diplomatieke vertegenwoordiging kan hebben enzovoort verwijst het internationaal recht namelijk naar het interne publiekrecht van de verschillende staten. Een lidstaat, een regio, een kanton in Zwitserland of een provincie in Canada hebben de internationale rechtspersoonlijkheid en kunnen verdragen sluiten wanneer hun eigen grondwettelijk recht hun die bevoegdheid toekent. Om te weten of een bepaald land of entiteit, streek of volk gerechtigd is om verdragen af te sluiten, moet men enkel nagaan wat de Grondwet, het publiekrecht van dat land daarover zegt. Als dat de bevoegdheid geeft om verdragen te sluiten, wat bij ons evident het geval is luidens artikel 59bis van de Grondwet, dan moet de internationale rechtsorde dat zonder meer aanvaarden. Dat is de kern van de zaak of, zoals collega Schiltz het in de Commissie heeft uitgedrukt, het komt niet toe aan andere staten te beoordelen hoe een staat juridisch naar buiten treedt. Dat komt enkel aan die staat zelf toe. Ik zou het nog anders durven formuleren. De internationaalrechtelijke rechtspersoonlijkheid is geen voorwaarde — dat is het grote misverstand — om verdragen te mogen sluiten, maar is een gevolg van de bevoegdheid om verdragen te sluiten. De bevoegdheid om verdragen te sluiten is een van de constituerende elementen van de internationale rechtspersoonlijkheid. Tot die internationale rechtspersoonlijkheid van een bepaalde entiteit of gemeenschap behoren ook het beschikken over een eigen territorium, een eigen wetgevende en uitvoerende macht. Slechts dan kan men aan het internationale rechtsleven deelnemen. Men moet kunnen vertegenwoordigd worden door een Regering. De Regering moet geldige verdragen kunnen sluiten, dit wil zeggen, verdragen die door een volksvertegenwoordiging in de meest algemene zin kunnen worden bekrachtigd. Hoeft nog te worden gezegd dat al die elementen bij ons aanwezig zijn. We moeten de wagen niet voor de paarden spannen en vragen

naar de internationale rechtspersoonlijkheid. Belangrijk is of wij, krachtens de grondwetsbepalingen en de bepalingen met grondwettelijke kracht, zoals de wetten van 8 augustus 1980, internationale verdragen mogen sluiten en internationaal kunnen optreden? Zo ja, hebben wij internationale rechtspersoonlijkheid.

Ik meende dit even vooraf te moeten zeggen omdat het mij als belangrijk voorkomt dat u duidelijk van goede wil blijft te zijn om voort op deze spijker te hameren. Daarom deze juridische steun want het is niet altijd gemakkelijk om de algemene en oppervlakkige slogans, waarmee men vaak te lijf wordt gegaan, zomaar te weerleggen.

Ondanks goede wil, wordt in de beleidsnota en in de antwoorden van de Minister hier toch nog tegen gezondigd: de verwijzing naar de Conventie van Wenen is niet relevant. Het protocol met de nationale Regering, waarbij wordt overeengekomen dat de Executieven wel de verdragen mogen negociëren maar dat het formele akte nemen ervan gebeurt door de Minister van Buitenlandse Betrekkingen of door de centrale Regering in het algemeen, is naar mijn gevoelen regelrecht in strijd met artikel 59bis, met de wetten van 1980 en met het overigens lofwaardig streven van de Minister — wat mij aangenaam heeft verrast — naar erkenbaarheid en herkenbaarheid van de Vlaamse identiteit.

De Vlaamse identiteit wordt niet erkenbaar of herkenbaar gemaakt door de Minister van Buitenlandse Betrekkingen te laten optreden als degene die de Vlaamse Gemeenschap vertegenwoordigt. Dat is veeleer het wegmoffelen van de Vlaamse identiteit. Daaraan moet dringend iets worden gedaan.

Ongetwijfeld zijn er zowel in de beleidsnota als in de antwoorden interessante punten, zij het dan ook dat zij soms nieuwe vragen oproepen. Anders zou de politiek overigens te saai kunnen worden.

Wat de verdragsbevoegdheid betreft, is het goed dat u aankondigt een informatiecampagne te voeren in het buitenland over de institutionele situatie

Baert

in ons land. Het is heel belangrijk dat dat goed wordt verstaan. U spreekt over een informatiebrochure. Die moet degelijk worden opgemaakt zodat zij inslaat in het buitenland en overtuigend werkt.

Bovendien is het belangrijk dat de Vlaamse Executieve er tegen opkomt dat de Belgische Regering voortdurend onjuiste informatie verstrekt — wat een feit is — zowel via de ambassades als via verklaringen van Ministers. Zij geven onjuiste informatie nopens de institutionele situatie en de bevoegdheid van onze Gemeenschap om internationaal op te treden.

Ik vind het ook interessant dat de Minister het betrokken worden van de Gewesten bij het sluiten van verdragen optimaal zal nastreven. Wij moeten er vroeg of laat toe komen — en dit kan een suggestie zijn voor het beleid van de eerstvolgende maanden — op al die terreinen, die tot de bevoegdheid van de Gewesten behoren, in verdragen een „federale clause” te doen inlassen. Dit is de beste realisering van het „betrokken worden bij” en is meer dan het enkel maar mogen toekijken. Betrokken worden is deelnemen aan de besluitvorming en aan het totstandkomen van het verdrag.

Wij zouden een stap verder kunnen gaan en daar helpt ons de federale clause. Vermits wij als Gewest zelf nog geen heuse verdragen, die voldoen aan het internationaal recht, kunnen sluiten omdat artikel 81 van de wet van 8 augustus 1980 dit niet toestaat, kunnen wij de centrale Regering vragen in elk verdrag, dat ze op het terrein van een gewestelijke bevoegdheid sluit, een clause in te lassen dat het verdrag wordt gesloten onder voorbehoud van verzet of bezwaar vanwege de Gewesten. Dit is in het internationaal recht een vrij bekende rechtsfiguur. Op die manier is onze zeggenschap wel nog niet volledig maar werkelijke betrokkenheid wordt wel gegarandeerd.

Ik waardeer ook dat u zegt dat de Executieve haar verantwoordelijkheid op zich moet nemen ook op het terrein van de internationale politiek en ten slotte — en dit bevestigt wat collega

Schiltz heeft geprobeerd te doen toen hij lid was van de Vlaamse Executieve — dat men niet noodzakelijk over de bevoegdheid om verdragen te sluiten hoeft te beschikken om toch overleg te plegen met allerlei landen over terreinen als milieu, ruimtelijke ordening en dergelijke. Ik vind dit een interessante uitspraak die ik ten volle kan onderschrijven, weliswaar met deze reserve dat wij zo vlug mogelijk op gewestelijk terrein over een heuse verdragsbevoegdheid zouden moeten beschikken.

Wat het beleid zelf betreft heb ik enkele opmerkingen. Ik begin met een positieve : de door ons steeds geponeerde noodzaak dat de Vlaamse identiteit ook in het buitenland herkenbaar en herkenbaar moet zijn. Ik citeer letterlijk wat u in uw beleidsnota hebt gezegd. Dit is een punt dat wij sinds lang vooropstellen.

Dat u dit uitdrukkelijk vermeldt in uw beleidsnota kunnen wij toejuichen, ook al noemt Minister Waltniel dat romantiek en is de Vlaamse identiteit voor hem blijkbaar minder belangrijk dan export en financiën. Ik vind dat echter wel belangrijk want autonomie, wat toch ons aller bekommernis is, is onvolmaakt zonder internationale uitstraling, zonder dat men ze ook kan doen blijken tegenover de rest van de wereld.

Belangrijk is ook het geven van een internationale dimensie aan de politieke verantwoordelijkheid van de Executieve tegenover de Raad. In rechte is dit zo, maar helaas is dit nog niet het geval in de feiten.

Belangrijk is ook de idee van een geïntegreerd Vlaams buitenlands beleid. Wij moeten echter afwachten wat wij daarmee zullen doen en vooral, wat u, mijnheer de Minister, daarmee zal aanvangen. Collega Schiltz heeft terecht in de Commissie onderstreept dat een geïntegreerd buitenlands beleid noodzakelijk is voor de bevestiging, het doen erkennen en het herkenbaar maken van de Vlaamse identiteit. Alle initiatieven op dat terrein moeten worden gebundeld. Elk optreden moet worden gezien in het kader van een geheel. Men mag niet in gespreide slagorde optreden of fragmen-

tair werken. Men moet integendeel systematisch en synthetisch tewerk gaan en steeds in dezelfde richting werken zowel op het terrein van de cultuur, van het onderwijs, van de technologie, van de economie als van het milieu. Het geeft allemaal elkaar de hand. Het draagt allemaal bij tot het bekendmaken van de Vlaamse identiteit in het buitenland. Ik denk onder meer aan het Festival van 'Vlaanderen, aan het toerisme in het algemeen dat nog altijd door de centrale overheid met een scheef oog en vooral met een annexionistisch unitair oog wordt bekeken. Ik denk aan Flanders' Technology, aan kwaliteitslabels enzoverder. Het is toch wel erg dat wanneer van Vlaamse zijde een campagne wordt gevoerd om een typisch Vlaams produkt, zoals het bier, te propageren daar onmiddellijk een tegenzet van Belgische zijde moet op volgen en naast het Vlaams label ook een Belgisch label wordt voorgesteld. De verwarring die daaruit voortvloeit is niet te wijten aan de Vlamingen maar wel het gevolg van de neo-unitaire politiek van de centrale Regering.

Ik hoop dat er wat in huis komt van het geïntegreerd Vlaams buitenlands beleid maar ik wil er wel voor waarschuwen, mijnheer de Minister, dat u uw optreden en het optreden van de Vlaamse Executieve op internationaal vlak niet langer mag laten afhangen van het akkoord van de centrale Regering. Ik hoor niet graag dat in dit verband voorafgaandelijk onderhandeld wordt met de centrale Regering. Wanneer de Grondwet en de fundamentele wet van 8 augustus 1980 bepaalde bevoegdheden aan de Gemeenschappen heeft toegekend, dan moeten die uitputtend worden uitgeoefend. Wij moeten dan niet vooraf vragen aan de centrale Regering of zij daarmee akkoord gaat, wij moeten haar voor de feiten plaatsen en wanneer zij daarmee niet akkoord gaat of wanneer zij zich op ons terrein begeeft, moeten wij ook de middelen aanwenden en de wettelijke procedures volgen om dergelijke beslissingen van de centrale Regering en eventueel van het nationaal Parlement aan te vechten en te doen vernietigen. Autonomie is, vooral in de aanvangsfase,

Baert

geen kwestie van zo goed mogelijk met elkaar overeen komen en zacht zijn voor elkaar. Autonomie groeit uit conflictsituaties. De Vlaamse Regering moet eindelijk eens conflictsituaties scheppen en vooral exploiteren. De Franstaligen hebben daarmee minder problemen dan wij.

Ik heb dan nog een paar vragen, mijnheer de Minister. Eerst in verband met het Commissariaat-generaal voor Internationale Samenwerking. Ik heb gezien dat dit sedert 1 april jongstleden ressorteert. Dat was nog niet het geval op het ogenblik van de bespreking in de Commissie. Misschien kunt u ons vandaag zeggen wat op dit ogenblik de toestand is en hoe dit Commissariaat zal evolueren. Dit Commissariaat is natuurlijk een zeer belangrijke factor in ons internationaal beleid. Het moet eigenlijk de administratie van onze internationale samenwerking worden. Mijnheer de Minister, ziet u dit Commissariaat als een statisch lichaam dat ambtenaren telt die in het slechtste geval hoofdzakelijk mekaar werk geven en in het beste geval min of meer interessante nota's opstellen, of ziet u dit als een dynamisch organisme dat werkt aan de bekendmaking en erkenning van Vlaanderen in het buitenland. In dit laatste geval moeten de ambtenaren uiteraard gemotiveerd worden derwijze dat zij zelfs met weinig middelen, maar met overtuiging, inzet en verbeelding, ongetwijfeld heel wat kunnen bereiken.

Dan wil ik het nog hebben over de relatie met Nederland, zonder te herhalen wat hierover reeds in Commissie is gezegd. Eigenlijk is daarop geen adequaat antwoord gekomen. Misschien zou het goed zijn als u, mijnheer de Minister, hier wat meer zegt. U hebt in de Commissie wel fragmentair gesproken over de Brakke Grond, enzovoort. Het eerste land waarmee wij meer dan diplomatieke relaties moeten onderhouden en tot een werkelijke intense samenwerking moeten komen op vele terreinen, kan alleen maar Nederland zijn, niet alleen om de Vlaamse identiteit in het buitenland bekend te maken maar ook omwille van de eenheid van de Neder-

landse cultuur waartoe wij allemaal behoren.

Ten slotte heb ik nog twee kleine opmerkingen in verband met de regionalisering van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel (BDBH) en de splitsing van het ABOS. De regionalisering van de BDBH kan natuurlijk op twee wijzen gebeuren, ofwel met een soort deconcentratie — ik heb de indruk dat men op dit ogenblik vanuit de BDBH zelf daarmee bezig is, maar dat lijkt mij geen goede formule — ofwel via een echte regionalisering waarbij men een Vlaamse afdeling in de schoot van de BDBH zou tot stand brengen, die met eigen toegewezen middelen een geïntegreerd Vlaams buitenlands beleid zou kunnen voeren.

Wat de splitsing van het ABOS betreft is mijn standpunt nogal eenvoudig. Het volstaat niet te zeggen dat de Vlaamse Gemeenschap onvoldoende aan haar trekken komt in het ABOS. Indien er één instelling is die krachtens de Grondwet en krachtens de wet van 8 augustus 1980, voor alle materies die tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen behoren, dient gesplitst te worden, dan is het toch wel het ABOS. Want het ABOS is precies, behalve enkele terreinen die niet tot onze bevoegdheid behoren, die instelling die zich bezighoudt met de internationale samenwerking op het terrein van de meeste persoonsgebonden materies, derwijze dat het én naar de geest én naar de letter van de Grondwet maar een daad van eenvoudige rechtvaardigheid is te doen wat wij sinds 1978 hebben gevraagd, namelijk de splitsing van het ABOS. Het is weer niet voldoende te zeggen dat wij erover met de Regering gaan onderhandelen. Wij moeten op dat stuk veel harder zijn. Ik zeg nogmaals, *fast est et ab hoste doceri*, laten wij onze Franstalige landgenoten in het oog houden die zonder complexen, meer dan exhaustief, meer dan maximaal de bevoegdheden die zij gekregen hebben, aanwenden. Zelfs als wij dat nog maar voor een stuk zouden doen, zou de Vlaamse autonomie op internationaal terrein heel wat verder staan.

De Voorzitter : De heer Suykerbuyk

heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, waarde collega's, aansluitend bij de opmerkingen van mijn fractiegenoot, de heer Lenaerts, kan ik vrij kort zijn. Toch wil ik even stilstaan bij enkele hoofdelementen van het buitenlands beleid, zoals wij dit zien en zoals zij zijn toevertrouwd aan de Minister van Buitenlandse en Externe Aangelegenheden.

Ik ben de mening toegedaan dat deze tweede Vlaamse Regering er goed aan gedaan heeft een afzonderlijke titularis voor deze sector aan te stellen. Dit is positief maar ook noodzakelijk.

Mijnheer de Minister, laat mij toe te zeggen dat uw werkterrein zeer breed is en dat de middelen waarover u beschikt ongetwijfeld in hun financiële dimensie gering zijn. Gelukkig echter is voor uw departement het middelen-debat niet het belangrijkste. Ik meen overigens dat het voorbeeld dat door collega Derycke is gegeven in verband met datgene wat door de GOM-Brabant werd gepresteerd daarvan een treffende illustratie is.

Ik wil dit niet als een goedkope beschouwing afdoen en blijf even stilstaan bij de volgende overweging. Buitenlands beleid is meer dan buitenlandse handel. Ik meen dat wij dit goed voor ogen moeten houden. Het woord is hier reeds uitgesproken en ik herhaal een citaat dat wij reeds langer kennen en door collega Baert werd aangehaald, met name Vlaanderen herkenbaar en erkenbaar maken buiten de grenzen.

Dit principe geldt naar mijn gevoelen in de eerste plaats voor het uitdragen van onze cultuur. Ik zeg daarbij dat zulks niet moet gebeuren vanuit een zendelingenmentaliteit maar gewoonweg omdat cultuur een waarde op zichzelf is.

Het is niet alleen een waarde maar het is ook een economisch goed. Dit moet eens extra onder de aandacht worden gebracht. In dat verband verwijs ik naar een Nederlandse studie omtrent de economische betekenis van de professionele kunsten in Amsterdam. Deze studie handelt uitsluitend over

Suykerbuyk

de stad Amsterdam. Ze is wel relevant om aan te tonen hoe cultuur op zich een economisch goed van niet te onderschatten omvang is. Dit wil niet zeggen — dit dan wel naar Nederlands voorbeeld — dat de politiek moet worden gevolgd waarbij economie en cultuur in één promotiepot worden gestopt. Op dat punt hebben de Nederlanders voorbeelden aan ons gegeven die zij rustig voor zichzelf mogen hanteren : persoonlijk val ik hiervoor niet in verering. Ik ben ervan overtuigd dat wij beide zaken moeten scheiden.

Uiteraard ligt een belangrijk accent op de economische promotie, maar, zoals ik u reeds heb gezegd, betekent buitenlands beleid meer dan een handelsaangelegenheid. Ik weet, mijnheer de Minister, dat uw bijzondere belangstelling ook daar naartoe gaat, en terecht. Het hoofddoel moet echter zijn, zeker in de aanvangsperiode waarin wij nog steeds verkeren en wat u betreft als eerste Minister van Buitenlandse Zaken van de Vlaamse Gemeenschap, gebruik te maken van een aantal gunstige gegevens, met name dat wij hier in een deelstaat leven die centraal ligt in Europa en wij alle mogelijkheden moeten gebruiken om de betekenis en de waarde van wat hier bestaat uit te dragen en te propageren. Kennis levert gezag en aanzien en dit alles vormt macht. Ik meen dat wij ons hoegenaamd niet moeten schamen de Vlaamse aanpak in deze termen te stellen.

Zoals reeds gezegd, zijn voor uw beleid de financiële middelen niet het voornaamste punt ; uiteraard zijn ze belangrijk. Laten wij kort over enkele van deze middelen spreken.

Een eerste punt betreft de betekenis en de taak van het Commissat-Generaal voor Internationale Samenwerking van de Vlaamse Gemeenschap, omgevormd tot Commissariaat-Generaal. Ik heb begrepen dat dit Commissariaat-Generaal de laatste weken operationeel is geworden en zich bijgevolg aan zijn taak kan wijden. Ik ben het uiteraard met collega Baert eens dat dit een dynamische denkcel zou moeten zijn die u logistiek moet bijstaan, mijnheer de Minister, en die u

op het vlak van het buitenlands beleid moet begeleiden. Ik zal geen lijst geven van wat hier naar mijn mening moet worden gedaan. Een van de prioriteiten die ik u ter overweging wil geven is dat men eens zou beginnen met een evaluatie van de bestaande culturele akkoorden. Voor zover ik weet zijn er 47 die in de loop van de jaren werden gesloten. Het is helemaal niet zeker of het voortzetten van al deze akkoorden noodzakelijk is. Het is best mogelijk dat aan een aantal van deze akkoorden een einde kan worden gesteld. Het is ook mogelijk dat er nieuwe culturele akkoorden met andere landen kunnen worden gesloten. Ik meen dat deze grondige evaluatie een prioritaire opdracht voor het Commissariaat-Generaal zou kunnen vormen.

De heer F. Baert : Zij zouden ook meer moeten worden geconcentreerd. Beter dan op duizend terreinen te werken kan men enkele strategische punten nemen.

De heer H. Suykerbuyk : Inderdaad, mijnheer Baert, ik verwijs in dat verband naar de resolutie die wij hier in deze Vlaamse Raad hebben aangenomen en waarin een zekere rangorde van belangrijkheid werd vastgesteld. Ik weet wel dat die rangorde van die aard was dat bijna de halve wereld eronder viel. Het had echter het voordeel dat prioriteiten werden gesteld.

In het verlengde van deze akkoorden had ik graag van u vernomen, mijnheer de Minister, hoe het nu staat met de uitvoering van onze eerste „binnen-Belgisch” samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse en de Duitstalige Gemeenschap. Dit akkoord werd gesloten in juni 1985. Het zou interessant zijn te vernemen wat nadien op het terrein is gebeurd. Tevens zou ik u willen vragen of met de „uitdaging” die erin bestaat ook met de Franstalige Gemeenschap tot een samenwerkingsakkoord te komen werd gestart. Ik weet dat er prille contacten zijn maar de stand van zaken desbetreffend zou toch interessant zijn.

De heer W. Luyten : Wij hebben de school van Voeren betaald !

De heer H. Suykerbuyk : Mijnheer Luyten, ik treed gewoon in het debat

dat door de heer Baert is op gang gebracht. Als wij inderdaad volkenrechtelijk een entiteit vormen is er geen bezwaar dat wij akkoorden sluiten met andere Gemeenschappen, dus waarom niet met de Franstaligen ?

Een tweede punt behoort niet direct tot uw bevoegdheid, mijnheer de Minister. Het is echter wel buitenlands beleid van eerste orde, met name het bestaan en de werking van de Taalunie. De aanpassing van de begroting 1986 zal door de Executieve via het bijblad gebeuren. Dat heb ik althans begrepen. Ik had graag dat dit zou worden bevestigd. Op die manier zal men immers tegemoet komen aan de unanieme wens geuit zowel door de Raad der Letteren als door de Interparlementaire Commissie die zich niet hebben neergelegd bij de initiële begroting van 1986 en die wensten dat deze begroting zou worden opgetrokken. Wat de Vlaamse Gemeenschap betreft is dat ongeveer 4 miljoen frank. Ik meen dat ik dat mag noteren maar ik had toch graag dat u expliciet zei dat dit door middel van het bijblad zou worden geregeld. Dit betekent meteen, alle kritiek ten spijt, dat de organen die binnen de Taalunie werken, met name de Raad der Letteren en de Interparlementaire Commissie, dit toch van hun respectievelijke parlementen hebben kunnen bekomen. In de Nederlandse Tweede Kamer is deze kredietverhoging reeds goedgekeurd. Als dit ook in de Vlaamse Raad kan gebeuren dan hebben die organen bekomen dat de Taalunie van 1986 een aangepaste en een verhoogde begroting heeft die sterk afwijkt van de initieel ingediende begroting.

Zij mogen ook veronderstellen dat de Taalunie uit de startblokken is gegaan. Nu gaat het erom dat men weet waarheen men wil. Persoonlijk zou ik nogal sterk opteren voor het volgen van de logica van het Verdrag zelf. Artikel 4 bepaalt heel duidelijk de doelstellingen van de verdragsluitende partijen. Artikel 5 handelt over de zaken die door de verdragsluitende partij en gezamenlijk kunnen worden gedaan als zij dat nodig achten.

Ik pleit ervoor prioriteit te geven aan artikel 4 omdat men nu eenmaal niet alles ineens kan doen en ik meen dat

Suykerbuyk

de eerste jaren met de Taalunie hebben bewezen dat alles ineens willen doen uiteraard tot financiële problemen leidt. Daarvoor ontstaat dan de onterechte kritiek dat dit eens te meer een verloren of een gemiste kant zou zijn. Uit mijn ervaring in de Commissie beweer ik dat wij nog niet zoveel kansen hebben gemist maar dat wij, haast aftastend naar de werkelijke prioriteiten zoeken. Ik vind het aangewezen die ingeslagen weg te vervolgen derwijze dat de Taalunie een verdrag is dat op taalgebied zowel Vlaanderen als Nederland tot samenwerking dwingt. Wij weten dat de Taalunie een belangrijk verdrag is, dat evenwel ook beperkingen kent. Inder tijd heb ik in de Interparlementaire Commissie voorgesteld in het Nederlandse taalgebied een onderzoek in te stellen naar de maatschappelijke verwachtingen van de Taalunie. Ik hoop dat men daartoe ooit overgaat. Volgens mij is dit nuttig zo niet noodzakelijk wil men niet te ver van de realiteit van de Nederlands-Vlaamse verhouding verwijderd blijven.

Mijnheer de Voorzitter, ik had nog even willen inpikken op hetgeen de heer Baert heeft gezegd aangaande de verdragsituatie. Ik ben het met hem eens waar hij zegt dat wij als het ware een soort inbraakpolitiek moeten voeren op alle terreinen.

De heer F. Baert : En dat in ons eigen huis nota bene.

De heer H. Suykerbuyk : Maar ook naar buiten toe met het voorbehoud — dat is het probleem van het verdragsrecht, meen ik — dat in het verleden bepaalde partners niet wensten met ons een contract af te sluiten. Dat is het zwakke punt in de redenering. Ik ben het met u eens dat wij volkenrechtelijk een rechtssubject zijn. Daarover is er geen enkele discussie. Als er een land is — ik denk hier meer bepaald aan Oost-Duitsland — dat niet wilde tekenen...

De heer F. Baert : Ze waren kopschuw gemaakt door de Belgische ambassade.

De heer H. Suykerbuyk : Dat is best mogelijk, maar het is toch mogelijk

dat een andere contractant niet wenst te tekenen en dan bestaat er een probleem. Daarvoor dient een oplossing gezocht. Voor het overige ben ik het ermee eens dat men zijn autonomie volledig moet behouden. Dat is ook zo voor andere contracten.

In verband met de houding die wij moeten aannemen binnen de Europese Gemeenschap en de Benelux-samenwerking, moeten wij niet veel verdragen aanpassen maar gewoon handelend optreden. Dat is mogelijk en het bewijs dat dit tot resultaten leidt is trouwens geleverd. Bijvoorbeeld in het kader van de Benelux, waar toch heel wat onderhandelingen en samenwerkingsvormen aan de orde zijn, komen de Gewesten goed aan hun trekken. Ik wil u trouwens feliciteren voor de spoed waarmee u het zeer belangrijke Benelux-ontwerp in verband met de territoriale samenwerking van grensorganen en grensgemeenschappen heeft behandeld, een spoed die van aard zal zijn dat wij over enkele maanden de bekrachtiging mogen verwachten. Dit is uiterst belangrijk op het Europese vlak. Het is zelfs enig in de wereld dat men tot grensoverschrijdende samenwerking kan komen met publiekrechtelijke instanties. Dat de Executieven daarbij van in het begin zijn geraadpleegd via de Benelux-organen is een bewijs dat het kan als men er maar bij is. Er moeten niet altijd veel theorieën worden over verkondigd.

Hetzelfde geldt voor de BDBH. Het is juist dat de regionalisering een streefdoel moet zijn maar ondertussen hoeft men niet bij de pakken te blijven zitten. Ook daar moet men een inbraakpolitiek voeren. Wij moeten het instrumentarium waarover wij beschikken ten volle benutten. Ik meen dat de opmerkingen van collega Lenaerts ook in die richting gingen.

Concreet betekent mijn uiteenzetting dat u veel mogelijkheden heeft indien u creativiteit aan de dag legt. Ik stel vast dat u de creativiteit heeft van een doorsnee Vlaming, een doorsnee KMO'er die de wereld is ingetrokken. Eén van de velen. Zij hebben aan de wereld getoond wat Vlaanderen op het gebied van know how, aanpak en edelmoedigheid te bieden heeft. In de

eerste plaats moeten wij Vlaanderen niet mercantiel exporteren.

Wij moeten Vlaanderen in de wereld propageren. Dat is een verrijking die wij zelf, maatschappelijk en cultureel, hard nodig hebben, een verrijking die onze cultuur een nieuwe dimensie geeft. Als bovendien door die verrijking het nog mogelijk wordt bepaalde deviezen in Vlaanderen binnen te laten, dan is dat altijd meegenomen. **(Algemeen applaus)**

De Voorzitter : Minister Deprez heeft het woord.

Minister P. Deprez (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik zal zeer kort zijn voor dit beperkt gezelschap, want ik had niet verwacht dat er zoveel positieve klanken zouden te horen zijn. Eigenlijk kan ik er niet zoveel meer aan toevoegen, tenzij ik veel zou herhalen van wat in het verslag staat. Collega Steverlynck heeft trouwens een uitstekende samenvatting gemaakt, die op een merkwaardige wijze door collega Lenaerts naar voren werd gebracht.

Ik heb wel vastgesteld dat de beleidsnota in het verslag door een vergetelheid niet volledig werd opgenomen. Dit zal wel op de ene of de andere manier worden in orde gebracht.

Er werd hier gezegd dat de Minister van Externe Betrekkingen niet veel bevoegdheden heeft en dat hij over beperkte middelen beschikt. Dat is relatief. Men kan ook van mening zijn dat 150 miljoen frank voor een startjaar, dat slechts een half jaar zal zijn, vrij veel is. Belangrijk is dat in de Executieve duidelijk werd gesteld dat het niet als basis kan dienen voor een volgend begrotingsjaar. Men mag zich nooit op een eerste jaar baseren.

Als men het strikt juridisch bekijkt, zijn de bevoegdheden inderdaad klein, maar ik meen dat wij vooral veel kunnen doen aan de mentaliteit. Ook wat de feiten betreft, kan heel wat vooruitgang worden geboekt. Dit is een belangrijke doelstelling die ik voor mijzelf heb gemaakt en ook zal trachten uit te voeren.

Er werd hier ook gezegd dat een Minister van Externe Betrekkingen

Deprez

vooral oog moet hebben voor een geïntegreerde actie. Het komt erop aan dat wij onze autonomie, mijnheer Baert en mijnheer Suykerbuyk, naar buiten uit **affirmeren**. Ik sta daar voor honderd procent achter. Waar ik ook kom, in binnen- of buitenland, ik zeg altijd dat België een federale Staat is. Vlaanderen heeft een autonomie met ruime bevoegdheden. Ik weet het, het zou allemaal nog beter kunnen, maar wij hebben een exclusieve bevoegdheid.

De heer F. Baert : Die kwalitatief goed is.

Minister P. Deprez : Wij moeten dit naar buiten uit trachten te affirmeren. Ook in het binnenland moeten wij een mentaliteitswijziging nastreven. Wanneer ik ergens ga spreken ben ik telkens verrast hoe weinig de mensen weten over onze huidige staatsstructuur en over de waanbeelden ter zake omdat men zo slecht werd geïnformeerd.

In feite moeten wij trachten, naast het juridische, onze bevoegdheden zo goed mogelijk de facto gestalte te geven.

Het is mijn opdracht en mijn taak te zorgen voor de geïntegreerde actie naar buitenuit, wat niet zo gemakkelijk is. Uiteindelijk heb ik enkel formele bevoegdheden. Inhoudelijk blijven mijn collega's bevoegd voor hun materies. Het zou niet correct zijn van mijnentwege wanneer ik zou zeggen dat het allemaal gemakkelijk tot één geheel kan worden samengebracht door de Minister van Externe Betrekkingen.

Ik heb vastgesteld dat bij mijn collega's het inzicht aanwezig is om tot geïntegreerde actie te komen. U heeft gelijk, er is iets in het buitenland te doen op het vlak van het toerisme, van de cultuur en van de export. Wij moeten dat allemaal kunnen samenbinden. Wij moeten een echte aanwezigheid in het buitenland kunnen tot stand brengen.

Terloops wil ik nog volgende bedenking maken. Nu Vlaanderen een echte autonomie heeft, zeker in culturele

aangelegenheden, is het eigenlijk jammer dat wij moeten vaststellen dat wij nog altijd geen eigen culturele attachés hebben in het buitenland. Ik ga akkoord met de heer Suykerbuyk waar hij stelt dat wij zeer veel aandacht moeten besteden aan het uitdragen van onze rijke cultuur in het buitenland. Wij moeten daaraan iets doen.

In dat verband wijs ik er op dat er in het buitenland attachés technologie en investeringsprospectoren bestaan. Deze hangen evenwel af van de Minister van Buitenlandse Betrekkingen, maar zij moeten rapport uitbrengen bij de Minister van Economische Zaken. Wanneer ik deze personen in het buitenland ontmoet hebben zij één grote klacht, met name het gebrek aan eenheid van gezag. De structuren binnen ons staatsbestel zijn zo ingewikkeld dat zij niet meer weten hoe zij precies moeten procederen om een zaak afgehandeld te krijgen, met als resultaat dat alles eeuwig lang duurt en alle interessante zaken in het buitenland aan onze neus voorbijgaan vooraleer wij daarbij, als Vlaanderen aan onze trekken komen.

Ik pleit er dus uitdrukkelijk voor opdat deze technologische attachés, deze export-adviseurs en deze investeringsprospectoren, duidelijk zouden afhangen van de Vlaamse Gemeenschap, dit door verdere regionalisering. Zij zouden ook door ons moeten worden betaald nadat de middelen daarvoor werden getransfereerd. Zodoende kunnen wij op een veel efficiëntere manier, ook langs die kanalen, ons imago in het buitenland op peil brengen. Dit zouden wij zo vlug mogelijk moeten kunnen doen.

Mijnheer Baert, ik heb met aandacht geluisterd naar wat u heeft gezegd in verband met de verdragsrechtelijk ke bevoegdheid. Ik kan u in een zekere mate geruststellen.

Ter zake had ik toevallig een korte nota bij. Ik kan u nogmaals bevestigen dat de standpunten door de Executieve in de voorbije jaren ingenomen — ik citeer 13 oktober 1982, 25 mei 1983 en 18 juli 1985 — volledig uw zienswijze bij treden.

In dat verband heb ik geen enkele moeilijkheid, in elk geval niet wat be-

treft de culturele en persoonsgebonden materies. Wat de gewestelijke materies aangaat ben ik van oordeel dat wij daarbij moeten betrokken worden en dat zulks van bij de aanvang moet gebeuren.

Ik geef een voorbeeld. Als men eraan zou denken de TGV in Vlaanderen door een internationaal akkoord te regelen, is het mijn standpunt dat zoiets heeft te maken met de gewestelijke bevoegdheid. Van zodra er op het internationaal-verdragsrechtelijk ke niveau besprekingen komen, moeten wij daarbij worden betrokken, van het begin af aan.

Dat is een illustratie over iets wat nogal actueel is vandaag, om erop te wijzen hoezeer ik achter uw standpunt sta.

Hierbij moet ik de bedenking van de heer Suykerbuyk in acht nemen : niet alleen wij zelf, maar ook derden moeten ons als dusdanig erkennen. Sommige landen hebben daar wat moeilijkheden mee, om welke reden is mij voorlopig onbekend. Ik ben ervan overtuigd dat die moeilijkheden na verloop van tijd zullen verdwijnen.

Het CGIS is een kanaal dat mij ter beschikking staat, een kleine administratie van 45 mensen die, ik kan u geruststellen, operationeel is geworden. De andere mensen zijn overgestapt naar de Vlaamse Administratie. Tot op heden is de samenwerking met de CGIS opperbest, en het is onze bedoeling ze voort te zetten. Het spreekt vanzelf dat het een dynamische administratie moet worden. Er moet ook soepel worden ingespeeld op de behoeften, hoe zou het anders kunnen. Wij moeten zien welke leemten hier of daar moeten worden opgevuld, welke problemen moeten worden onderzocht en welke acties moeten worden ondernomen, in het binnenland en in het buitenland. Naar gelang de kwalificatie die zij hebben moeten wij de mensen op het terrein inzetten en ze niet in vaste structuren opsluiten. Ik ga daar volledig mee akkoord.

Ik dank de heer Suykerbuyk voor zijn suggestie. Eerlijk gezegd heb ik er nog niet aan gedacht een evaluatie te maken van de lopende culturele akkoorden om na te gaan, vanuit de Vlaamse

Deprez

Gemeenschap, wat wij eraan hebben, hoever wij staan, wat waardevol is en wat minder, en in welke mate de akkoorden voor actualisering in aanmerking komen.

Wij moeten zeer veel belang hechten aan de export, omdat 75 procent van het Belgisch bruto-nationaal produkt wordt uitgevoerd. Daarvan moet 70 procent op de rekening van Vlaanderen worden geschreven. Dat is van enorme betekenis, wij mogen dat niet aan onze aandacht laten ontsnappen.

Wij moeten vooral aandacht hebben voor de KMO's en voor de buurlanden.

Over de structuur van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel het volgende. Ik kan daarjuridisch niet direct aan, maar ik ben er voorstander van en vraag met aandring dat men daar in feite zou regionaliseren. Daar is nog ruimte voor een nationale structuur naar buiten uit maar binnenin moet dat worden geregionaliseerd met een Vlaamse en een Franstalige directie, met een Vlaamse en een Waalse Kamer van de Raad van Beheer en een personeelsbestand dat provinciaal werkzaam is, zodanig dat wij onmiddellijk kunnen aansluiten op de behoeften van de export voor Vlaanderen.

Dat er technologische vernieuwing in ons produktenpakket zal moeten komen is vanzelfsprekend. Vandaar ook het grote belang van de technologische attachés.

Mijnheer Decoster, die missies van Vlaanderen mogen er zijn, maar wij moeten ze zo efficiënt mogelijk maken en ze moeten degelijk voorbereid zijn. Ik heb er een paar meegemaakt die degelijk voorbereid waren en in dat geval zijn ze ook efficiënt voor de deelnemers. Als dat niet het geval is, heeft het geen zin met een missie vanuit Vlaanderen naar het buitenland te trekken.

Inzake het ABOS heb ik geen juridische bevoegdheid, maar ik ga met u akkoord, mijnheer Baert, dat, al naargelang de materie, de Vlaamse Gemeenschap wel bevoegdheid zou

moeten krijgen. Om te beginnen eis ik dat de wet van 1981 op het Ontwikkelingsfonds en het beheer ervan zou worden uitgevoerd. Als wij daar al zouden bij betrokken worden kunnen wij verdere stappen zetten. Wees ervan overtuigd dat het mijn intentie is het niet bij woorden te laten, maar dat ik de eerstvolgende dagen ter zake de eerste stappen zal doen.

Aan de heer Suykerbuyk heb ik reeds geantwoord in verband met de export. Wat het akkoord met de Duitstalige Gemeenschap betreft meen ik te mogen zeggen dat dit perfect loopt. Over enkele dagen zal ik mij ter plaatse begeben om te zien hoe het in werkelijkheid is. Ik meen ook reeds een uitnodiging te hebben gekregen voor een vergadering van de Gemengde Commissie in de Vlaamse Raad, begin juli, waar ook een gedachtenwisseling zal plaatshebben.

Met de Franstalige Gemeenschap was er een ontwerp van akkoord, dat voorlopig werd bevroren omwille van de slechte gedragingen van de Franstalige Gemeenschap en de eerder slecht geïnspireerde initiatieven die door sommige verantwoordelijken van de Franstalige Gemeenschap werden genomen. Wij hebben duidelijk gesteld nog altijd bereid te zijn om met de Franstalige Gemeenschap een goed akkoord te sluiten op voorwaarde dat er een politieke dimensie aan verbonden is die de garantie inhoudt dat wij binnen deze federale Staat als evenwaardige partners zullen kunnen optreden en dat wij mekaar zullen respecteren. Zo lang wij door concrete acties ondervinden dat dit niet het geval is, zullen wij dit akkoord ook niet sluiten.

Wat de Taalunie betreft, mijnheer Suykerbuyk, is het zo dat de Executieve werd toegezegd dat er, bij het bijblad nog 3,6 miljoen frank zou worden gevoegd voor de dotatie Taalunie.

Men heeft dit nu niet meer willen of kunnen doen om technische redenen. Daarover bestaat een politiek akkoord dat voor 1986 van toepassing is.

De heer Decoster heeft gesproken over de Westhoek. Volgende week zullen wij beginnen met het verstrekken van informatie omdat daarover te

veel misverstanden bestaan. Ik moet er u op wijzen dat het niet alleen van belang is voor de KMO-bedrijven, maar ook voor de openbare besturen. Ook deze moeten goed geïnformeerd worden over wat mogelijk is met deze Europese Structuurfondsen en wat helemaal niet kan. Ik ben verwonderd als u de GOM-West-Vlaanderen op de korrel neemt. U heeft een voorbeeld gegeven waarop ik reeds een antwoord heb verstrekt. Ik denk dat het antwoord juist en correct was. Het geïntegreerde actieplan is niet alleen voor de Westhoek van toepassing, maar ook voor Limburg. Men kan putten uit het Europees Sociaal Fonds en uit het Europese Regionaal Fonds, op voorwaarde dat men een geïntegreerd actieplan indient. Voor deze twee ontwikkelingsgebieden is dat ondertussen gebeurd. Dat werd gunstig onthaald door de Europese Commissie. Deze studie moet vertaald worden naar een concreet actieplan, met concrete maatregelen. Van onze zijde moet de 50 procent financiering gegarandeerd zijn en dan legt Europa daar 50 procent bij. Momenteel zijn wij binnen de Vlaamse Gemeenschap, binnen de Executieve bezig die concrete actiepunten en de financiering te formuleren. Dit is gesitueerd binnen het regionaal ontwikkelingsplan voor Vlaanderen. Dat werk zou moeten voltooid zijn tegen het einde van de zomervakantie indien wij ten aanzien van de Europese Gemeenschap niet te laat is willen komen en de belangen van de Westhoek en Limburg als ontwikkelingsgebieden geen schade wensen toe te brengen.

Het komt erop aan dat wij onze autonomie naar buiten affirmeren maar ook naar binnen. Wij moeten met onze Vlaamse Gemeenschap in een vierde versnelling geraken en dat is er een van internationalisering van onze Gemeenschap, daarmee bedoel ik dat wij echt zonder complexen naar buiten moeten treden, en de mensen van buiten naar hier moeten laten komen. Wij hebben daar alles bij te winnen. Wij hebben vele kwaliteiten en potentialiteiten en enorm veel mogelijkheden. Wij moeten ze alleen weten te integreren en zeggen dat wij autonoom zijn. Wij zullen daar ons profijt mee doen. Dat is de vaste bedoeling die wij

Deprez

hebben met ons beleid.

Ik dank de sprekers voor hun zeer positieve bijdrage tot dit debat. (**Applaus op de banken van de meerderheid**)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om de algemene bespreking voort te zetten met de materies cultuur, media en sport en om het begrotingsdebat te besluiten met de artikelsgewijze besprekingen en de

hoofdelijke stemmingen. Hierna houden wij de beraadslaging en stemming over de werkingsbegroting 1986 en de rekening 1985 van de Raad.

Dames en heren, wat de orde van de werkzaamheden betreft, ligt het in mijn bedoeling na de algemene bespreking de artikelsgewijze bespreking met onmiddellijk daarop de eindstemming over de middelenbegroting te houden, gevolgd door de artikelsgewijze bespreking en de stemmingen over de amendementen met onmiddellijk daarna de eindstemming over de uitgavenbegroting, zulks ten einde enerzijds het begrotingsdebat en anderzijds ook de twee onderdelen ervan, met name de middelen- en de uitgavenbegroting, als één geheel te kunnen afronden.

Ik meen dat het meteen ook de duidelijkste werkwijze is, gelet op de talrijke amendementen.

Dat brengt echter mede dat ik u moet voorstellen het agendapunt Benoeming van de Commissie van Onderzoek over de Opera voor Vlaanderen ná de hoofdelijke stemmingen te plaatsen en niet ervóór, zoals op de agenda is aangekondigd.

Is de Raad het daarmee eens ? (**Instemming**)

Dan is aldus besloten.

De vergadering is gesloten,

— De vergadering wordt gesloten om 21.45 uur.
